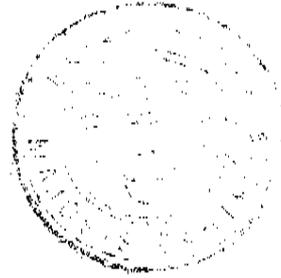

Archives de la Grande Chartreuse

A-5
135 a²

CHARTREUSE de **LYON**

↔ Lys du Saint-Esprit ↔

(PROVINCE DE CHARTREUSE)

CHRONIQUE DE 1580-1636

Manuscrits du Ven. Père Dom Palémon BASTIN

Cartusia
Liliorum sancti spiritus
in
Civitate Lugdunensi. —

Chronicon
Ab anno 1580 usque 1696. —

Nº 1.

Anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo, presidente Ordini Cartusicis R^{do} Patre Bernardo Carasso (1566 + 1586), Capitulo generali propositum est de faciendis Lugduni novae domus fundamentis. Illa inter civitates Regni Galliarum celeberrimas ob exterarum nationum commercium merito annumeratur. Unde omnium calculo ibidem, Cartusiam constanti pro totius Ordinis commodo et Ecclesiae Catholicae splendore statutum est. Ita Patres in comitiis Generalibus coadunati sanxerunt; cuiusquidem consilii felix exitus Illos Spiritu S^{to} afflato plane comprobavit. Capituli Generalis Diffinitores ad novae plantationis aedificationem, statim duodecim millia librarum, ex comitiis generalium, economica parcitate collectarum destinaverunt. Verum haec summa levioris erat ponderis ut tam grandi aedificiorum molis et splendido operi sufficeret. Placuit igitur Patribus, ut de operis suscepti consilio Henricus III rex Franciae certior redderetur, idoque R^{dm} Patrem Ven. Patrem, Hieronimum Marchand, primariae Cartusiae olim Vicarium, virum probitate et vitae sanctimoniam nominatissimum delegavit, qui ab Rege sciscitaretur utrum tali proposito assentiret, utrumque elemosinis suis novae Cartusiae constructioni favere veller. Profectus e majori Cartusia Hieronimus Regiam Majestatem convenit, a qua pro solita urbanitate et innata humanitate benigniter exceptus, legationis suae causas exposuit, quibus ex integro prolatis, Rex Christianissimus R^{di} Patris intentionem mire laudavit probavitque, cumque Cartusicentem Ordinem, eximiamque Hieronimi virtutem debitis laudibus et elogis extulisset, honorificum sibi hujusce novae aeni fundatoris nomen et titulum vindicavit, sancitque ut domus consecraretur Dicareturque Spiritui S^{to}, in cuius honorem a diebus non multis equestrem Ordinem ex primariis nobilioribus et aulae suae principibus compositum instituerat, placuit quoque ut inter domus insignia Spiritus S^{ti} effigies una cum lili flore

pro gentili symbolo depingeretur, illam que Spiritus S^{ti} Cartusiam nuncupari voluit,
scripsit etiam D^{no} de Mandelot tunc provinciae Lugdunensis Administratori, iussit
que ut pio operi manum admovent, Cartusianæ rei faveret, curaret que dili-
genter ut aptus conveniens que solitarius celestibus locus pro construendo cenobio
deligeretur. His tam libenter benigne que a Christianissimæ majestatis munifi-
centia impetratis, Rector Lugdunensis regionis de Regis voluntate informatus,
iussa Principis tum propter erga Cartusianos singulari studium tum ob suam
pietatem adimplevit, mox que loci commodioris inquisitione facta, tandem
domus designata est dicta la Giroflée super altum clivum sita et in
abditiori remotiorique parte ab hujus urbis celeberrimæ tumulta. Ibi
faciliter cæperunt figura tentoria Cartusiani, ibi inquam monasterium erigere
supra pinguis cujusdam arvi et altae rupis verticem situm, ad cuius radices
civitas despicitur, Araris Rhodanique confluenta divisa, a latere impens hoc
et celeberrimum flumen, hæta et speciosa Delphinatus planities, præcelsum
que Alpium jugum amœniter oculis distinguuntur. ad latus alterum ex
adverso mons alius eminens, a quo e regione Arar marginatur, frequenti
basilicarum et domorum campestrium amœniter decoratus. Orus etiam
tutissima et in prærupta rupe excisa constructa que apparatus, deinde
Canoniorum collegium Deipharæ modo, quondam vero Veneri dicatum,
Carmelitarum discalceatorum et Franciscanorum conventus comprehendit etiam
et enormant illam regionem. Hunc super montem Cartusia Lugdunensis
inter domos Ordinis gratissima emicat tum propter æminia ædificiorum
ornamenta, strictissimis dimensionum legibus deducta et castigatione summa
que tam sacri Ordinis reverentiæ et modestiæ haud sane dissonantia.

N° 2

Interca præfatus Lugdunensis tractus administrat de supra dictæ
domus la Giroflée pretio, cum domino Muteo Tralo convexit, qui eam a domino de
Crémaux habuerat, sique pro illius acquisitione quatuor centorum millia nume-
rata sunt. Res sic facilliter gesta prima Cartusial Lugdunensis fundamenta fecit.
Paulo post Dⁿⁱ Pater huius novæ plantationi præfecit V. P. Hieronimum Noarchand
qui eam prudentia industria que veluti generat et fovemat, nec leve hoc fuit

apud omnes iudicium, quantis postea largitor bonorum omnium Deus opt. Max. hanc nascentem cretam cumulaturus esse beneficiis, quod operis sui valem et tanti merito, tanque conspicuae virtutis administrationem sibi delegisset.

3. Verum dum laustis adeo incitis res peragitur opusque promovetur, grave obstaculum interpositum est; per id enim temporis, intestini motus undequaque exundantes, non nisi triste Galliarum imperio funus et exitum minabantur; nam provinciarum tumultus, populorum discordiae, vafri et perduelles animi, et quorundam seditiosorum factiones, qui personata pietate et laudata religionis specie de manibus veri et legitimi professoris sceptrum arripere cupientes Diadema gallicum externo capiti imponere conabantur, is nova domus prudens superior subodoratus est, quod mutata rerum facies et urgens hujusce monarchicae necessitas regi Christianissimo implere promissa minime permetterent; quamobrem ex corde humili gratias agens Deo quod omnia hominum subsidia subtraxisset, de quorum potentate et benevolentia multum proesumpserat ad unius Dei bonitatem confugit, Providentiamque ejus operis incepti fundatricem elegit, commutans longe feliciter mortalem Principem (qui incensum hujus eremi fundator nuncupari voluerat) cum immortalis et Omnipotentis Regis, cui cuncta subficiuntur; in quo nulla est vicissitudinis obumbratio, cuiusque immutabilia decreta defectum pati aut effectum non sortiri (licet toto ruente naturae statu) nullatenus promittit. Jura ejus et imperium iis legibus conduntur et stabiliantur, quas nulla valet violare aut transgredi creatura. Porro si eo durante vitae mortalis cursu aliquam sint suis non parare preceptis, aut abs se fornicari, nunquam tamen contingit, ut illa fugam epus benigna et patiens ad tempus aliquod rebelles animas sustinet, verum potestas epus summe infinita eas tamen ad obsequium cogit et ad aeternae sapientiae leges cohibet et compellit, omnia suae ditioni subficiens et imperio. Hic praebatus prorsus admirabilis, factis super Dominum curis suis omnibus nonnulla coepit construere et ordinare in angusto hoc habitaculo, quibus sensim regularis vita dignosceretur, cumque nihil vehementiori affectu enquireret nisi quomodo divinae maiestatis gratiam pro se magis

ac magis

ac magis sibi conciliare, in hoc unum incubuit omnis ejus sollicitudo, nempe ut illi sacellum et altare erigeret et consecraret, unde brevissimo temporis intervallo loculum ita pie ac decenter disposuit, ut cum quispiam ingredi vix potuisset, quin ad Deum et ad cor cito revertetur, eumque videre sufficeret ut suavissimo solitudinis amore et veneratione irretiri (quod quidem multis contigit) et rebus mundanis valedicere impelli se quisque fateretur. Interea Divina Clementia dubiis ministris sui rebus bene provida, juveni cuidam conversationis monasticæ desiderium inspiravit, et voluntatem ut pro modulo ad Cartusiae constructionem pecuniam conferret. Ille divino nutui obtemperans mille libras ad promovendum opus Hieronimo Marchand largitus est. Porro vir sanctus Hieronimus noster zelo zelans pro gloria et incremento novellæ plantationis, attenuatus licet jejuniis vix alimentum necessarium corpori suo indulgebat, semel etenim quotidie post solis occasum perfunctorie frustulo panis mendicæ vitam tolerabat, quod insolitum frugalitatis exemplum operarios Domus quamvis hæreticos in amorem simul et admirationem Ven. Patris rapiebat. Sic igitur Hieronimus fraudans se victu suo, industria paritans Domunculam de die in diem cadaveri lectus considerabat. O felix nimium, eremus cujus primordia fundamenta que lacrimis et sudore tanti viri stabilierunt. In hac rerum pene omnium penuria solo Dei verbo saginatus noster Hieronimus unum tantum reliquum paupertatis comitem et paucissimos domesticos habebat, quorum unius testimonio novimus hunc terrestrem angelum in tantâ rerum omnium penuria vixit, ut toto fœcæ hyemalis temporis spatio, frigidibus horientibus sese in clibanum reciperet.

4- Anno Domini 1587. (c'est 1588, voir le cat. de Trévoux) cum R^{dux} P. O. Hieronimus Liguarius ob infirmitates totius Ordinis regimen deposuisset, e Cartusiae Lugdunensis solitudine Hieronimus noster in illius locum affectus impositum onus, quantum potuit, declinavit, effugit, flevit, latuit et quanto major oculis hominum apparebat, tanto minor sibi ipsi videbatur. Interim demandatam sibi provinciam invitus suscipiens suum in administratione Lugdunensis eremi successorem Ven. P. O. Ludovicum Bazemont Cartusiae Parisiensis alumnus elegit, quo postea officio absolutus D. Cussanum. (c'est Curran, voir cat. de Trévoux)

succesorem habuit. Huic Domini profuit Cassanus usque ad annum 1590. Quo tempore juvenis quidam Petrus Robineau triginta circiter annos natus divino illustratus radio ab imis haereseos tenebris, in quibus tantopere consepultus jacuerat, ad aeternae veritatis lumen oculos aperuit, et fidei orthodoxae dogmata professus, ita plene et perfecte ad Deum convertitur, ut Spiritus S^{ti} gratia impulsus mundo renunciare meditaretur. Interim factans cogitatum suum in Domino, cui cura singularis est humanae salutis, nec dum res ita disposita, quae optatum tunc temporis sortiri pondus effectum, strictissimum cum Domino Antonio Noale singulari Cartusianorum amico et in urbe Lugdunensi agente generali Cartusianis familiae, foedus amicitiae inivit, cujus operâ religiosis inotescens eas saepe saepius convenit, sollicitus audire quae ad recte sancteque vivendi normam spectarent. In Cartusiae saecello orationi vacabat assidue, unde amore divino exortuans Christum pauperem sequi omnino caput se statuit. Verum nihil penitus de se praesumens sola Dei pietate et miseratione suffultus tale propositum aggressus est, et ut magis ac magis in hac caelesti vocatione corroboraretur, saepissime Lugdunensem exerem adibat in oratione pernoctans conclusus saecello, in quo divinum officium nondum persolvebatur, deficiente competente monachorum numero. Cum igitur Petrus in Deo facibus divini amoris accendi se cerneret, et saecello nunquam mittere, afflante divino numine, compelleretur, mentem suam Domino Noale aperuit rogans ut R^{do} Patri Generali rem litteris praefereret, informaretque quod se totum Ordini non modo devoveret, sed et omnia sua conferret Cartusiae Lugdunensis aedificio. Qua intentione approbata et plurimum laudata a R^{do} Patre factum est eo ipso tempore, ut hujus novae Domus regimen R^{do} P^{tri} Guillelmo Chesolmo, Dunblanensi quondam praesule postea Vasionensi et majoris Cartusiae professo, committeretur; qui Lugdunum veniens et initum consilium ibidem construendi cenobii Marchioni De S^{to} Berlino, Domini de Semours germano, urbis que rectoribus communicavit, a quibus mundum petita facultatem et assensum obtinuit pro hujusmodi aedificatione promovenda, id patet publicis instrumentis hac de re conscriptis.

5.- His igitur de bono in melius ita dispositis, jam promissa non reproscere

sed exequi studuit quod certe sanctius et religiosius adimplere nunquam potuit quam
extruendae sedis sacrae sumptus impertiendo. Quamobrem duo scutorum millia nu-
meravit. Unde nonis Aprilis anno 1590 primus fundamentorum lapis a Domino de
Villars, Viennensi Archiepiscopo, benedictus, appositus est a Marchione S. Sorlini,
adstantibus summo Domini d'Espineti Lugdunensis Antistitis vicario, Domino Chalou
S^{te} nicetiae secretario et pluribus aliis Civitatis spectabilibus viris tum ecclesiasticis
tum etiam secularibus.

Haec summa sex mille librarum jauidum expensa, qui eam erogaverat, is
et tria alia librarum millia in honorem ter Sanctissimae Trinitatis superaddidit,
quae statim sex etiam mille libris adauca sunt. Quibus non contentus proce-
denti desiderio, quo flagrabat pauperem fieri, ut Christum suis ditaret divitiis,
septem alia millia vir plane munificus largitus est, ut septiformem Ste Spiritus
operam et veneraretur recipere. Demum tanto devotionis et benevolentiae
affectu exarsit ut sicut Deum in Trinitate unicum, et Deum hominem et
magistrum coleret, discipulos quoque summo honore prosequeretur, in quorum
memoriam duodecim scutorum millia, quae in suos usus reservaverat, libentis-
sime distribuit. Quae summa majoris Ecclesiae chorus, garophylacium et
minoris claustrum pars aliqua tantum constructa sunt; aedificiorum etenim
fundamenta quatuor aut quinque pedes in latitudinem continentia hujus
elemosinae dimidiam partem absorbuerant. Id accidit circa annum
1594, Domino Robinello tunc primariae Cartusiae professo. (Le catalogue des
profes de Chartreuse dit de lui: « Petrus Paulus Robineau Lugdunensis
professionem fecit 17 Aprilis 1594, obiit 1600 Curriae habens missam de
Assumptione per Koh. Ord. ipse est qui omnia sua tradidit in aedificationem
domus Lugdunensis ». La Carte de 1600 dit: « Obiit Petrus Paulus Robineau
prof^{us} Cartusiae et autignion Domus Curriae hab. per Koh. Ord. missam sub
officio Assumptionis »).

Eo ipso fere tempore ad Antissimum Cartusianorum portum Divino
afflatus appulit Dominus Neodatus du Lillet, Joannis filius Senator Parisiensis
Abbas Ste Stephani Divisionensis, vota quoque prof. monis in Matrice Cartusiae emisit.

(1 nov. 1593 d'après le cat. de profs de Chart^{re}) Hoc via clarissimus pro jam non necessa-
ris sed convergentis S^{cti} Spiritus aeni aedificiis duo settorum milia reliquit.

6- Anno 1595. 11bre Dominus Bariole filius Domini de Mousy, primi in
supremo concilio praesidis, moxq^{ue} etiam in praedicta majori Cartena religionis
habitu, quinquaginta annui redditus scuta eidem Domini Lugdunensi donavit
solvenda singulis annis a Domino de Montpensier, creditaque in vectigalia
Domborum civitatis.

(D. Bernardus Bariole parisiensis fca professioni in la 9^{se} Ch^{re} le 2 fevrier 1597.)

7- Anno 1597 huic etiam monasterio Domo dedit mille quinquaginta
scuta Dominus de Genier nobilis mediomatensis debita a Domino de Paris toparcha
de Vantrot in comitatu Avenionensi, quibus cuncta fuere ducenta scuta annua
a praedicto Domino de Mousy, Domini Bariole germano, collocata in portoria
eadem Domborum et solvenda annuatim ab eodem D^{no} de Montpensier sub
eadem temperate

Dominus Petrus Blachius praepositus et agens Domini Guisot de Moasso
urbanorum vectigalium questoris, pridie quam vita fungeretur, clam in
manus Domini Mallo pro domus Lugdunensis constructione peragenda tradidit
diversis monetarum speciebus quadraginta scuta, quae consumpta sunt in
triplici mero, quo Ecclesia et monachorum chorus ambiuntur et circumcluduntur.

8- Porro ut haec amoenissima domus non saeculari tantum munificentia
et liberalitate dotaretur, eadem temperate quatuor domus Ordinis nomina-
tissimae Eicensis scilicet, S. Brunonis, Neapolitana et Padulae potentia Dⁿⁱ
P. Hieronimi cura et sollicitudine centum scuta ad certum tempus singulis
annis singulae libenter largitae sunt usque ad annum 1617, quo a D^{no}
P. Brunone d'Affringues ab hoc pensio eximi petierunt quorum votis ammitti
summus Ordinis Praefectus. Quis modo non miretur divinae pietatis operibus
dispositionem, quis non dixerit hunc omnem apparatus inter tot publicos
labamitates et motus bellicos debuisse irritum fieri, ita profecto humane
laqueando, incassum fuissent tot labores, nisi aliae fuissent Dei cogitationes.
Etenim dum ventilanda credebatur et quasi in nihilum redigenda Lugdunensis

venus, ea Deo auxiliante suscepit incrementa (quae superius attigimus) sub
regimine R. P. Hieronimi et R. Guillelmi ut in brevi ad honorem Dei, totiusque
Cartusiani coetus splendorem aedificii moles amirgeret. Et enim Dominus novellam
hanc plantationem in dies suis adaugebat benedictionibus ob eximiam praefatorum
Superiorum vitae sanctimoniam.

9- In locum R. P. Guillelmi, Romanae Cartusiae Prioris instituti, successus est
a R^o Patre Ven. Pater D. Gilbertus de Lannay, majoris Cartusiae profectus, cujus
administrationi unius anni spatio vacavit. Nam in Cartusiam Coloniensem
mirus vicarii munus ibidem exercuit.

10- Huic successit anno 1593 (c'est 1592, voir le cat. de Priam) Ven. P. Antonius
a S^{to} Paulo D^{us} 1us Cuius Superior. Cujus virtutes summatione perstrinximus in
Cartusiae Coloniensis Descriptione. Dum venerandus ille pater hujusmodi artistaret,
relicta sanctitatis opinione R. Guillelmus Bronae ad beatam immortalitatem
perrexit (c'est faut D. Antoine n'était plus Prior de Lyon. D. Guillaume Chesol-
muis est mort le 26 sept. 1693) Cujus mentionem uti par est, in vita R^o P.
Hieronimi nostri faciemus, quos enim Deus singularis amicitiae nexu conjunxerat,
nefas est nobis separare.

11- Paulo post anno scilicet 1594 11to impollutum Deo spiritum reddidit Hieronimus
notus, qui divini honoris et gloriae zelator acerrimus, iuxta Cartusiensem ritum
diu noctuque divinum officium persolveri statuit; cuius huius Domunculae summo-
pere faveret, quam veluti alumnam in paterno charitatis gremio portabat
fovebatque, munitam et incautam prorsum (aeternum amoris pignus) ei largi-
tus est, adiecit insuper non mediocrem pecuniae summam, quam a Domino de Bexier
acceperat. Quod minusculum tam eleganter concinneque elaboratum erat, ut
juveni cuidam illud furandi primum desiderium excitaverit, quippe qui ipsum
Dominum intra octavas Augustissimi altaris sacramenti viderit expositum, unde
hora refectorii, ea die per horti fenestras sacellum intravit, ubi sacrosancta
eucharistia tum propter festi sollemnitatem, tum ob consequendas indulgentias ado-
randa proponebatur. licet autem vi quadam occulta divinaeque ter repulsus
fuerit, nihilominus tamen proprio obsecratus flagitio et in proposito penitus obduratus

(totus contumeliosus referens) sacrilega manu, sacrosanctum vasculum surripuit et in
foetido subligamento suo illud abscondit, quoque prius transierat, hac iterum regrediens,
civitatis moenia portamque S. Sebastiani petiit, et in Dumera venerandum Christi
corpus hostias que minores in eo contentas et corporali involutas, extrema impie-
tate projecit. Verum qui sequitur nocentes ultor a tergo Deus, tanti nefandique
sceleris impatiens vindictam protinus arripuit, tamque horribili formidine
et tremore vehementi impium hunc et sacrilegum concussit, ut urbis fores,
per quas fugam meditabatur, egredi nunquam potuerit; divina namque
ita permittente justitia, praesumpti ad custodiam civitatis vacillantem incensum,
vultum et annos animi motus cernentes, nefas horrendum et ex fronte
ejus malum quid auspiciati sunt, confirmatique hoc in judicio ob lapsum
crucis sacrae pixidis, sacrilegum apprehenderunt, tribunoque suo tradiderunt.
Cui testimonium hujusce rei et propriae conscientiae stimulo coactus crimen
confessus est, moxque ejusdem tribuni pia sollicitudine protinus facta
inquisitione de Augustissimo Sacramento, inventum divini erga nos amoris
venerabile pignus eam quo fieri potuit, devotione et reverentia in aulam manu
transferri, et super mensam multis circum accensis facibus repari curavit, ad
quam supplicii modo monachi convenientes et in manu certam audentem
gestantes, illud ad locum, ex quo furto sublatum fuerat, retulerunt non
sine dolore vehementi, tam execrandi reatus in sacratissimam Christi perso-
nam perpetrati. Cujus ob expiationem omnes simul in choro post nocturnas
preces disciplinam acceperunt. His ita gestis paulo post fur ille capitali
rota in foro plexus est, poenas que dedisset ante monasterii fores, sicuti sen-
tentia ferebat, nisi suis precibus et sollicitationibus religiosi apud iudices pro-
saluissent.

12. Interim, post obitum R. P. Hibronini Marchandi, ad generalem
Cartusianae familiae praefecturam R. P. Joannes Moichel asceta Parisiensis
domus assumitur, quem antecessor ejus ob rerum agendarum peritiam
evocaverat ad aliam Cartusiae domum, quo ad libitum inter arduas Ordinis
res Joannis Moichel coadjutoris sui sapientia, dexteritate consilioque uteretur.

Hic devotissimus pater Hieronimi nostri vestigiis insistens illius ita menti adhaerit, ut in omnibus sese perfectum tanti Patris imitatorum exhibuerit. Nihil quippe habuit antiquius quam Cartusienis Instituti regularem observantiam. Vallis viridis iuxta Parisios Moderator sapientissimus, Franciae provinciam visitator, multoties summam cum laude alias lustraverat. In theologiae mysticae Magister peritissimus singulari quodam orationis spiritu sublimatus, summam cum devotione et reverentia Divini officii pensum persolvebat. Id satis superque testantur illius exercitia quae pietatem spirant et Dei amorem. Vix ullus unquam in agendo prudentior, in deliberando maturior et in exequendo constantior, in exercitiis ferventior apparuit. Haec in dignitate constitutus eandem erga Cartusiam Lugdunensem curam, paternam sollicitudinem et affectum retinuit; quapropter statuit ut Ven. Pater D. Antonius a S^{to} Paulo qui Cartusis Lugduni et S. Crucis praerat, solius monasterii S. Crucis administrationem gereret, eique subrogavit in prioratu Dⁿⁱ Liliorum beatae memoriae Ven. P. Thomam Coquebant, majoris Cartusiae monachum, R^o. P^o. Hieronimi profertur (Voir le Cat. de Priens. D. Et. Coquebant a succède à D. Gilbert de Lamay en 1598, au moins que D. Gilbert ait été peu de temps Prieur de Lyon, et D. Antoine de St-Paul chargé de l'administration en attendant la nomination d'un nouveau Prieur.)

Hic novus processu Magistro suo suppar sanctitate, dum Prioris munera fungetur, duos fratres conversos recepit, quorum primus fuit fr. Natalis, alter vero fr. Franciscus Laurentius, per quinquennium circiter prioratum exercuit, quo annorum expleto spatio, cum R. P. Joannes Michel sanctissimae conversationis opinione relicta ad beatam immortalitatem migrasset, ad hanc supremam Ordinis dignitatem D. Dⁿⁱ d'Affringes Cartusiae Avenionensis Prior doctrinae morumque probitate nominatissimus proventus est, apud quem V. P. Thomas Coquebant instans importuna et opportuna tandem aliquando absolutionem ab officio Prioris obtinuit; verum ne lucerna haec ardens et lucens lateret sub medio, Thomas noster colorum Directus est a R^o. Patria, ut Vicarii locum occuparet suarumque virtutum splendore nascentem adhuc ibidem Cartusiam et

vagientem in cuius illustriarch. Nam ven. P. Antonius a S^{to} Paulo Colonaee Domus
moderator, cui perspecta erat Ethouae sanctitas, illum ex postularat veluti strenuum
in vincta Domini coadjutorem.

13— Domino Coquebarth successit V. P. D. Petrus Serwal, R^{di}-P. D. Brunonis
d'Affringes et Capituli gen. Scriba, verum post biennium, il' r'ia pas non' e'z' un
an soir le c'et. des Ricus) ad reginam Montis Dei vocatus est institutusque Picar-
diae provinciae visitator (c'est conuictor en 1601 et visiteur scullent en 1603).
Orbakee Domini pastore suo praefectus est V. P. D. Bernardus Barriot. Quo tempore
anno videlicet 1602 circa S. Joannis Baptistae natalem R. Patris prudentia pa-
trunisque ad comitia generalia ventium natura deliberatione statutum est
S. Spiritus Domini de rebus necessariis providere. Temporalis enim rei penuria,
monachorumque numerus reddituum impar tenuitati multum hujus operis
consummationi obstabant. Quamobrem, ut juxta Cartusianum morem
construi proreth facilius novella plantatio Lugdunensis omnes ab ea religiose
evocare, exceptis Priore et Oeonomo Domus, plurimum expedire visum est.
Ut mediocri reddito auxilio coenobii constructio pedetentim in melius pro-
moveretur. His ita Patrum sententia stabilita a majoris chaustie funda-
mento ductum est fabricae exordium, parsque illius occidentalis, pars septen-
trionalis eodem tempore una cum orientali portunculā, usque ad minoris
peristylis gradum completae sunt. Magnam etiam tellurem ab ostio
conventus usque ad fratrum judicium grangiam muris circumcingi cura-
verunt. Quod quidem opus anno 1603 labente perfectum est.

14— Sub instantis anni 1604 exordium, Dominus Barriot regiam aulam
proficitur Henricum IV enoraturus, ut illius pial voluntatis et desiderii
haeres fieret, ejus sese tam illustrem monarchiae gallicae successorem pro-
palaverat, velletque hujus Cartusiae fundator magnificus inaugurari.
Placuit res principi Christianissimo qui statim imperavit solemne diploma
a Domino de Bellieres cancellario breviter confici, susceptae intentionis
corroborativum. Decem quoque scutorum millia pollicitus est, quae postea
tamen minime numerata sunt, (Divina sic disponente providentia) ut

- quod ille libenter promiserat filius ejus regni que haeres Ludovicus XIII pie adimpleret.
- 15- Anno Domini 1605 pridie nonas Julii S^ti Antonii sacellum a M. D. Antistile Damasceno M. D. De Bellieres Lugdunensis Archiepiscopi suffraganeo consecratum est.
- 16- Eodem anno Romam Delegatus fuit D. Bariot, ut opponeret sese Dominae de Beaurelliers S^ti Petri Lugdunensis Abbatissae sollicitationibus quae instanter agebat apud summum Pontificem pro confirmatione Domus Cartusiae de Polletens, quam quidem domum fraudulenter falsisque suppositis ab Henrico IV. Reg. Galliarum impetrarat. Quorum ibi amorum spatio commoratus est praefatus V. Pater, unumque tandem obtinisset. ad Principem Christianissimum rescriptio nem jamjam in patriam reversurus febre continua corripitur, qua ingravescens, naturae debitum Romae persoleit 22 Julii an. 1607, ingenti apud Patres Lugdunenses relicto sui desiderio.
- 17- Porro negotium illud tanti erat ponderis, ut ejus eventu multarum Ordinis in Francia domorum pax, tranquillitas et stabilimentum penderent, quae forsari uti Polletense cenobium de securitate et immutabilitate periclitantur, nisi hujus legati curis et prudentia, R^{di} que P. D. Brunonis d'effringues sollicitatione assidua felices exitus sortitum fuisset. Pax etenim circumventus fuerat, cum hujus domus, nulla Cartusienis nominis facta mentione, veluti Benedictinae regulae subfacientis concessio exproculata fuisset. Quod cum Henricus comperisset, sibi que impositum fuisse cognovisset, justitiae tenacissimus princeps protinus donationem rescidit et totius Ordinis Cartusiani privilegia solenni decreto confirmari voluit: quod quidem diploma una cum lite ex archivis domus Polletensis et pro majori cautione ad Cartusiam Lugdunensem translatum servatur.
- 18- Hoc edictum desideratam jam dudum occasionem praebuit, qua ex ~~Amolumentis~~ et annuo Polletensis monasterii redditu provisum est contributioni Lugdunensis Cartusiae, quae nunc bonis praefati cenobii gaudet, donec omnibus absoluta numeris Polletensi parthenio ~~reddebat~~ ^{est} vices, auxilia trices que porrigeno manus e ruinis in pristinum splendorem vindicat domum, ex cujus proventus incrementum non mediocre Cartusia libiorum percipere non diffidetur.

19- Circa illud fere tempus civitatis plebecula cum Cartusiae S^{ti} Spiritus aedificia parum ex^{te}rescere cerneret, cum subiisset rumorem (siquis invidio multorum mentes nimium credulae etiam nunc implicatur) nempe quod retardationis causa et operis impedimentum ab urbis administratoribus interponeretur, qui jure merito veriti fuerant ne monasterii silvae dulcia incolarum otia posset aliquando perturbare (cum constructum penitus veluti ars civitatem superemineret.) Verum inanis haec fama periret, praeter eum quam quod (sicut superius praebavimus) Dominus de Mandelot urbis et totius provinciae princeps, ipse hunc locum Cartusiae construendae aptiorem elegerat, illustris et marchio de St. Chaumont ejusdem Lugdunensis tractus gubernator una cum mercatorum urbisque praepositis hunc locum lectissimat, qui omnes uno colubo antecessorum suorum consilio suffragantes hujusce Domus aedificationi assensum praebuerunt. Quod quidem patet duobus publicis instrumentis haec de re confectis, quorum unum ann. 1590 conscriptum est, Alterum ann. 1601.

20- Si autem nodum hujusce negotii explicare et veritatem exprimeret cogimur, verum istius dilationis fundamentum nequaquam ex minus in patres nostros civitatis primatum voluntate propensa exortum est, sed ex tenaci nimium difficultate et perveracia qua Dominus Arthurus Henry Dominus de la Sale per annos aliquot usus est, reusans pretio dimittere portionem quamdam terrae, quae in majoris claustrii ambitu continebatur, quaeque a meridionali parte per medium illud dividebat. Demum eorum patientia qui operis curam gerebant, assiduaque quorundam Ordinis amicorum sollicitatione fatigatus, cum patribus de aequi sui venditione ann. 1610 convenit, eumque cum villula permutavit, quam Cartusiani ex serario quodam fabro nomine Joanne Moiron mille ducentis scutis consulto acquisierant. Adjecerunt etiam ditiores de Graugia de Moirony, quas Lugdunensi cenobio Polletensis Domus ex mandato M^{di} P. D. Brunonis d'Affrignes ad negotium facilius perficiendum cesserat vili pretio. Hujus rei actio peracta est ann. 1610, 28 Augusti operata atque indyctia Mⁿⁱ Claudii de Hee M^{di} Barriot successoris eorum magistro Roberti tabellario, His ita constitutis, muro undique majus peristylum circumvallatur. Cellulae quatuor aedificantur quarum prima Domus Parisiensis

sumptibus, altera Domini Mealo liberalitate, tertia Domini Joannis Vidault nativ
majoris beneficentia, quarta denique Joannis de la praye elemosinis constructae fuerunt.

21- Annis autem sequentibus 1613 et 1614 Ecclesiae laquearia, chori sedes et Decem
specularibus vitreis coelea obducta perfecta sunt, quae quidem omnia regia pietate
et munificentia R^{di} Lugdunensis Archiepiscopi, Domini d'Alincourt, Domini de St
Chamouart, Domini de la Baume primorum que civitatis collata sunt. Eunc etiam
uxor Domini de Villars Proximitis campensium bene in Cartusianos affecta dono dedit.

22- Porro cum tot beneficiis haec cretus adauxta fuisset et locupletata Patres
Lugdunensis laurae primoresque viri Civitatis obnixae rogaverunt summum Cartu-
sianae familiae praefectum, quatenus sufficientem monachorum numerum illuc
dirigeret, qui diei nocteque Divinis vacarent laudibus. Verum necessariis rebus
mundum ita convenienter dispositis ut quatuordecim monachorum victui subveniri
posset, tali petitioni prudentissimus Cartusienus Ordinis moderator refragabatur.
Interim Divina Providentia, quae hanc mentem propensionibus Cartusianis
amicis suggererat, quaeque dum Decretorum suorum opus consummare atque
perficere cupit, unat pariter modum, quo felicem exitum sortiantur, hunc
pietatis affectum illustrissimo D. D. de Warquemont Galliarum Primate,
Archiepiscopo que Galliae Lugdunensis inspiravit, quo meritissimus procul omnia
charitatis et patrii amoris obsequia patribus nostris praestitit. Etenim quo-
rundam de Ordine nostro benemeritorum munere et auxilio pollicitus est,
(nihil enim in Cartusiae Lugdunensis eniguo reddito) se sumptibus satisfacti-
rum pro sustentatione monachorum duodecim quatuor annos, quo proventus
mediocres sine intermissione ad aedificii fundum inchoati complementum
commodius impenderentur. Hoc salubre consilium primum presentis belle
cessit. Cum enim proprio chyrographo per praefatos quatuor annos quadra-
ginta septa pro duorum monachorum impensis persolvere sese artrinxisset
haec promotus liberalitate praeses de Villars cum amicis suis summam eandem
pro duobus monachis suppeditavit, Joannes Vitaut pro uno religioso ducenta
septuaginta promissit; item etiam Joannes de la praye praebuit, quibus similiter sese
participes tam insignis charitatis praebere D^{us} Mealo et alii nonnulli, qui ad

Duorum ascetarum veteri quadraginta scuta obtulerunt. Nec defuit etiam qui aegrotis, (si tandem aliquando forent) tam monachis quam religiosis medicamentâ gratis praeberet, Joannes enim 15to Viand pharmacopola per annos hos quatuor et per reliquum vitae suae tempus huic cartusiae necessarias medicinas benevolè admodum animo subministravit.

23. ann. — Litteris publicis tam R. Archiepiscopi quam aliorum Chyrogapho munitis hoc de negotio certior factus Ordinis Cartusienis Primas ad comitia proxime futura sua deliberandi de mittendis ad novam hanc plantationem monachis distulit. Verum Archiepiscopi Lugdunensis, Provinciae gubernatoris, civitatis rectorum et clarissimi presidentis de Villae crebris epistolis sollicitatus R^{dm} Pater, tam illustrium virorum votis annuere coactus fuit. Postquam autem illis ob exhibitam humanitatem et propensum in Cartusianos animum debitas rependisset gratias, profecti sunt ex Cartusia majori V. P. Antonius Des Marais hujus eremi vicarius et D. Alphonsus de Micheliè procurator ibidem (qui postea solitudine e ductus ad Aqueusensem primo deinde ad Lugdunensem Archiepiscopatum demum Cardinalitio... dignitatem sublimatus est) deputati commissarii ad rem cum supradictis benevolis fautoribus tractandam, qui etiam hujus Cartusiae statum explorarent, ut quid viderant postea accuratissime summo Cartusienis caetero praefecto renunciarent. Haec demandata sibi provincia peregre defuncti, tam honorificum de benevolentia simul et munificentia Primatum Lugdunensis Urbis testimonium R^o Patri retulerunt ut R. P. D. Bruno d'Affrignes constitutum tempus praevinire desideratosque tandem patres illuc dirigere statuerit, (qui felici auspicio die S. Brunoni sacro solemniter divini officium inchoarent) ea certa devotionis impulsu spiritu, ut quemadmodum beatissimus ille Ordinis Cartusiani Patriarcha, matris Domus fundamenta protulit, ipse etiam hujus Cartusiae primordis patrocinaretur, quae inter Ordinis celeberrimas Domus aliquando annumeranda censelatur. Interim R. Antistes, cum ob negotia huciam evocaretur, singulari pietatis stimulo impulsus de Ecclesia prius dedicanda quam de itinere suo cogitavit, quod quidem 6 Junii an. 1616 celebri pompa peregit. Altera vero die Campaniam coemeteriumque benedixit quod in majoris claustris praeto dispositum erat sepulcrum, porro multo commodius in minoris peristylis aedâ Patres anno 1620

sepulturam facti sunt.

24- Qui destinati erant ad hanc eremum incolendam, hunc locum veluti terram
promissionis triduo ante festum Sive Brunonis ingressi sunt. Quo etiam tempore
confectis negotiis suis Dominus de Marquemont rediit in urbem suam, ingenti cum
gaudio adstantium Patrum in hac festivitate primi noctis Carientis, a primis vespere-
ris usque ad secundas divino interesse officio, Ducere quoque chorum sacra psallentium
non recusavit.

25- Optimus hic praesul cum pridie solennitatis domum adventasset, recta
ad antiquum et exiguum (ubi sacrificium christi corpus offerabatur) sacellum
perrexit. Adsunt protinus monachi ceterumque gestantes procedente cruce Pontifi-
cem supplicii ritu comitantur, Et Deum laudamus in laetitiae spiritualis argu-
mentum intonant. Dum Archiepiscopus pontificis indutus vestimentis et veneran-
dum Altaris sacramentum portans sub pensilio caelo Damasceno sericopea quatuor
sacerdotibus suspensa ad sacram eadem, quam consecraverat, transiit, et super
altare majus deposuit. Deinde prioris locum occupans in choro vesperas inchoa-
vit secundum Ordinis ritum, ad magnificat inclusum adolevit, largitusque,
completis horis adstanti turbae benedictionem manu tenens sacrosanctam hostiam,
hanc collocavit in tabernaculo, pietatis eximiae, Devotionis et modestiae suae
non vulgare relinquens argumentum. Post peractas tam solenni ritu S. Brunonis
primas vesperas, monachi caelestis plane consolationis suavitate perfusi quietis
captandae causa sese receperunt ut media nocte surgentes ad antelucanas preces
persolvendas immolarent Altissimo laudis sacrificium; praeterea est ut cives
sanctorum et Domestici Dei Angelorum instar laudatori Deo sua pene sine
intermissione laudem proceant. Crastina die venerandus Antistes iuncta
Cartusienso ceremonias et psallendi formam (quoad Confiteor et praefationem) sacra
peragite, quibus completis refectorium una cum monachis ingressus est. Demum eo, quo
supra, modo secundo inferuit vespere. Haec die tota fere civitas ad Cartusiam
confluxit, ut illam quam de reditu Cartusianorum laetitiam conceperat, testifica-
retur. Solae mulieres ab hoc communi gaudio exclusae sunt, quia licentiam in-
trandi septa monasterii per biennium petitam impetrare nequaquam potuerant.

26- Syllabum atroximus monachorum qui a R. Patre Lugdunum missi sunt ad domum S^{ti} Spiritus constituendam. V. P. D. Petrus Servat. Prior — D. Mauricius Gabriel Cormier, vicarius — D. Polycarpus de la Rivière procurator — D. Claudius de Hée, Rector Dⁿⁱ Colletensis — D. Eusebius Claret, procurator Colletensis — D. Thomas de Camquebart — D. Petrus Le Sourd — D. Henricus Viart — D. Gabriel Brossé — D. Anthelmus Bachelier — D. Prosper Veillate — D. Philibertus Charton, hi omnes Cartusiae majoris alumni, — D. Ludovicus Claret professor Villanova — D. Bruno Le Pelletier, professor Coloniae — D. Antonius Coysseau professor et sacrista Sylvae benedictae, qui biduo post diem festum adventu — D. Innocentius de Bourgoigne professor Villanova — frater Franciscus Laurent professor Lugduni conventus — fr. Hippolytus conventus prof^{us} Vallis S^{ti} Petri — fr. Nicolaus Portier conventus professor Cartusiae.

27- Tanto interea divinae gloriae zelo, tantis amoris divini facibus patres incolae solitudinis istius aestuabant, ut nihil omnino de rebus terrenis solliciti suum in Domino cogitatum factarent, tantaque divinae charitatis splendore eorum mentes irradiabantur, ut obtenebrescente carnalis amoris lumine non sua sed quae Dei erant, intenderent saperentque omnes non secundum carnem sed secundum spiritum. Utensilia cellarum ob redditus tenuitatem minime subministrata fuerant, decrant omnia ad usum necessaria, unde contigit quo penuriae domus subveniret oeconomus, ut Cartusia Lugdunensis duobus sutorum millibus his in primordiis gravaretur; quibus ex proprio satisfacere cum non sufficeret, qui sese religiosis impensas suppeditare per quadriennium astrinxerant, quasque singulis annis solummodo exolvere debebant, eas representando numerare coacti sunt, qua liberalitate primis hinc sumptibus caute provisum est, divinaque bonitate humanae providentiae vires gemente, ita domus oeconomus omnem suam in Deum sollicitudinem proferunt, ut qui dat jumentis escam ipsorum, famulis suis necessaria quaeque suppeditaverit.

28- Sub finem anni 1666 janitoris habitaculi fundamenta posita fuere, ingens etiam murus (quo patet ad domum aditus) audiose operâ constructus est mediante octoginta sutorum summa. —

Hac etiam

29. Haec etiam tempestate V. P. D. Thomas Cocquebart aetate et infirmitate confectus ad curiam lectica vectus est; ibi etenim Cartusiae seniores morbo concepti subsidia recipiunt necessaria, quae minus commode sibi subministrarentur. Haec in eremo beatam animam efflavit Thomas noster anno 1617 die maii. Satis erat in loco quodam vicinial vulgo Scalenes, corporis praestantia spectabilis hanc longe praestantiori vitae sanctimoniam exornabat, praeiorum Aegypti Patrum vitam se exemplum exhibens. Cui morum gravitati mens bene composita, summaque probitas accedebant, quibus omnes in sui venerationem rapiebant simul et amorem. Sortitus animam bonam et mansuetudine praeditus erat, ut, dum in omnes facilis benignus que appareret, sibi soli durus, victus parcitate, sensuum mortificatione austeritate que castigaret corpus suum et redigeret in severitatem. Anno 1616 cum ageretur de restauratione Cartusiae Lugdunensis, huius monasterii canobiarum denominatus est ad instantiam civium, quibus Thomae virtus sanctitas que jamjam perspecta fuerat, cum olim ibidem Prioris munus peregrinie sustinuerat. Itaque mense Augusti mandatum habuit a R. Patre (dum vicariatum Eboacense domus exercebat) aditusque summum Ordinis praefectum, verum ob tremulam dexterarum manus agitationem, minus ad hanc dignitatem idoneus a R. Patre iudicatus Lugdunum venit, ut illam domum claustrum religionissimum incolam laudabili conversatione proeclarisque virtutum suarum exemplis illustraret. Mandatum hoc suscepit veluti suae ^{humilitati} ~~honestitati~~ gratissimum, gaudebat quippe molestum illud Prioris onus declinasse, ut non tam ad imperandum quam ad obediendum suo iudicio natus. Dominari minime ambiebat qui summopere in abscondito faciei Dei delitescere cupiebat, ipse soli adhaerere et oblitus quae retro sunt ad anteriora sese extendere. Nec mirum, apprimè siquidem institutus fuerat a R. Patre Hieronimo Marchand, qui Thomae discipulo suo pietatis et devotionis haec instillaverat, eosque sub tanto praeeptore Thomas fecerat progressus, ut perfecti omnibus que numeris absoluti Cartusiani simulachrum sese communis omnium calculo praebere, silentii solitudinisque custos egregius suspensam in Deum semper mentem gerebat, tantaque divinae praesentiae luce perfundebatur, ut in mysticam theologia versatissimus deputatus fuerit una cum venerando Patre Antonio De S. Paul ad examen exercitorum

exercitiorum R. P. Joannis Michel, quos prius Kantorum Patrum censuris castigata
(modo in eis aliquid occurreret emendandum) approbataque lucem aspicere debebant.
Haec obiter dicta sint in argumentum Ven. Patris Doctrinae, alia subiungam quibus
elucet propensus in solitudinis suae cultum eius animus. Nec immerito saepe, ductus
siquidem in interiora deserti, praestolabatur in silentio salutare Dei, rapissimeque
gustans quam suavis est Dominus, audiebat quid in se loquebatur, torrens volupta-
tis frequenter inebriatus. Certes religiosi referunt ita Thomam affectum fuisse in
Christi passae memoriam ut pro doloris et compassionis sensu, audiens vel legendi
conscripserat ab evangelista Salvatoris nostri tormentorum crucis, diuissimaeque
mortis historiam nunquam a lacrimis temperaret, ideoque ne dolorem suum gemitus-
que suos propalaret, die Dominica Palmarum, feriis tertia et quarta subsequentibus
et die parasceves, dum recitabatur a diacono evangelium, egrediebatur fores, quo
liberius erumpere lacrymae, laxantque fletibus habenas in angulo domus suae
consideret humilitati, quae tantae devotionis gratiam verberatur periclitari, si
forte manifestaretur, pavent si quidem bonae mentis ad humanam auram,
soli que Deo placere gestiunt. Proterea ex assidua illa jugique rerum caelestium
contemplatione venerabilis Thomas praesentem ita ubique Deum cernebat, ut
absque intermissione colloquia cum dilectissimo haberet, perpetuam circum-
ferret solitudinem in qua totus cum sponsa sua conclusus erat. Alter huiusce
saeculi Martinus jure merito suspex caeli denominari poterat; oculos namque
saepissime illic dirigebat, ubi habitabat animus, sicque ab usu sensuum abstractus,
ut ita dicam, sine sensu nonnunquam (dum ad Cartusiam pergebat) rivulos calca-
tus pertransiit. R. P. Leo Bizier mirifice extulit beati viri mortificationem, ita
enim huic virtuti deditus fuit, ut vergente licet aetate vicario Cartusiae, qui ex
omino probabat venerandum patrem, veluti omnium peripsema obtemporaret,
personatamque eius devotam summo cum animi gaudio voluptateque susti-
neret honoris potius quam humilitationis impatiens. (Voir d'autres détails à la page 1-)

30-

ANNO 1618 Hieronimus de Villars Viennensis Antistes ad majoris
Claustri introitum Prioris cellam construere apud se statuit, cujus rei gratia,
trecentorum sutorum summam largitus est, quae vis ad erectionem cellulae

minorum sufficere potuerunt.

31- ANNO 1619 V.V. P.P. Prior Sylvae benedictae (Nicolas Molin) et D. De Hee, procurator Cartusiae, Lugdunum venerunt Cartusiam visitaturi exploraturi que rei domesticae statum, qui is per id temporis erat, ut, cum redditus exigui vix abominosam religionis praebereut, minime proventus Cartusiae sufficerent ad aedificiorum constructionem, quae ob regularitatis observantiam desiderabantur, quod cum observassent et comprobassent commissarii, statuerunt ut domus Polletensis opem et auxilium ferret Cartusiae Lugdunensi; illudque quod ad conventus sustentationem necessarium erat accommodaret, cartusienis coetus charitate eo modo externi ejusdem fundatoris vices agenti Patres semetipsos propagantes in Lugdunensium civium cordibus amorem Christi solitudinisque cultum insererent ac stabilirent.

32- Interim Visitatores dum omnia perustrarent, Ven. P.P. Serval hujus eremi moderatorem ita praesens debilem et attritum; adeoque muneri imperem (quo tanta cum laude hactenus profectus fuerat) aversa adverterunt, ut ad illius instantiam re ad R. Patrem per commissarios delata, R. Pater D. Leo Vixier ei suffectus fuerit. Id aeque praeractum est ~~et~~, propensi quidam supra modum in ven. hunc Patrem Cartusiani Divisionenses veluti tanto pastore moleste ferebant. Ad regimen hujusce monasterii translatus ibidem ea vigilantia prudentia quo praefuit, donec ad supremum Ordinis magistratum ob praecharas animi vires assumptus fuerit. Cujus quidem suo loco elogium attinemus

33- Collocumantibus charissimis Cartusiae Divisionensis alumnis anno 1619 2 Julii Lugdunum pervenit, subsequenti die novi muneris iuxta Ordinis formam possessionem inicit, ut autem perspiceret spirituales hujusce laurae statum non diu laboravit; Monachi siquidem admissim statuta observabant, candor ubique eminebat, redolebat, spargebatur, non illic spirabat ventus turbinis, sed affirabat spiritus aura tenuis, indeque habitans in cunctis abundantia pacis lenem sussurrum fovebat mentis, qui cum Deo est. Si quidem in loco hoc cum sapore gustabatur, quae intrinsicè laet, suavitas pietatis, Neomon et cetera religionis charismata probe aestimabantur et pie exercitabantur. His mirifice venerandus Pater Leo

Vixit exultans aequo animo hujus domus pauperiem ferebat, cujus incolae
caelestibus donis locupletatos et Christi paupertate videbat ditissimos hanc paupertatem
libens anteponebat Divionensis Cartusiae redditibus amplissimis.

34 - Dissimilis prorsus erat temporalis status. Pro annuis enim redditibus
trecentis quinquaginta tantummodo libris suffulta erat, (census certe ^{per exiguus?} ad
tantum astrarum numerum) aere interim alieno gravata gemit domus, quae in extre-
ma necessitate duo librarum milleis mutuo acceperat. Pauperem quidem vitam mo-
nachii gerebant, omnibus plene necessariis destituti, verum totos se Dei famulatu man-
cipantes quasi omnibus abundare cuncta-que possidere videbantur. Quibus tamen
ille ut pater familias bene providus opem ferre cupiens, non seculare fulcrum,
non externa praesidia quaesivit, sed continuis suis orationibus et lacrimis calum-
pulsans, divinae tandem pietatis thesauros aperuit, quibus domum suam, reso-
cillavit et gregem sibi commissum pavit sufficienter.

35 - Paulo post tanti Patris adventum patuit ipsum a Divino numine
ad tale munus obaundum praedestinatum fuisse, tanta enim sub ejus regimine
cepit incrementa Lugdunensis solitudo, ut piissimus canonicus non solum
fratrum morum necessitatibus subveniret, verum etiam intra annum fore
debitis omnibus satisfecit. Tempus enim aderat, quo fiduciae saepe in Deo
repositae mercedem acciperet, cum Divina benignitas, quae quereutes se non
derelinquit, clientis sui votis spontaneo quorundam Ordinis amicorum munere
favere studuit. Sic Ven. P. Leo noverat inter angustias in caelum vibrare
preces suas, a quo sciebat omne bonum emanare, didicerat in rebus arduis
puras ad Deum levare manus, quem cordium motorem et humanae voluntatis
arbitrum et moderatorem frequenter expertus fuerat, quamobrem nullo alio
invisi baculo, nullave alia ratione mederi voluit suorum indigentiae.

36 - Anno 1620. fausto omine vigilia Visitationis 5ta 16ta Deus
Oph. max. in hanc eremum incolae induxit, quos ad ministerium suum ipse
mel destinaverat. Horum coryphaeus fuit honestissimus vir Joannes Pietrequin
in suprema aetate advocatus ex primoribus Calvinontis vulgo in ^{1^{mo} B^o} Botigny
natus, hic primus sacrum religionis habitum in Cartusia Lugdunensi suscepit

votaque professionis emisit sub finem anni. Huic in sacro proposito se alter co-
mitem adjunxerat, qui in tyrociniis a primo fervore ^{scens} descensus respexit retro, et ad
seculum reversus est. Quo etiam tempore frater Donatus receptus fuit ad Ordinem,
qui optime conversatus multa Domui prestitit obsequia.

37. Circa finem anni ejusdem Cellulae Prioris summa manus imposita
est Reverendissimi Viennensis Antistitis curā, qui paterni morum in hanc Castu-
siam affectus haeret septingentorum tutorum summam eā de causa donaverat.

38. Accidit etiam per id temporis, ut Dominus de Marquemont primas
Galliarum divinitus impulsus minori claustris, cujus pars maxima perficienda
supererat, colophonem addere meditaretur proprio motu valde sollicitus tale
propositum prestare. Justa etenim beneque ordinata rei domesticae oeconomia
proventuumque efficiēbant, ut justa evangelicum dogma plus in caelis quam
super terram thesaurizare desiderans, erogatis in pietatis usus facultatibus non
haberet unde praemeditatum opus consummaret. Verum pietatis suae charitatis
motibus perillustri Pontifex accensus de minori pristylis absolvendo cum
Ven. P. D. Exier sine intermissione sermones miscbat, et eo usque benevolentiae
illius iudicia devenere, ut praefatum Patrem pecuniam mutuo accipere sepe
sepius sollicitaret, hujus rei gratia duo catina inaurata scalprataque mille
aureorum pretii offerens pro majori summae cautione pignori collocanda
dimittere voluit. Venerandus Cartusiae Lugdunensis Moderator, quo spiritu
duceretur tunc Archiepiscopus statim appropiavit, et quomodo Christi charitas cum urge-
ret, unde subidens admiransque presulis zelum amplissimas pro benevolentia
illius in Cartusianos gratias reddidit, minimeque importunis quidem D. de Mar-
quemont sed charitativis postulationibus acquievit. Rem alio tamen modo promo-
vit. Nam proprio nomine pecuniam mutuatis operarios ad perficiendum claustrum
conduxit, his de^{dm} Antistes supra modum exhilaratus fuit statimque quinquenta
scuta pro constructione dedit, et post sex menses eandem pecuniae summam adje-
cit, quibus auxiliis manus extrema operi apposita fuit. Quod quidem nulli
Ordinis edit tam in structural legibus quam in picturarum ornamentis.

39. Denique illustr^{issim} Lugdunensis Archiepiscopus tanto charitatis affectu

ferabatur in Cartusiam ut ei pro firmitate rei temporalis fundamento ecclesiasticum beneficium conferre vehementer desideraret, modo jus nuncupationis in aliquod vacans habuisset, statuerat etiam, si forte in Gallia natae debitum persolveret, apud Cartusianos sepulturam eligere.

40. Eodem anno 1620, 14 augusti in Domo Polletensi spiritum Creatori suo reddidit V. P. O. Petrus Serval, majoris Cartusial profectus, alumnus Or^{di}-P^{ri} Hieronimi Marchand dum in saeculo vegeret, vir fuit magni nominis et Canonius Remensis Ecclesiae celeberrimus. Vix inter Cartusianos adscriptus ob rerum agendorum peritiam ad diversa Ordinis munia assumptus fuit. Multos pro religione nostra labores et longinquas peregrinationes in Italiam, Belgium et Bataviam usque subivit, hispaniae provinciae etiam lustrandi mandatum accepit, non sine magna laude. Hic siquidem tam honorifice a Rege catholico exceptus fuit, ut princeps illustrissimus venerandum senem nudato capite adstare coram se non pateretur. Scriba fuit Capituli Gen^{er}. Deinde profectus Cartusiae Ingdunensi, postmodum institutus fuit Coenobiarcha Montis Dei et provinciae Picardiae visitator, demum revocatus fuit ad Domum Ingdunensium Prioratum. Post triennium propter aetatis jam protractae incommoda et attriti corporis continuas infirmitates, in quibus per ansum languidus jacuit, ad suam instantiam ab officii sarcina liberatus est. Labente mense julio tam mentis quam corporis impositus factus est, verumtamen minus urgente aegritudinis vi interdum resipiscens clarescente rationis lumine quidquid ab ultima peccatorum confessione generali commiserat summa cordis contritione per exanilegem expiavit. Incredibili etiam humilitatis et devotionis affectu sacro Eucharistiae epulo confortatus est, et quamvis in extremis positus esset, lecto tamen extraneo se vestibuloque indui curavit, quo majori reverentia venientem ad se Salvatorem nostrum susciperet. Ubi proesto fuit sacratissimum Christi corpus, duorum religiosorum manibus in genua senile corpusculum aequitudine confectum erexit, ac tanti meminis majestatem veneratus in haec pauca verba prorupit alloquens Judicem suum: Tu vere es X^{tu}s Filius Dei vivi, qui factus Patri obediens pro hominum salute

quorum ego miserimus et peccator maximus, turpissimam in Cruce mortem sustinisti. Verum in teâ plane confido misericordiâ, Deus clementissime et Pater misericordiarum. Ignosce, queso, Da precor veniam eorum quos me reum constituant, et non intres in iudicium cum seruo qui toties sine christianus, sive monachus in caelum peccavit. Ne, bone Deus, poenam a me delictis debitam expectas. Si calamitosae vitae spatia protrahere vis, ex animo certe, tu sis inspector cordium, promitto conversionem; etenim mei valde premitet, si minus, quidquid de me fieri statuisti tuæ parere voluntati haud imparatum peccis offero, libensque adsum quo me vocas. Passionis tuæ meritis fretus mortem excipio veluti vitae melioris initium. Tu vere es mortalium cibus, quem qui manducat vivet in æternum, Tu hinc abeuntibus prebes viaticum saluberrimum. De colo, te veneror, te adoro, te Deum esse confiteor. Non eram dignus ut intra meos lares venires, qui me vel uno tantum verbo servare potuisses. His dictis, summa pietate et reverentiâ hausto illo divino nectare sebo viribus corporis deficientibus in lecto composuit. Die Dominica sacra extremo unctionis perceptione orationibusque ferventissimis ad supremam illum diem ac Domini adventum totis viribus animam parat, strenuè ac fidelis operarii instar, quo se ad huius huius occasum celerius ferri conspicit, eo magis animam virtutibus ac perfecta in Deum charitate excolendam curat, ut perfectum opus Domino remuneratori exhibeat, quod tandem æternâ coronâ dignum existimet. Scipittine superiori suo dicebat: Jam ad patriam vocamus, in Domum Domini ibimus. Per totam hebdomadam rebus celestibus inhaerens identidem hos psalmi verticulos submurmurabat: Domine non secundum peccata quæ fecimus nos etc. . . . Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum . . . Adjiva nos Deus salutaris noster etc. . . . Appropinquante autem Dei Genitricis Assumptionis solemnitate, cum de hoc festo præmanitus fuisset, instareque horam quâ forte pretiosam, in conspectu Domini Beatissimæ Virginis ^{M^æ} mortem obitu suo honestaret, faustoque omninè Deiparam caelos cum triumpho penetrantem comitaretur, his verbis niniſice exhilaratus est quasi prociens quod prope diem ad sedem suam anima remearet. Hoc

interim verba frequenter repetebat: 'Maria Mater gratiae' etc - - - Maria mater Domini etc - - - Per hunc Virgo Felium. Haec revera orationulas magno cum pietatis sensu in ore versabat, donec biduo antequam animam exhalaret, gravi somno depressus est. Quo rationis usu privatus illas proferre desit, hoc in sopore remansit usque ad vigiliam Assumptionis, tandemque in extrema salutis linea constitutus dum animam ageret accurrunt monachi ad sonitum campance, qui cum debita agonizantibus suffragia persolverent, ad pulsum completorii venerandus Pater expiravit. Cujus cadaver e Cartusia Polletensi Lugdunensium translatum in novo minoris claustrii cimiterio juxta portam chori conversorum primum depositum fuit.

41- Sub idem tempus vitreis claustris sacrarium obducitur, gypso limbo dealbatur bullisatusque leucosphæo. Interim etiam scannorum et refectoriorum lignei Laurentii opus perficiebatur, armariaque ornamentorum Ecclesiae ann. 1621 peracta fuerunt.

42- Ex orientis ejusdem anni felicibus auspiciis tres novitii habitum religionis susceperunt quorum duo 25 maii altero vero 5 maii 1622 monasticam vitam solemniter professi sunt.

43- Quo etiam anno Capituli Gen. Ordinatione Cartusiae Polletensis administratio ob supra memoratas rationes Domus Lugdunensis Canobiarum demandata fuit, et in locum Pectoris qui a duobus annis huic monasterio Polletensi praepositus fuerat, procurator successit, qui cum fratribus laicis ibidem demorantibus Priori Lugdunensi subjaceret. Quo modo Polletensis Domus strictius cum solitudine S. Spiritus conjuncta, neque per se jam subsistens uti crevis privata, sed uti gloriosum Lugdunensis lauce augmentum uberius in eam profuit, suppeditatque census locupletiores quibus monachi in duplum multiplicati sustentantur. Ista porro durante unione omnibus ecclesiasticis oneribus et pensis, quibus illa astringebatur jure modo tenetur Cartusia Liliorum, officiaque fundatorum Polletensis canobii benefactorum - que persolvere debet.

44- Circa anni exitum inter venerabiles Canonicos S^{ti} Nicetii, de fundorum emptione

emptions; qui in Cartuina Lugdunensis ambitu continebantur et in quos jus antiquum habebant, actum est pacifice. Duo librorum nullia in sortem precipuam, centum vero librae pro summa ejusdem annua pensione oblatae sunt, quae tamen non nisi post annum elapsum a pensionis obliuione connumeratae sunt. Quae de re instructus R. Pater misit nuncium qui et conceptam de negotio licentiam indicaret, et ut nihil eorum praetermitteretur, quae ad rem penitus conficiendam necessaria erant, nomine ipsius preciperet, quapropter etiam voluit defectu pecuniae praesentis commodatam assumi, ut nullo deinceps negotium obstaculo foret impeditum. Verum ab aliis pecuniam mendicare non opus fuit. Divinum enim superabundaverat auxilium in iis quibus praedictis tractatoribus satisfaceret, posuitque divina Providentia in fratrum cordibus, cum ceteris qui jure clientelari in reliquum domus circuitum habebant dominium idem tractare, dummodo aequae ac collegii hujus sodales, faciles invenirentur: qui quidem canonici non solum cum Cartuina de rebus temporalibus transigisse, verum etiam societatem spiritualem contraxisse gavisii sunt, Patres siquidem nostri pro singulis congregationis hujus Ecclesasticae viris, vita discedentibus (modo dies obitus eorum annuntietur) Divinum nomen exorant, cui pariter charitati vicis rependunt Canonici —.

45— Per praefatos tres annos tum Ecclesia, tum etiam minus claustrum multifarie leviterque tamen et potius ornamenti, quam de defectus alicujus causa recognita fuere.

46— Crescebat paulatim terrena caelestium hominum habitatio, quique ejus ab inamabilis tutissimum praesidium fuerat, opportunum incolis ejusdem sese non minus praebuit in auxilium. Accidit namque, ut dum murus parvi praestylis altius erigeretur, conversus in eo laborans quindecim aut viginti pedum altitudine prope capite super praevinentium lapsu gravissimo cecidit, sed pro miraculum! illaesus omnino surrexit. Dominus etenim erigens elisos manuum suam susprolebat. Porro casus hic contigit in vigilia Sanctorum omnium hora circiter ante meridiem decima, nec fortuito sane, sed divina ita disponente sapientia, ut in fratris hujus evidenti mortis periculo domum istam sub caelestium tutela et patrocinio posse manifestaret, cum imminente eorum festo famulum

summ

sum inter vitæ discrimen servasset incolumem.

47. Sed quæ de Divinâ bonitate prælibavimus satis subsequentium rerum colu-
-tu mirabili elevescent, nam quo magis hujus solitudinis vicolarum augebatur
numerus, eo etiam uberius benignitatis Dei cumulabatur benedictionibus. Nec
enim supernæ bonitatis proprium est, ut dum ei pinguiora laudum holocausta
immolantur, manum contrahat quæ in retribuendo extendit largiorem. Unde
nec mirum si toti beneficiis Lugdunensem Cartusiam adaukerit, quæ modo recen-
-sebinus in istius chronici serie.

48. Dominus Cavillat Domini Cardon^{on} natu minoris bibliopoleæ Lugduni
fœderatus in majori claustrò cellam construxit, cujus rei exequenda gratiâ
quingentos iteratâ vice aureos dedit, ea ut quæ signatur littera D, cujus-
-que speculania vitrea benefactoris sui insignibus etiamnum decorantur.
Honorabilis civis ille non mediocri erga Cartusianum Ordinem præsertim
in Lugdunense cenobium afficiebatur studio; quo impulsus cum uxoris suæ
consensu primæ venditionis librorum futuræ pretium Cartusiensibus erogare
se voto solenni astrinxit, pro cujus promissionis effectu die quadam ad ven-
-hujus domus Priorem quinquaginta scuta detulit dixitque Domini Cardon
natu majoris exemplo, qui negotiationis suæ fundem in eorum gratiam
remiserat, cum fœderato suo convenisse, ut toto societatis hæc durante
tempore, omnium librorum quos simul excuderent, uno Lugdunensem Cartu-
-siam completerent.

Anno 1623 novitiis post expletum tyrocinii tempus ad professionis
vota receptus est.

49. Sub idem tempus fr. Guillelmus Boutenort vix annuum post emissâ
vota transegerat cum perceptis ritæ Ecclesiæ sacramentis ad meliorem vitam
migravit disentericæ morbo correptus.

50. Hunc subsequutus est fr. Marinus Donatus prope Polletensem Cartusi-
-am oriundus; viria pietate excelluit. Primo stipendiatus coquinæ ministerio
vacabat, verum post annos aliquot divino spiritu afflatus quod hæcenus
pro modicâ et temporali mercede præstiterat imposteriorum pro Dei amore
prostitit

sponte sua reddere cogitavit. Unde inter Donatos adscribi postulans incunte mense julio an. 1620 religionis vestem induit an. 1621 solemniter Donatione sese totum Ordini mancipavit. Tanto cum fessore officium suum adimplebat ut ipse solus duorum vel trium hominum laborem quotidie adaequaret cum tanta mentis tranquillitate, modestia, humilitate et obedientia ut religiosos omnes in sui admirationem raperet. Cuncta monasterii vitualia, vitaeque necessaria sollemnissime super humeros suos imposita per urbem ad domum deferbat, monachorum insuper vertes abluabat, cumque Patres ei gratias perhumaniter rependerent, sese precibus ejus obnixae commendantes, ille statim in terram devolutus sese tali affectu plane indignum praedicabat. Ille etiam quamvis indefesse laboraret, ubi tamen potius quam paritissimus erat, et licet totus in opere versaretur, nihil tamen de consuetae pietatis exercitio remittebat. Mane singulis diebus sacellum primas ingrediebatur, a quo ultimus vespere recedebat. Quadam die nimio plus calens sero rediit ab urbe, post cenam festinanter sumptam sese de more in Ecclesiam recepit, ubi ob diurnum laborem somno correptus . . . . vehementi febris tremore exurgiscitur, reptat sese ad cubiculum, mane medicus accessit, at ingravescente morbo, superior illum admonuit ut serio de sacramentorum perceptione cogitaret. Ad haec jam dudum paratus Marinus nosse totus erat in contemplatione Jesu X^{ti} pro nostra omnium salute crucifixi, tantaque patientia exultavit ut vitam perfecti religiosi simulachrum sese omnibus exhiberet. Porro per octo tantum dies cogitavit, post quos in extremis positus omnium corporis sensuum expertus fuit, loquela solius usus habens. Angelicam interim alta voce salutationem sine intermissione repetebat cum incredibili mentis ardore, quamvis autem ei propinquaret modicum quid ad febris lenimentum, in oratione tamen indefessus perseverabat. Ab hora quinta mortuaria usque ad octavam in hoc statu permansit, cui alternatim monachi, domesticique domus debitae charitatis officia praestiterunt non sine tanta devotionis admiratione. Quo tempore, voce faucibus ejus haerente ad ultimum usque spiritum eo quo poterat modo pergebat in precum submissa recitatione, donec a custodia terrenis hujus corporis eductus ad beatam, ut praedest videtur,

immortalitatem evolavit, relicta religiosae conversationis fragrantia.

51-

DUM autem Lugdunense comitum duos reges Christianissimos habere, fundatorem gloriabatur, minime tamen regio gaudebat censu; nullumque hactenus ex regia magnificentia beneficium haec domus consecuta fuerat. Strenuus hujusce eremi vigilantissimusque moderator D. Barriot nulli peperit operae omnemque movit lapidam, dum in vivis erat, ut redditibus regis Domini adangeret, cujus amatus sat illi feliciter cesserunt, cum a rege obtinuit domum proventus de Isles et Toleros Lugdunensis, secusiani, belliforensis tractuum, censusque praediorum usque ad decem mille scutorum summam, quam Principes isti spondereant. Cujus quidem muneris solutio difficilis admodum videbatur: verumtamen ut modis omnibus rem aggredierentur nihilque praetermitterent, judicialiter actum est negotium, Unde Dominus Baro de Montibould ad duo aureorum millia numeranda in Gratianopolitano senatu damnatus fuit, a quo tunc selusianum solum dependebat. At Baro ille facta clientelaris officii apud Regem professione cum sententiam hanc evasisset et elusisset, ulterius progredi haud certe convenire judicatum est. Eoque eventu tam adverso spes omnis cecidit ab eis qui hujusce domus praecerant regimini, taliaque nunquam impofterum suscipere negotia deliberarunt.

52-

Sed dum haec tam infasto foris aguntur assine, Anno 1623 vir quidam in rebus ^{non} imperitus sane Dominus Chevallier primariae Cartusiae professor in regiam aulam propter summi ponderis negotia delegatus a Patribus Lugdunensis eremi sollicitatur, ut instaret apud Regem, pro donatione decem mille aureorum, quos Christianissimi principis antecessores promiserant. Litteras domus consignatas auctoritatesque eam de causa secum detulit, cumque illam rem serio trutinasset huic confidenciam totus insudavit, tanquam feliciter eam aggressus est, ut supplicii libello per manus fratris sui in curia Parisiensi subsidiorum protopraesidis oblato, hujusmodi confirmationem obtineret, quod quidem colligendum erat ex aliqua fructuum adventitiorum parte, quae non pertineret Regis aulario. Postea vero hanc plenae summam altera supplicatione a consilio Regis exoptulaverunt ex fortissimis compendiis

compendiis percipiendam, quae ad duodecim annorum tempus concessa, res Domesticas Cartusiae mirifice promovit. Hoc haecenus privilegio gaudet Lugdunense Monasterium cui pro summe illius solutione assis e solis medio supererogationis et in augmenta pensionum corona franciae secretariorum deputatus, assignatus est.

53- Eodem tempore constituitur cubiculum quod super aditum antiqui sacelli conspicitur antea latumari pluvialibus undis putrido contextum.

54- Sub hac etiam temperate cum regia aula ob Principis Galliarum iter in Italiam Lugduni verberetur, Regina Ludovici XIII mater ejusque sponsa Cartusiam alternatim inviscunt, Monachi, ut Reginarum devotioni facerent satis vespere de Beata decantant^{unt}, commestationemque, prout sinebat domus tenuitas, in portum cellae superioris paraverunt, his exceptae debitis officiis reginae plurima egredientes, singularis benevolentiae et amoris retribuerunt Cartusianis iudicia. Rediens in domum Reginarum matrem vicecomes de Sardigny monuit Cartusiae Ecclesiam inter caetera haecenus tabernaculo indignisse, quo audito piissima princeps fuit protinus decemta scuta numerari, quod mandatum suscipiens post tempus aliquot Dominus Brouillier jussionem episcopi libello, ipsemet summam ad domni Alphonsi de Richelieu postulationem distribuit. Ad Rothomagenses Cartusianos statim scriptum est ut opus illud per manus peritissimi ejusdem statuarii in ~~ea~~ civitate tunc manentis effici curarent.

55- Eunc etiam lucophais et picturis minoris claustris majorisque altaris rapho manum apponere coeperunt duo pictores usque ad an. 1626.

56- Eodem quoque anno Dominus L. Anglorum Donbarum in parlamento consiliarius et senatorum in foro Decanus singularis Ordinis amicus, et Cartusiae Lugdunensis benefactor, duo millia librarum pro cellula construenda in majore claustris et pro constituenda ad illius incolae sustentationem annua centum librarum pensione Cartusianis contulit, quae tamen pecunia non ad donantis voluntatem sed pro graugiae de Puidiget in subdiano tractu ditioris de Montribland emptione fuit impensa. Quamvis autem clarissimi hujus vini liberalitas ad haec minime sufficeret, Dr. P. D. Bruno d'Affringues ea Patres nostros contentos esse voluit, habitaque aliorum D. Langlois beneficiorum ratione cellam signatam

signatam T., ut piae fundatoris intentioni facerent satis destinavit. Decessit ille anno . . . sepultus in Ecclesia minorum, ubi uxor ejus deponita fuerat, cor vero illius ad Cartusiam allatum iuxta chori fores subter crucifixum reconditum fuit.

57. Anno exeunte 1623 transactum est de exemptione omnium in monasterio junium quae sth Romani pastoris redditum spectabat ^{and} sub auctoritate De Gilbert lugdunensis Ecclesiae archidiaconi patroni et primarii curionis dicti sth Romani, cujus rei gratia absolvendae ad beneficii curialis utilitatem annua septuaginta quinque librarum pensio procreata est, quam videlicet post annum proco quingentorum scutorum redemerunt Cartusiani, quae ad dicti parochialis beneficii profectum impensa sunt.

58. Anno 1624 ad professionem duo religiosi cum fratre converso admissi sunt. Per id temporis coadjutoris officium exercebat D. Joannes Guillelmus d' Orlembourg clarissima stirpe progenitus, Cartusiaeque matris alumnus qui in Germaniam iter facere ob familiae suae negotia (summo Ordinis praefecto sic ordinante) compulsus fuit, cujus soror perillustri Comitissa De Zolers argentum solum inauratum, quo sanctissimum Altaris Pignus inclusum, exponretur, affabre factum, et pro prioris bacello Casulam holobericam, eademque ex materia paramentum dono dedit. Comes vir ejus adjecit etiam 800 libras pro cellae fundatione quae extat in majori claustris ante refectorium.

Eunc etiam vitreis specularibus minoris peristylis, et porticulae quae iuxta cellam Caenobiarchoe apparet, manus extrema imposita fuit.

59. Plenaria peccatorum remissio ab Urbano VIII summo Pontifice conceditur iis omnibus qui in die sacro Pentecostes lugdunensis Cartusiae templum visitarent, pro hoc indulgentia decemalis erat, unde cum decennium illud obiisset, hoc spirituale beneficium renovare monachi curaverunt.

60. Anno 1625 novitius inter religiosos annumeratus cujus pater ad aedificationem cellae littera X praenotatae quinquaginta scuta eragavit. Hujus insignia etiam nunc super dicti habitaculi fumarium depicta sunt. Langitus est insuper quinquaginta libras et quid amplius pensionaliter solvendas, dedit praeterea praedium quod prope Polleteusem domum in pago Des Escherolles possidebat

possidebat trecentorum circiter aureorum valoris. Nunc autem est ager ille in Domi-
nio fundorum Domini Bolletensi subiacentium incorporatus.

61. Anno eodem Vesontionis naturae solvit tributum Dominus Joannes De la
Praye lugdunensis mercator et Cartusiae litorum magnus factor. Devotionis
ergo ad sacrum Christi sudarium invitandum Vesontionem petierat, curaveratque
dum in vivis esset, cellam litterae C notatam aedificari, cujus etiam claustra
vitrea gentilitatis factis exornantur. Testamento suo mille libras Cartusiae legavit
quae protinus a fratre ejus et haerede computatae fuerunt, multis certe hanc
eremum bonis aliis locupletasset, ni mors immatura tam singularem amicum
praeripisset.

62. Fatalis etiam concepit Joannes Vidand, cujus affectus in Cartusianos
satis innotescit cellae litterae B signatae aedificatio, elemosinisque quibus lug-
dunensem domum levellam adhuc et vagientem in cinis fovit et adauxit,
moriens ducenta sicuti testamento suo reliquit. Fatalis quidem et funestus fuit
hic annus lugdunensi Cartusiae, quae benefactoribus suis orbata fuit, et ad
tristitiae cumulum amisit Dominum Du Sozay in parlamento Rombarum
senatorem lugdunii in praesidiali consilio vicis ^{prae}secundariae ^{prae}torum multum
que in Cartusianos propensum. Poie ad Cartusiae incrementum multa con-
ferre cogitabat, si Patri superstes fuisset, a quo multas opes sperabat, verum
superveniente morte nullum pene fructum, magnum vero sui desiderium
reliquit, legata tantummodo quadraginta librarum annua pensione. Hujus
corpus tumulatum fuit apud Cartusianos in Domini Austrain socii sui sepul-
chro, cujus etiam pater filii sui pietatis non immemor post aliquot annos
vita functus centum libras dono dedit Cartusiae lugdunensi, Patresque nostros
pro sexcentis aliis substituit haeredes, si filii sui absque liberis morituri essent.

63. Anno 1626 duo novitii et unus conversus institutum Cartusense professi sunt,
quorum alter 400^{fr} dedit, eodem tempore cellae Vauvino constructa est Domini
Yon singularis domus benefactoris liberalitate, qui multa alia huic Domini largitus
est. Jacet in tumulo quem pro se suisque erigi curaverat ante S. Joannis altare in
loco qui nunc Conversorum chorus est. Tabellam quoque hujus sacelli speculari
vitrea

que vitrea, que stans Capitulum et refectorium sunt, apposuit.

64. Eodem anno collocatum fuit torama lignarium quod eminet super illud, a quo monachorum et Conventuum chorus separatur, quodque amborum altarium ad laevam dexteramque crectorum inseruit ornamento, quorum alterum S^{to} Joseph, alterum vero S^{to} Joanni B^{te} Dedicatur. In quibus etiam tabulationes et ovalia quatuor Cartusianorum figuris decorata, effigiesque D. Brunonis parulis nostri nati in excessum mentis exprimentur.

65. Circa illud fere tempus, peragratis Italiae partibus, rediens in Galliam, Cartusiam Lugdunensem invisit peritissimus quidam statuarius nomine Saxayin qui nomen suum ibidem celebrare voluit. Aliquanto igitur tempore in illo cenobio demoratus, crucifixi simulachrum, quod in edita chori conspicitur, duasque alias S. Joannis B^{te} et Divi Brunonis statuas perelegantes, quae ad latera majoris arcae super sacrae et ecclesiae portas eminent, affabre elaboravit. Pono qui rem statuariae artem perfecte norunt, in his duabus figuris habent unde et curiositati simul et admirationi faciant satis, nec inanis certe fuit opificis labor et expectatio vana, haec enim statuae ita famam sibi propalarunt ut ad superbiora hujusce regni opera requisitus etiam in domus regiae artificum numerum relatus fuerit. Obiit Lutetiae Parisiorum ann. 1662 post edita industriae suae insignia monumenta.

66. Eo anno decessit juvenis quidam Normannus professione chirurgus, nomine Gooffray, qui Ordinis stipendiatus aliquando, sumptibus nostris huic arti studuerat. Verbo conceptus D. Priorem rogavit ut converso cui voluit erat eum visitandi licentiam daret, et cum sibi venia liceret tibi, si satis fungeretur, sepulturam in coemeterio eligere, Cujus cum votis Cenobiarcho annuisset, chirurgicalem thesam converso moriens Domini vero quinquaginta scuta reliquit.

67. Post Decem annos quam S. Trinitatis titulus vacaverat, eminentissimus et R. D. Dionysius Simon de Harquemont Lugdunensis Archiepiscopus a die Januarii 19 in sacrum purpuratorum Patrum sessatum allectus, eum sibi optavit et post aliquot menses suo funere consecravit. Ad 16 scilicet septembris vir innocencia vitae, doctrinae
et eruditione

Et rerum usum spectatus naturae concessit et in caede Minorum Praeae tumulatus est,
in navi ad extantem columnam loco eminente ac conspicuo ejus effigies collocata cum
hoc epitaphio.

D. O. M.

Et

Immortali memoriae Dionysii Simonis S. R. C. tit. hujus Ecclesiae Cardinalis de
Marquemont, quem Roma Judicem Praeae integerrimum Lugdunum Pastorem incom-
parabilem Rex Xp̄mus virum in arduis vertissimum Gallia pietatis exemplar
eximium, Ecclesiae Deus et ornamentum, Boni omnes tutelare praesidium sibi totique
mundo creptum lugent. Sugeas et tu qui legis et tantum virum imitare si valeas,
si nequeas admirare. Vixit an. 73 mens. XI Di. XVI, obiit XVI Kal. Oct. ann. MDCXXVI.

Heredes fratres amantiss. posuere.

68. Per id temporis vehementi grandine, quae die S. Dominici incepit,
confracta sunt partes unius claustrii minoris vitrea specularia, quae dum post
dies aliquot restaurarentur sicut praefati Cardinalis exornata sunt.

69. Anno 1627 novitius vota professionis emisit, secuti etiam frater donatus
publico se mancipavit ordini instrumento, cujus conversatio fuit admodum
religiosa ut patebit inferius.

70. Anno eodem ingentis hujus et amplissimae aedis fundamenta posita sunt,
quae cryptas vinarias, refectorium, Capitulum, Coquinae, Conversorum dormito-
rium, conclave officialiumque cameras continet. Porro hoc aedificium non nisi
decennio post an. videlicet 1637 absolutum est.

Verum dum grandis haec aedium moles assurgebat, aliquid accidit
in quo elucet usque Providentiae Dei argumentum, Ex mandato Sr. Patris et
Majoris Cartusiae liberali charitate de hac omni trabali fabrica ad hanc
constructionem requisita in hujusce dictae domus silvis provisum fuerat,
curaverunt operum magistri haec ligna ibidem caedi et edolari, postea vero
navigio deduci mille septingentis libris videnti in mencedem enumeratis. Brauae-
tae haec Lugdunum materiae lignorum accidit ut ligna quaedam occurrerent
minus apta ob corruptionem, trabs a pariete ad parietem pertinens, ab artificibus
mactentibus, nihil de ejus putredine observantibus, apposita est; verum sagax

admodum

admodum et bene providus Superior mane quodam post conventualem missam pergit ad operarios, cumque fortuito lignum illud, quod medium est, quod fratrum conclave dormitorium fulcire et sustinere debebat, insperatè disiectus ac veluti alicujus grandis ruinae praesagus, hoc in extrema parte corruptum recognovit, quod admirans valde postquam experimento rem comprobasset, et ad trium pedum profunditatem putrefactum lignum animadvertisset, illud statim auferri et alterum reponi prudentissime mandavit. In rebus enim quotidianis magna parvis metuenda sunt, nam si id incaute prosecuti fuissent opifices nihil minus quam vitae discrimen aliquando labescens habitatoribus nimitabatur.

Est alterum casum precedenti non dissimilem quo magis divinae bonitatis sollicitudo de Cartusianis innotescit. Cum a parte Capituli hoc edificium tegeretur, artifex quidam stans in pinnaculo proceps ruit in terram, ad tam certum mortis periculum adstantes advolant, hominem super stratum collocant, a chirurgo detrahitur sanguis, facta-que peccatorum exomologesi, mirum dicti, post dies duos ad opus suum sanus redit et incolumis.

71- Hujus anni cursum claudemus longo infelicioxi exitu. Juvenis quidam Sebastianus Gantois nomine, lotharingus et ad Ordinem aspirans homicida ferro una sanctissimi Christi corporis octavarum nocte crudeliter transverberatus est; quo vulnere post quinque dies occubuit. De quo miserando casu Superior Cartusiae monitus statim sanctium convenit, omnia-que charitatis officia perhumaniter obtulit. Adolescens se in extrema salutis linea constitutum persentiens, tabellionem auersit, disponit domus suae testamentoque suo sepulturam eligit apud Cartusianos, quibus mille ducentas libras legavit. Cujus germanus testamenti curator piissimae extremaeque satisfecit voluntati.

Anno 1628 duo novitii cum converso inter professos votis solemniter nunciatis annumerati sunt.

72- His calamitosis temporibus pestis horribunda tantam agro lugdunensi civitati praesentem cladem intulit ut pallida mortis imago ubique circumspiceretur. Peruenit gladius usque ad animam. Haec enim cuncta plebs caelestis irae mucrone percutitur, et repentina singuli coede vastantur. Nec languor mortem praeverit

sed languoris moras mors praecurrit. Percussus quisque ante rapitur quam ad lamenta
penitentiae convertatur. Habitatores quippe non ex parte subtrahuntur, sed pariter
corruunt. Domus vacuae relinquuntur, filiorum funera parentes aspiciunt et sui eos
ad interitum heredes procedunt. Haec verba D. Gregorii licet usurpare ad exprimen-
dam Civitatis Lugdunensis statum plane miserandum. Num igitur urbs populosi-
ssima densatis funeribus exhauriretur gravi huc ubique grassante Deus Opt. Max.
soli Cartusiae Lugdunensi peperit, illamque in hac publica strage illisam
conservavit. Haec inter crudelis pestilentiae voracioris flammam venerandus quidam
ecclesiasticus Dominus le Roux, 3te Niceti stipendiatus publici vulneris ictu perire
timens, de quo modo quo illum declinaret, cogitans D. Priorem rogavit ut ma-
omnia ad Cartusiam transportare permitteret. Is vero propensus erat admodum
in Ordinem, quem certe professus fuisset, ut tam piuum propositum justa de causa
fuisset praepeditus exequi. De possessionibus suis in Cartusianorum gratiam dis-
ponere cogitanti faciliter acquievit Canobiancha, unde quadam die pretiosiora
quoque in Cartusiam transferri curavit paulo post ipse in hanc Domum sese
recepturus. Igitur in monasterium veniens, omnium quae in Cartusiam detulerat,
syllabum descripsit, indicavitque agendi modum, quem observavit, qui ceris
contracti debitam illi summam in judicio prosequeretur, signavitque pignora in
qua pecuniam nonnullam mutuo collocaverat. His ita dispositis in Domum
suam revertitur, post dies octo rursus redit ut inter Cartusianos reliquum vitae
tempus suae transigeret, ubi dum vesperis interesset peste correptus sese in
Domum suam recepit, ubi paulo post scripto prius in Cartusiae gratiam testa-
mento decessit.

73- ANNO eodem labente pestifero quoque morbo vitam finivit Dominus
Menard 3te Niceti sacrista et hujusce collegii primarius vir certe virtutum insigni-
bus locuples, et pastoralis sollicitudine gregis sibi commissi perillustis, qui ad
instar Jesu X^{ti} Salvatoris nostri animam suam pro ovibus suis, morte
per flagrantissimam charitatem Lugduni in peste contactorum auxilio et in
incipiendis epidemia laborantium confessionibus obitae religiosam admodum vitam
cumulavit. Moriens Cartusianis in amoris sui pignus centum scuta et casulam.

caeruleam arte altalicia contextam reliquit.

74. Actum est per id temporis de omnibus censibus solaris que vectigalibus debitis lugdunensi divi Petri Parthenis, annua scilicet viginti quinque librarum interveniente pensione et duorum cum dimidio tritici modiorum, unius assis vicenariis, et viginti octo sabaudensium cessione, duorumque assium singulis beneficii curialis in parocchia de Moironay permutationibus solvendorum tributo, verum anno 1632 quadringentis libris in sorte primaria exemptum est presum illud annuale omniaque vectigalia et jura mancipalia Polletensi Cartusiae reddenda, monialibus iisdem dimissa sunt in perpetuum.

75. Anno eodem de censibus libris octoginta quotannis numerandis cum Priora S^{ti} Irenaei deparati sunt Cartusiani lugdunenses, quae pensio extincta est anno 1630 mediantie mille sexcentarum librarum summa.

76. Sub eâ tempestate Dominus Marcus Antonius Gueshier monasterii d'Étray religiosus et Prior de Moberis in Segusiano agro (païs de forests met. or. en note.) summi Ordinis beneficium adnectere apud se statuit. Cui enim propter cenobii praefati redditus remissionem Cartusiam, uti desiderabat, ibidem constanere requireret, illud domii librorum adjunxit, quo promoveret inceptum opus, pro modulo suo Cartusiam locupletaret, adangeretque parvam solitariorum familiam, solum interim ^{beneficii} fructum per vital sua spatium retinens. Cum bona summi Pontificis veram Cartusiani lugdunenses factionem cum dolore benevole fecerunt, eique annuam pensionem, juxta monasterii vectigalis fructum polliciti sunt, quam tempestate exsolventes ex tunc beneficii proventus collegerunt religiosi. Hoc ita constitutis, rem statim suam strenue aggressi sunt, dederuntque operam ut Chiniacensis abbas, cui supramemoratus subiacebat prioratus, summi pro beneficii incorporatione praerberet assensum. Amisit Patrum votis ea tamen lege ut benedictissimus Cardinalis de Richelieu successor jam abbacie designatus, qui de ea causa jus in cenobium habebat, rem confirmaret et approbaret. Hoc non mediocrem huic negotio moram intulere, quod apud curiam pontificiam sollicitate tunc temporis minime Patres potuerunt eo quod Cardinali de Richelieu dispellae perduellis oblatione praepedito postulationibus suis obstrepere non audent. Verum

non apud

Dum apud Cardinalem aditus intercluditur, fausta venerunt ex Urbe nuntia, summum scilicet Antistitem huic favere velle unioni certiores facti sunt Cartusiani, qui a Sede Apostolica bullam hac de re paulo post obtinentes, apud senatum supremum prosequuti sunt pontificii Diplomatis approbationem. Non parum instantiae Cartusienis iudices resistenter propter initum a paucis diebus unanimi concilio, quo religiose vetitum erat ne beneficia ab uno ordine in alterum detorquerentur et a legitimorum possessorum manibus extraherentur, ut alteri incorporarentur Instituto. Verumtamen patrocinante Domino Labrie, senatores rem ratam habuerunt, modo assensum Cardinalis Richelieu Patres obtinerent. Per id temporis Lugduni cum regia aula versabatur Ortheleus qui discessurus ex Civitate ad instantiam Domini Moulot Jus suum cessit Cartusianis, quo obtento rem ad supremum consilium detulit Dominus Le Comeliet quae tandem non sine magno labore, multisque impetibus desideratum sortita est exitum. Porro illud negotium anno 1628 inceptum usque ad an. 1630 protraham est. Eodem tempore Donati Duo post tirocinii annuam exercitacionem ad Ordinem admissi sunt.

77

Vertente anno Dominus Monci podagra laborans, cui soli grassante peste Cartusiae patebat aditus, cum filium suum natu majorem epidemia correptum fuisse cognovisset, ut anteret mortis periculum et contagioni obisteret hac in angustia ad Deum vitae neisque arbitrium confugit eaque de causa hanc expectato filii sui interitu extremae ipsius voluntati facere satis voluit. Unde Domino Picquet genero suo mandavit ut illius testamentum inqueretur, ejus quidem participes facti Cartusienes quingentis aureis ditati fuerunt. Ille vita functus cuidam Domestico sibi familiari apparuit injunctaque ut exoptularet benedictionem a fratre suo, a quo, dum epidemia correptus fuerat, timentis ne id morbi ipsi impresso Venia sua accidisset, irascentis animi motu fuerat maledictus; addidit insuper ut lapides aliquot quidem modici valoris Cartusianis reddi curaret, quibus patris sui vindictam circumvallaret.

78-

Eunc etiam juvenis quidam in majori Cartusia olim educatus cum de pestiferorum obsequio manipasset, hoc morbo contactus decessit legati Lugdunensi Cartusiae quinquaginta scatis.

Dominus Pillschott

79- Dominus Bellebette singularis Cartusianorum amicus indigne amoris sui nomi-^(huc) mentum dedit. Ille etenim aliquando pro quinquaginta scutis missalia Cartusiae largitus fuerat, praeter alia quingenta quae eisdem patribus erogaverat. Verum beneficiorum suorum paucissimus estimator in urgente necessitate eis iterum non mediocrem pecuniae summam nullo fructu, praeter eum quem e caelo collecturus erat, repetito commodavit.

80- ANNO 1630 duo noviti in verba jurarunt Antistitis, quorum alter Domini Menard avunculi sui haeres utensilium, ut omnibus domum exornare solent, inter quae cum multis rebus aliis, calix argenteus, holosericeae et ex omnibus quibus utitur Ecclesia colorum varietatibus casulae, diversa opere plumario vela, interelae sacerdotales lineae et peritissimorum artificum plurima tabellarum multitudo inventa fuerunt.

81- Eo ipso anno Dominus Mallo vir supremum in Ordinem propensus ejus studium non parum nascenti Cartusiae Lugdunensi profuit, ad vitam meliorem migravit. Is per 40 annos in hac urbe Cartusiensis civitati res non inglorius gesserat, tamque strictae charitatis ardore negotiis nostris operam dabat, ut suarum rerum curam deesset alii committeret quo nostris totus vacaret. R. P. Hieronimus Marchand benevoli ipsius in nos animi non immemor Ordinis participationem pro tot praestitis obsequiis rependerat. Nulla Cartusienso familiae exhibuit beneficentiae specimen, quae nos latet; extant tamen nonnulla in amoris ipsius erga nos argumentum. Primam majorem claustrum cellulam A construxit, quam quidem in honorem S. Antonii patroni sui dedicavit. Praeterea Rothomagensis Cartusiae sumptibus cella S. a sacrista modo habitata edificari procuravit (le 27 dec. 1633) mens D. Guillaume Mallo rothomagus Prieur de Roien si il etait depuis Boan, probablement parent de ce M. de Lyon, ce qui pourrait expliquer la phrase précédente.) Infra S. Brunonis octavas naturae debitum persolvit, postquam per quinque menses diuturno morbo patientia ipsius a Deo probata fuisset, aliquanto tempore gutturali coarctatione laboravit, ejus acrimonia ejus fauces ita tumefactae sunt, ut vix respirare aut cibum potumque recipere potest. Oriduo autem illius obitum D. Leo Vixier cum invisit, a quo et peccatorum suorum absolutionem et concessas in extrema hora cartusianis indulgentias signis eius postularit, quae de causa peccatorum

peccatorum in Carta notatorum cronologica facta cum magno cordis dolore a prefato V. Patre generalem absolutionem recepit. Centum aureis testamento Cartusiae legatis in ea sepeliri voluit cum habitu conversi pro quo novam monachi vestem refudit. Quamvis autem in crypta S. Antonii sacelli sepulturam elegisset, maluit tamen moriens in communem Patrum cimiterio tumulari, quo ipsorum meritis fretus appareret ante supremi iudicis tribunal. Gaude faciebat V. P. Priorum utroque Cartusienso Ordini admodum utilem, ut anno 1620, quo prefatus pater venerandus in morbum gravem incidit, prohus ille vir votum Deo et Deiparae Virgini dictae de insula solemniter rovenit, ut supernae pietati, virgines intereuntes peccata, hunc perisignem cenobiarum salvum et incolumem servare et pristinae cum sanitati reddere placeret. Exaudita fuit illius oratio, venerabilisque Pater de infirmitate convalescens ad summam totius Ordinis praefecturam a Divino munere reservatus est.

82. Contigit eodem anno, ut D. Antonius Cayron, hospes in domo Catini, alias (in domo Vallis Clarae, S. Crucis et Colosae) majoris Cartusiae profectus propectae jam aetatis, vir non minus generis splendore quam divitiis clarus ad vitam meliorem migrans anno 1623, multa legaverit Cartusiae Ruthemburgi, Catincenti, Villae francae Colosae et Lugdunensi, monialibusque Ruthemae dictis B^{ae} Mariae Annuntiationis. Librorum domus quinque librarum millia tam pro parte sua quam pro caeteris Cartusis (cum quibus de singularum mensuris trecentis libris, mediantibus convenerat) reliquit, ut autem a testantis heredibus summa extolleretur, longo litis tramite uti necesse fuit. Obtencto tandem in Lugdunensi monasterio gratiam a suprema curia delecto^{erato} rem in iudicio Cartusiae S. Spiritus tam suo quam aliarum nomine prosequeretur. Ut supremum illud curiae consultum vim haberet dumque effectum sortiretur, viginti librarum millia a Domina de la Borde, Domino praesidi Cayron testatoris nostri germano delicta obsequata fuere, quae quidem obsequatio litis alterius novam subministravit materiam, quae protinus tamen duobus interfectis aureorum millibus, dirempta est, quibus prefata Domina de la Borde oblata proorsu quieverit, seque Cartusiae Lugdunensi solemniter astrinxit, et in ejusdem commodum annuam quadringuitarum librarum pensionem Colosanis solvendam quotannis procreavit. Caterum Patribus Colosae hujus parti solutionis recipiendae potestas

tradita est, summam etiam exolvendam facultas data est, quas Lugdunensis Domus illis debebat, a quibus sortem emerat, insuper licitum fuit Colosanis Cartusianis fructus eorum percipere, quae in hujus negotii prosecutione impleta fuerant. Quo pacto post annos aliquot, et ea praecipua parte sex mille librarum ex integro exempta et numerata Lugdunensi Cartusiae, cernentibus illis, qui hujus negotii residuum curabant, quod ut memoratae pensionis quadringentarum nempe librarum, debitum exigeretur, lites quotannis moveendae, sumptus non leves et obsequatio facienda essent, quae tertiam ad minimum ejus partem sorbebant, et cum viris primariae in senatu auctoritatis videlicet cum generis domine de la Borde et franciae questoribus esset contendendum, cum illis amice de pacti sunt, intervenientibusque Colosanis Cartusianis de primaria illa sorte sex librarum millium, et ex eis quinque librarum millia cum annuis fructibus percipere, contenti fuisse monachi, quae nimirum summa fundum constituit, qui Lugdunensi domui redditus sat commodos et opportunos suppeditat. Hoc porro negotium non nisi tricenno confectum est, feliciusque quam credi possat cessit Patribus.

83. Eodem temporis intervallo diem supremum obiit fr. Petrus Guillelmus Donatus, Sabaudia oriundus. Hic ante ingressum in Ordinem multis annis in domo Polletensi servierat. Anno 1622, 8 nov. habitum religionis suscepit. Ubi inter ceteras virtutes singulari devotione in B. Virginem, cujus parvum officium singulis diebus recitabat, excelluit. A carnibus semper abstinuit, quod quidem penitentiae genus in coquinario et uborum dissipatore ut difficilius est, sic magis meritorium. In labore semper indefessus quid. quid ex annuae mercedis oeconomia comparaverat, id se s. Ordini addicens benevolens animo dedit Ecclesiae parochiali de Moironay, ea lege tamen ut coram altaris sacramento lampas ardens semper conservaretur. Post expletos in vita monastica annos continua febre correptus occubuit. 29 Octobris, qua durante, hac gratia a Deo dignatus est, ut rite sacramentis perceptis ad beatam, ut par est credere, immortalem evolare, sacro siquidem pabulo confortatus, statim in delirium labitur, quo multum ob feridam corporis constitutionem et aetatis juvenilis vehementiam divexatus est subsequenti nocte tandem expiravit.

84. Anno labente appositum est majoris altaris tabernaculum. Subsequente vero, Dom. Marus Antonius monachus d' Esnay decessit in Prioratu de Proiers, quem ordini

Ordini incorporaverat. Hinc praefectus fuerat ut censuales codicis innovationem reiteraret, sicut per trimestris spatium, quo ibidem demoratus est, effecit. Is anno 1629 aegrotans periculosissime municipalis sibi coenobiarumque vestigalibus fructibusque debitis Cartusiam hugdunensem (inter vivos ut aiunt) et insinuata donatione locupletavit, sed pristinae relictus valetudini suo munere fructus est optima ven. Prioris fide, qua victus et allicitus donatoris animus beneficii sui terminos augere et auctos lueri non parum studebat. Porro cum de reditu in civitatem cogitaret morbi violentia interceptus proae senilis aetatis debilitate occubuit. Paulo ante obitum non immemor eximiae Cartusianorum erga se infirmum charitatis reddituum iam concessorum donationem demum confirmavit, erogatis in pauperes elemosinis depositus est autem primariam aram Ecclesiae prioratus.

85- Ex tunc hugdunensis domus beneficii res rosibus emolumenta percipit, easque quas fecerat impensas, ut sibi prioratum hunc adnecteret, traditis a supramemorato religioso fructibus annuariis, recuperavit, et opportuna falce quam tunc misit in segetes, vigente supra modum tritici caritate, quidquid impendebat, recompensavit.

86- Die natalis Domini in novo refectorio monachi primo mensis positus conderunt non sine magno totius conventus commodo. Anno 1632 novitius claustralis et donatus sese solemnibus votis Ordini adixerunt, alter per professionem, alter per iudicium in Capitulo sui Donationem.

87- Circa illud tempus cum venerabilibus Canonicis Sⁱ. Pauli de Decimarum et domini exemptione, quod in monasterii vineas habebant, et de fundorum quorundam infra septa monasterii contentorum transactione deque viginti pensione clientelari actum est. Ante annos aliquot huiusmodi conventio iam iniu ceperat, jamque trecentis libris interjectis finita prorsus fuisset, verum hac denegata pecuniae summa res infecta relinquitur. Horum amictis adversantibus sola Cardinalis hugdunensis auctoritate interposita rem tentant Cartusiani patres, quorum ven. Causobiarum praefectus Antistes Ordinis professus in familiari colloquio objurgavit quod tanti ponderis negotium tam levi de causa rupisset, seque mediatorem obtulit, quod libenter iuxta promissionem executus est, adeo ut post datam a Canonicis Cardinali fidem dissentientibus licet nonnullis hujus ecclesiastici coetus primariis deputati sunt monachi numerata trium mille librarum summa, qua dictae pensioni annuae una cum

Decimis exemptae remanserunt. Et haec est ultima omniumque majoris momenti facta
nostrorum obliteratio.

88. Ea tempestate V. P. D. Jacobus de la Rivière ad celestem patriam perrexit.
Hic religiosissimus pater an. 1587 pridie idus Januarii in loco quodam vocato Ghuyberti
ab urbe Rothomagensi quatuor aut quinque miliaribus distante a parentibus tum
generis splendore, tum virtutis probitatisque famam conspicuis progenitus est. Is ad
nonum aut decimum usque aetatis annum sub patrio lae instructus ubi et Christianae
sapientiae primordiis, timore videlicet Domini initiatus est. Inter ea religionis exercitia,
in quibus infans adhuc educabatur, huic uni potissimum studebat, saero nimirum
singulis diebus interesse, et ministrare sacerdoti, quam contractam ab infantia
consuetudinem semper retinuit. Contra commune puerorum nobilium morem,
cibis indolis, quosque tenera plerumque fastidit cetas emulsiabatur, quae vitae
norma praecelatos in eo religiosae frugalitatis efformavit habitus, quibus postea ad
coercendos appetitus inordinatos, et ad moderandos petulantis aetatis excessus non
parum obfirmabatur. Is porro mos laudabilis erat Jacobi parentibus pueros suos
primo mane binos ad Virginis Mariae recitandas horas assuefacere, explicare
peccati deformitatem, instillare pietatem in Deum et in parentes, Dei timorem
inculcare imprudensque juramenta, mendacium, turpiloquia atque ejusmodi
districte prohibere, si que aliquando reciderent nihil impune ferentes a recto virtutis
tramite deflectere liberos suos minime patiebantur. —

Haec igitur honesta efformatus disciplina Jacobus noster summae sibi vertisse
utilitati frequenter confessus est, pia quippe parentum ^{suorum} industria factum est
ut semper perditorum hominum familiaritatem peniculosissimam declinaverit.
Jam annum septimum circiter aut octavum attigerat, forte ludens et parvulus,
cum gelatam lacunam transgredere, accidit ut rupta glacie icana lacu descendere,
jamque de vita aquis altis demersi actum erat, ni opportunis superveniente auxilio,
extractus ad auras protinus fuisset, hunc sepe carum utpote mirabilem enarrabat,
nec sane tanti inmemor beneficii, ei cujus potentia et pietate de aquis multis
creptus fuerat, grates refundere jucundabatur. Eodem tempore a parentibus suis
materterae virtutis eximiae mulieri in Christiana pietate emulsiendus traditur,
Quomodo

quem illa tanta cum sollicitudine suscepit, ut pedagogis quamvis non egeret, ipsa tamen
puerum primis litterarum elementis imbuere studuerit, sed eâ animi mansuetudine ut
quae solent scholasticis fastidio esse atque formidini, docentis industria mitescerent. Verum
postquam apud eam per triennium commoratus est, non longe a paterna domo venerabili
cuidam parochus non illiterato sane nec virtutis experti committitur, cujus ille ^{non} incautam
curam generis discipulum suum timorem Dei pariter et amorem docebat, ab eo namque
sacerdos prima latinitatis rudimenta hausit hic adolescent in quibus haec temporis
ratione cum multum profecisset, post quadriennium apud grammatices professorem di-
vertit. Hic vero magister peritissimus viginti aut triginta adolescentes plerumque
conducebat, sub cujus disciplina coetaneos suos longè transcendens Jacobus non
modica ingenii sui edidit specimina, eumque praecipue singulari pro ceteris amore
propter optimam eius indolem prosequabatur. Post tempus aliquot a parentibus
suis revocatus, insigni familiarum suam gaudio affectus ob eos quos in litterarum
studiis progressus fecerat. Verum ut magis ac magis proficeret venit ad Viro-
dunenses Patrum societatis Jesu a Francia eliminatorum scholas ut stiperatus
qui nobilem docebant adolescentem. A praefatis patribus ad tertiam classem des-
tinatus post sex menses ad secundam ascendit. Porro ut doctrinam cum devotione
conjungeret, sodalitati nomen dedit, ut sese pro modulo discipulae famulatus
maniparet, cui semper a teneris annis addictissimus fuerat, et in cujus sinum
maternum dum difficile quid occurreret, confugiebat, cernens igitur quod per
patrescentem orationis numeratae planitiam novissimi claudus admodum et reptilis
incederet, sicque suo scholastici officio vim potest satisfacere, Patronae suae opem
implorat. Illa clientis sui votis amercens, tanta celeritate praeparis vectus equo
prudentia gratia euenit, ut qui prius eam in hoc ^{metrorum} ~~metrorum~~ genere antebant,
eosdem postea praecederet, adeo ut palestino properante decursu, cum de bravis scholas-
tici contenderent, mirantibus valde tum magistis tum agonothetis primum strictae
orationis procinium consequutus fuerit, ex quo inter parthenios sodales adscriptus est,
se multos societatis Jesu institutum sectandi divinitus impulsus sensit, quam
mentem sodalitati praeposito Patri confidenter aperuit, a quo multum laudatus,
multa etiam ab eo, tum pietatis tum studiorum invitamenta percipit. Finis

autem litterarum ludis in Rhetoricam gradum fecit, in qua cum per octo aut novam
menses arte bene dicendi bene etiam studisset, quamprimum messipontem petiturus
ut Dialecticam ediceret et parentum mandato patriam reperit, ubi absolvit studi-
orum cursum. Patre orbatus dum Lutetiae Parisiorum versaretur, juvenis nequam
et perditissimus in vitam nobilis adolescentis, instigante diabolo, conspiravit, unde
die quadam armis et equo luculentè instructus cum in agro obvium inveniret
Jacobum habuisset, comitato cursu adolat, extendit manum jamjam adolescentem
interfecturus nisi subito in alium a Deo mutatus fuisset, nam ex nefario homicida
amicus Jacobi factus est ex illa hora. Entatus est etiam eum alia vice Dominus,
ne oculorum altero orbaretur, pila namque percussus in speristerio prostratus ex-
cessari debuerat. Iterum misit Deus angelum suum in Jacobi tectum ne
ruentis cavalli pedis ictu crus ejus frangeretur. Eodem denique ac tantis ereptis
Divina pietate periculis ad parentum et amicorum suorum instantiam cum
honestissima Domiella quadam sese maritali compede defunxit, cujus quidem
consortio lustris duobus usus est ea voluntatis unitate pacis vinculo et morum
probitate quae vere Christianos et proclarae gentis homines Deo. Transactis
autem annis octo simul nulla suscepta sobor, scientes praesertim conjugii
sacramentum ab Ecclesia propter liberorum procreationem non vero propter libi-
dinem institui, sese ad perfectiorem vitam a Divino numine praedictos credere,
sique unanimi consensu spreto voluptatibus corporis coelibes in castitatis
cultu vixerunt. Mutuo etiam pepigere, ut conjugalis amicitia soluta morte vinculis,
qui alteri foret superstes, relictis saeculi rebus, monasticam vitam profiteretur.
Placuit utrique tale promissum inire, quo rite firmiterque stabilito, factam est
ut duobus annis ab illa spontione unum perhonestum extremum diem obiens conjugem
suum voti rem reliquerit, qui perhonorifice mulieris jussa persolvens cum sui factus
esset juris et libertatis arbiter, terrena fastidens ad aeterna vehementius anhelare
cepit. Utque juratam spontae adhuc viventi fidem servaret, sibi soli in posterum
vacare et prostrari in silentio et solitudine salutare Dei statuit. Hoc illi cogi-
tanti Cartusiana professio venit in mentem, cujus odore et suavitate attractus nullum
ambigendi locum de cognationis fuga amplius habuit, cumque in Cartusia Rothomagensi
divina

Divina sic ordinante sapientia, nomen religioni minime dare potuisset, Christum presen-
tem in liliis, Cartusiam Lugdunensem intelligo, mundum secutus Lugdunum venit; ubi ab
asietis, praesertim a vene^o cenobiarcho perhumaniter exceptus est. Vinctus ille primitus
obvio insperatoque societatis hujus amore statimque morae impatienter feria sexta die
consuetae abstinentiae consecrato in cellulam ingreditur; qui vera ministrantibus famulis
numere cibos consueverat vix quidquam ea vice solus gustare potuit, verum pro^{mersis} meris
dum a superiore visitatus mirifice ven^o Patris familiari colloquio confortatus est. Unde
factum est ut sequenti die ea facilitate, ac si semper in monasterio degisset, commune
austerrimumque vitae genus sectatus fuerit, reliquaque Cartusienis Instituti munia
obierit. Inter caeteras virtutes singulari humilitate effulgebat, sub cuius specie mali-
gnus hostis Dolos rectare, et ab arrepto proposito deterere contendit; quamobrem ei
suggessit, ut monachorum habitu plane indignum sese conversorum numero mani-
parat. Cumque hoc humile consilium cum sensu non elato maxime concordaret,
hoc unum sibi concedi exire postulavit, sese tamen superioris arbitrio subiciens,
ut res aut ejus staret iudicio aut caderet. Biduo post, die Dominica facta superiori
peccatorum exomolegi, sacroque pabulo refectus ad dilectissimi Salvatoris presen-
tiam tanta mentis tranquillitate potitus est, ut deposita anxii animi sollicitudine,
eam in posterum pacem retinere, ut per reliquum vitae tempus in domo luthæa
imperturbatus semper et ad istar coelitem paratus quietusque semper appa-
ret. Indutus ergo religionis loriceam et sanctae exercitationis tempore revoluta, prima
Quadragesimae anni 1627 dominica vota professionis emisit, sed ea devotione, et
spiritus fervore eaque Divinae largitatis munere gratitudine, ut eorum memoriam
ab ejus animo nulla unquam oblivione deleri potest protestaretur. Hujus rei
monumentum authentico signavit scripto, quod in honoratis precibus semper secum
deferrebat in hunc modum: « Nunc tibi o Domine mi Deus, grates libentissime rependo
pro hac tam singulari pietate qua me inutilem famulum tuum providere dignatus
es, ut a mendana conversatione extrahere me non solum, sed etiam inter tam
sanctos homines hujus sacrae religionis annumerare volueris. Nunc vero o Domine
mi Deus nunc si mundum tuae addictus essem majestatis obsequio, quod semel profectus
non, id jam prompto libenti-que exsequer animo, quapropter ex toto precandiorum
meorum

meorum affectu, in tuae majestatis venerandae conspectu, coram sacratissima Virgine
S. Joan. Baptistae, S. Brunone, patronis meis, totaque caelesti curia, jurata solemniter
vota interpolo, renovo, iterumque nuncupo, rursus fervorem meum, stabilitatem, obedi-
entiam et morum meorum conversionem spondeo et de juro, singularem tam diurni quam
nocturni officii sollicitudinem, assiduum orationis studium, infractam jejunii, solitudi-
nis, silentii et aliorum ordinum observantiam, servum mortificationem,
vitae austeritatem, mentis insuper et corporis, quantum in me erit, puritatem, ferven-
tiamque Dei et proximi charitatem polliceor. Verum quia haec promissiones longe
vires meas transgredi et superare videntur, per te metipsum, o dulcissime mi salvator
et amantissime Jesu, per te metipsum, inquam, deprecor et adjuro ut mihi manum
porrigere et auxilium prestare non recuses, ne forte aliquando confundar ab expec-
tatione mea, et a votorum meorum spe decidam miserabiliter, quando quidem sine
te nihil sum, tua destitutus gratia nihil possum et absque te plane deficio. »

Quum his amoris divini facibus aestuaret, Christo crucifixo configi pro charitatis
vehementia desiderans superiori suo saepissime conquerebatur de minima Dei benigni-
tate, qui se paupertatis penitentiaeque sectatorem tot rebus necessariis in eo
et superfluis locupletaret, tantaque mentis suavitate simul et quiete dignaretur.
Quod vero ad mentis ejus statum pertinet, tantum ex saeculi fuga evolvimentum
percepisse confitebatur, ut merito supremi Judicis diem formidare, eumque non nisi
contremiscens expectare deberet, ne forte erga divinae lenitatis munificentiam ingra-
tus staret ante tribunal. Omni praeterea virtute destitutum ex innata humilitate,
nihilque boni possidere ingenua dicebat, praeter bonam voluntatem, quae inie-
tum ab oratione nunquam relaxabat animum. Nihil jucundius, nihil suavius,
nihil ipsi amabilius erat, quam divinis interesse laudibus, unde longe aberat ut
diurno nocturnoque gravaretur officio, cum nihil durius, nihil molestius quam
horarum finem pateretur. Ex qua cultus divini propensione perpetuus quidam
spontanea devotionis amor emanabat, nam praeter debitum deipsum officii
pensum, obligabat ^{averat?} sese ad horas S. Joseph et S. Mariae Magdalenae, aliasque singu-
lis diebus preces recitandas. Illas autem ea reverentia mentisque attentione persol-
vebat, ut ne animum quidem alio ferri aut extravagari experiretur. Et haec
facilitate

facilitate nullum ei humilitas ipsius quasi non decertanti et nullo modo laboranti meri-
tum parturire suadebat, eo quod volitantibus passim cogitationum turbis, quibus plerumque
supplicium animi esurguntur, ipse minime affligeretur. Vix ad sacros Ordines suscipiendos
compelli potuit, hacque sola vice visus est laeguari, non quod proclatorum mandatis
obtemperare reluctaretur, sed quia se tali processu honore indignum proclamabat, nunquam
sane suo iudicio tanta sublimandus dignitate, nisi Superioris, cuius potestati sese subjec-
erat, interesset et auctoritas venientem verborum vi demulcisset et in se fictitiam
Jacobi nostri imperitiam transmisisset.

Quis enarrare dicendo valeat quanta devotione erga immaculatam Deiparæ con-
ceptione entuerit, cuius fuit tam accuratus propugnator, ut eam ab omni originalis
peccati labe expertem predicaret, hanc veritatem effusione sui sanguinis obsignaturus.
Ejus incontaminatae conceptionis officium una cum rosario devotissime recitabat, unde
paucis ante obitum suum se summo resolutionis suae desiderio affici Coenobitarchas tes-
tificabatur ut, inquit, e custodia corporis e ductis externa palatia conscendam, non
quod paten mi propter scelera mea beatorum consortio me proorsus indignum non iudican,
verum quia hae in re multum subsidii ex B. Virginis Mariae patrocinio spero. Libens ad
vilioia quaeque et abjectiora, uti Ecclesiam mundare, minus peristaphium verrere et
alia huiusmodi sese demittebat, singulari dextertate, quamvis debilem admodum
oculorum aciem haberet, sicut ligna rindebat, aiebatque mira simplicitate, quod
Deus manuum ejus et ictum sua providentia dirigebat, alioquin non sine sui latione
huic exercitio vacare potuisset, qui quoties stipitem fenebat, toties aspiciendo gloria
Patris proferebat. Penitentiae valde addictus erat praesentim autem paupertati, unde
toto ferre hiemis tempore discalceatus incedebat, solo ex exercitatiois corporis calore
contracto contentus; ut autem lignorum que singulis pro necessitate distribuuntur,
paritatem aliqua rationali causa protereret, dicebat religionis bona nos incassum
aut minus utiliter impendenda, sed potius in infirmorum usum conferenda esse con-
tendebat. Quapropter biennii aut triennii semper portione abundabat, qua quidem
aegrotos confratres suos summa cum charitate vitabat. Primes ad Euleciam festinabat,
omnesque nulla habita personarum acceptione nudato prius capite salutabat, ita ut
mediastinos honori haberet et pretio, valde delectabatur minoribus chori officiis.

In cella omnibus rite ordinatis religiosa mundities cretebat, in qua si quis Jacobum adiret, nullos nisi de rebus divinis vir sanctus miscebat sermones. Porro si adversa valetudine interdum afficeretur, aut molestum quid corpori ejus accideret, haec lotus sustinebat, memor semper salvatoris nostri passionis. Sentiebat etiam cum antiquis Aegypti solitariis mendicantem in cibis non esse querendam. Saepe ipsius severus iudex suis tantummodo defectibus attendebat, minime de aliis sollicitus, silentii fuit observantissimus, austeras vitae in solitudine sectator, paupertatis cultor egregius, qua attritis vultibus letens utebatur. Benignus in omnes et affabilis veluti allen Antonius hilari semper serenoque vultu vivebat. Cuncta morum suavitate praeditus erat, ut cunctis gratis nemini molestus appareret et quam lepida admodum esset illius conversatio, nimica tamen et surculia verba profere nunquam auditus est. Inter infirmitates quibus laborabat, nunquam solvi voluit a communibus legibus, et licet acutissima dolorum vi stimularetur nihilominus tamen aequam rebus ⁱⁿ audis servabat mentem, eandemque in vultu retinebat tranquillitatem. Dominicae passionis et mortis memoriam singulari devotione recolere, quarum una-queque vicissim amplissimam ei meditationum materiam suppeditabat. Cui minimum exercitio fere semper deditis plerumque lacrymas internas ipsius suavitatis indices fuerat. Ex assidua genuflexione panum in genibus contraxit ejus incommodum tandem dissimulavit, donec ingravescentem morbum manifestare conscientiae suae stimulo coactus fuerit. Rem igitur quasi per focum superiori aperuit, et ex tali humore nihil incommodi perferri, quin imo sibi preces fundenti geminum a natura pulvillum fuisse subministratum asserens. Porro cum huic morbo medelam adhibere ob ipsius vetustatem perdifficile esset, ad peritissimum Burgundiae comitatus chirurgum Jacobus deducitur, qui nihil ab eo remedii percepit ob incisionis periculum. Rediens ergo intactus a medico, a recta via, nullo advertente deflexit, ejus quidem digressus causa fuit tum corporis languor, tum suspensa mens quam in Deum gerere solitus erat. Post reditum post aliquot dies, nullo modo de ^{panis} panis suis sollicitus fuit, at intumescantibus semper et sinistro genu nigrescente, et velut mortuo, jure merito timebant medici ne gangraena superveniret, quapropter post multa sed incassum adhibita medicamenta, tandem panis

panes amputare; ne malum latius serperet, decreverunt. Haec autem abscissio facta
est sabbaeo infra Octavas Paschae an. 1632. Saero se hac die prius altaris corroboravit
pabulo, et animam suam ita in manibus suis protulit, ac si eam jamjam Creatori
suo redditurus fuisset. Haec autem incisura semihora spatio duravit, quam
sustinuit tanta mentis fortitudine et patientia, ut nullum toto hoc temporis inter-
vallo verbum aut querimoniam emisit, chirurgum tantummodo interdum allo-
cutus, ut opus suum non adurgeret, sed id lente perficeret et commode. Compactus
autem jamque prope dimittendus Ven^o Priori se valde deceptum fuisse confessus
est, quod quae ad acutiorem sensus dolorem se preparasset, indicavit, verum aliquid
propter Deum tolerare non dignum ab eo judicatum fuisse protestatus est, Eandem
vultus tranquillitatem in illo temporis intervallo, quod breve reputabat, conser-
vavit absque ulla sui immutatione. Post octo dies alter panis amputatur sed
non sine vehementiori dolore. Verum Jacobus nihil de primæ constantiā
remittens Gloria Patri submissa voce summo cordis affectu protulit. Haec
operationem febris continua subsequitur et crebris accessionibus gravior effecta,
epiphoram ei et movit et vitavit in pulmones defluentem, quae non modo
respirationem intercludebat, sed etiam praemolesti cruciatus sensu lancinabat
ejus latus, unde deductus est ad extrema. Interim ex praelati mandato dum
nullum alloqui prohibetur, obtemperavit eo libentius quod soli Deo impos-
terum vacare liberius sibi liceret, cum quo semper per orationes fuit conjun-
tissimus. Conabatur superiores suum et conventuales monachos illius ergo
maerore perculsos consolari. Per haec tempora instabant Comitæ Ordinis genera-
lia, ad quae Prior Lugdunensis Castellinae pergere debebat, verum infirmus noster
prius ad Canonicarum depositum pondere, de Vicarii manu Sacram
Eucharistiam recepit. Interrogaverat viduo ante O. Coadjutorem quibus impen-
sis et quantis sumptibus quoad Chirurgum haec incisio facta potest Domini
constare; cui ille quadraginta forsitana scutis hanc operationem remunerandam
esse respondit. At aeger subjunxit motioris talem mercedem excedere habita ratione
sui ipsius qui quadraginta Denarii minus valerent, eorum prorsus inmemor,
quibus Donum locupletaverat, Ingravescente morbo extrema unctione perungitur
a vicario

a vicario, qui cum Jacobi manum deosculari voluisset, illam vir humilis corde statim retraxit, suam causatus abjectionem, qui terram ab ipso calcatam lingers non merebatur. In his humilitatis summaeque devotionis ad extremum usque spiritum perseverans exercitiis post exactum in conversatione religiosissima vitam placidissime expiravit, adeo ut praevultus serenitate viventi potius quam mortuo similis appareret. Audito tanti viri mortis nuncio V. Prior, qui in primaria Cartusia versabatur, non potuit temperare a lacrimis viroque sanctissimo domum suam orbata fuisse multoties ingenuit.

(Carte de 1632 Ob. D. Jacobus De la Riviere, prof.^m Doct. Lugduni)

89- Anno 1633 vota Deo coeperunt novitius claustralis et conversus. eoque tempore elaboratum est ornamentum illud album opere topiarii hetero malle variato, quod V. S. O. Joannes Guillaume e Germania attulerat ex dono sororis suae Comitissae de Zolers.

90- Eodem anno dormitoria Conversorum cubacula absoluta penitus fuerant inter quae ampla quaedam diata infirmis reservata.

91- Decessit sub ea tempestate Domicella Austriacae vidua Domini Austriacae, quae moriens legavit Cartusiae centum scuta post annum a die obitus sui ab heredibus suis persolvenda.

92- Perfectum est etiam ablutiois aedificium, in quo fons octianus concluditur ad rem valde opportunus.

93- Anno 1634 novitius monasticam vitam professus est.

Negotium magni ponderis hoc etiam anno Lugdunensi Cartusiae feliciter cessit, Idque fuit incipiens videlicet am. 1637 assis continuas e salis modio supererogativae et in pensionum augmenta dominorum regalis familiae et coronae franciae Commentariensium deputati, sic autem se res habuit. Prima vice qua memorato munere regia liberalitas domum liliorum nimia tunc temporis paupertate coarctatam ampliavit, id ei ad annos duodecim tribuerat, quorum jam pars major id est novem elapsi, urgeus necessitas, magnaque hujus regni negotia non gaudere tribus reliquis, minus adhuc continuationem expectare sinebant. - Aliquando tamen bene providus Superior de rei hujus gravitate Cardinali Lugdunensi sermonem fecit, qui illam regi, cum primum in aulam proficisceretur

propinare

proponere pollicitus est. Hujus autem interea per ordinem capita describi mandavit. Paulo post autem cum Regem convenisset, polliciti sui non immemor, dictum Priorem honorario ephelo accertivit, postulavitque praemonita commentaria, quae post aliquot dies in manus Domini Pelot deposita sunt, qui propter suum in Cartusianos studium se hujus negotii curam habiturum promisit. Stetit promissis, factoque supplici libello rem totam continente, cum Cardinali tradidit regalis invisendae majestatis ergo fontem Bellaquellum petenti, qui ubi primum ei rem exposuit, statim Rex christianissimus annuit ipsius postulationi. Verum in litterarum expeditione regiae liberalitatis gratia terminis quoad tempus praescripta fuit, et novem annorum spatio coartata inchoando ipso die, quo munus primo concessum fuerat, finiebat tempus duodecim annorum. Cum ergo sic feliciter ducta et expedita prorsus res illa credebatur, repentinus accidit casus, qui ~~etiam~~ funditus evertere poterat, nisi divina dignatio, ex cujus pietate provenit, quidquid prosperum fortunaeque est in rebus humanis, eandem benigno favore sustinisset promississetque; ^{conditio} ~~conditio~~ etiam quaedam interposita et, de usibus annuibus, beneficiis pensionibusque, quibus plerique civium pacifice fruebantur, supprimendis. Recipiuntur oblata a publicano praeterea in supremo consilio, et conventionem facta inter illum et regni administratores, extincta sunt omnino jura haec, memorataque beneficia, ea lege tamen ut singulis et omnibus qui ea acquirerant, eadem pecuniarum suarum, Denario quarto decimo, ratio restitueretur. Hujus partitionis a Domino Pelot certior factus Coenobiarcho Deum solum interpellavit, cui tum a seipso tum a suis plurimis humiliter fuis precibus, nullum jam amplius lapsi negotii a divina dispensatione efflagitabat eventum, quam quem ejus voluntas ordinasset. Interim tamen D. Pelot admitebatur ut res tam feliciter incepta non excideret, quapropter D. d' Emery fisco tunc temporis summa ditione praepositum, et Lugdunensis contributionis juridicum quaestorem, de omnibus quae regia majestas Cardinali in Cartusianorum gratiam contulerat, deque speciali benevolentia, qua Domum illam tuebatur et fovebat Rev. ^{issimum} Antistes, praemonuit et certioravit. Accidit igitur aliquando ut praefatus publicanus Dominum d' Emery conveniret, ubi tunc aderat Dominus Pelot, quem advocans D. d' Emery indicavit ei quod colloqueretur cum manipe furium, quae ex salariis promptuariis colligebantur a privatis quibusda

quibusdam personis, quodque ea per capita describerent, ut hujusmodi vectigal sup-
primerent, adjectisque se certiore ab eo reddi velle de his omnibus, quae Rex Cardi-
nali pro Cartusianis concesserat, scireque etiam an jurium extinctio Cartusiae Lug-
dunensi obesset. Expetitam Dominus Pelot nactus occasionem consolitarum partes
suscipiens in eorum gratiam locutus est, significans licitatori illum male de
Cardinale teneri, quin et ipsius offensionem incurere, si tale negotium levioris
alioquin ponderis venerationi studioque proferret, quibus eminentissimus Praesul
ratione sua professionis Cartusiam prosequi tenebatur. Victus ergo rationum ve
D. Pelot exactor publicus, timensque Cardinalis indignationem attentum probruit,
vectigalium commentaria correxit, expunxit Cartusianorum arbitrium, eosque
regiae magnificentiae beneficio permisit pacifice potiri. Sic de negotio habuit
ad Domus commodum et utilitatem.

94- Anno 1623 cum Cartusia S. Crucis obtinisset restorationem antiqui
cujusdam juris, quo fruebatur antea, octodecim videlicet sequis medimnorum salis
in horreis loci de Pierre late sumendorum, quod ei quondam a Provinciae
comitissa concessum fuerat, cumque ex dono nihil emolumentum percipere possit
propter interjecta a licentibus impedimenta multas passa petitionis suae repul-
sas tandem confugit ad auxilium Lugdunensis Cartusiae, quae postquam rem
pensitasset, hunc octodecim sequis medimnorum salis numerum, quo minus dicta
Domus suo beneficio gauderet, ^{ostendit} ostendere cognovit, si quidem illam ingrossum salis
copiam ad sexaginta et duodecim modios pervenire comperit. Quamobrem, ut res
num sortiretur effectum, operae pretium esse duxerunt salarium illud munus esse
dividendum, jureque expedire indicarunt, ut cum consensu Cartusiae S. Crucis
Domus Lugdunensis hujus dimidium salsedinis a Rege exoptularet. Unde, si
monachi S. Crucis media beneficii sui forte contenti essent, eam facilius petiti-
ones suae effectum impetraturam esse non temere presumebant. Faustus hujusce
rei exitus conceptam haud fefellit expectationem, oblata namque res quamvis
primum a supremo consilio rejecta fuerit, deinde (Rege Lugduni versante) in domi-
nicis proposita, et quia Cartusiam lillii Ste Spiritus gloriosae olim fundationis
regiae titulis illustratam esse demonstratum est, a senatoribus postulata impetravit.

In hac parte se propitium protulit huic Domini Dominus de Maillae, Diplomatum tunc temporis propositus, neque minus favit D^{ns} de Noiers cum rem ad orarium senatum detulit, regiasque litteras ampliori sigillo dimisit obsignandas, de hoc prospero exitu V. Priorem admonere consulto differens, ut ipsemet prius regale diploma tradens ipsum felici nuntio exhilararet. Verum jam ante rei hujus certior factus fuerat. Dem Superior a D^{no} de Maillae Cartusiam visitante, non multum vero post senatus consulto statutum est, ut omnes qui vectigal aut jus aliquod in horrea salaria sumendum habebant, titulos suos ad questorii collegii exedram deferrent, ut ab eâ de validitate eorum, aut inanitate judicaretur, quo pacto Lugdunensis, S. Crucis et aliae Galliarum Cartusiae ad supremam auctoritatem consilii pro prerogativarum suarum jurebus tenendis unanimiter confugerunt. Inter ea a R^{no} Patre plena potestas demandata est homini qui negotium omnimode prosequeretur. Res feliciter cessit intra enim paucos menses Emiⁱⁿⁱ Cardinalis commendatione, Dⁿⁱ Galon Regis a privato consilii patrocinio generale decretum obtentum est, jura et prerogativarum omnium, quae rem illam spectabant, sanorumque summe corroborativum quo superiori prorsus derogabatur privilegiorum fructuonem prohibenti. Verum quidem est Lugdunensem Cartusiam ad modios duodecim, Domum S. Crucis ad novem fuisse restrictas, quae ambae salariis modo in commentariis annotantur, de quibus in illis nullae prius mentio facta fuerat, praecesseruntque ea in inscriptione ceteras domos anni unius tempore, ita ut nulla modo redemptorum salariorum mutabilitate, prerogativarum usus interpoletur, quia juxta hanc venalis praescriptas rationes publicanis traditas, salinarum conducto facta est, in quibus nimirum dictae domus assignantur et continentur.

95.

Anno 1635 duo novitii vota professionis nuncuparunt, eoque labente in eadem domo mortalis vitae cursum absolvit D. Joannes Pirrequin, istius Cartusiae professor et Cartusiae boni loci Prior. Id paulo ante praesagierat cum Veiparae natalitatis vigilia (Lugduni nigrum tunc ob domesticis negotiis versabatur) minus claustrum pertransiens plerumque ad vesperas, D. Procuratori salutariter indigitans se in eo brevi locum suam occupaturum vaticinatus est. Hic prius patet a bisumio

circiter

ciriter pulmonis epiphora vocabatur, quae ^{ai} maximam respirandi difficultatem
creaverat, quo tempore ad Cartusiam majorem a R. Patre fuerat evocatus, quem
adit legationis suae redditurus rationem. ~~Horum~~ Lugdunum redire medicorum
judicio aequitudini duae sat bene consuluit, reversus autem in domum suam post tres
hebdomadas hydropisi de repente corripitur, unde medicorum calculo factus vir
insperatae vultitudinis, cum bona R. Patris venia se Lugdunum lecticario ferulo
transportari curavit, per iter venit in domum Polletensem in qua biduo commo-
ratus est, invitus vero ibidem a V. Cartusiae Lugdunensis cenobiarcho, multa ab
eo recepit tum corporis tum animae solatia, primo autem diluculo refocillatus
utrumque Lugdunum proficiscitur, quo hora post meridiem secundam appulit,
statimque visitatus a medico, prima proximae mortis ab illo nuntia audivit.
Confessus hora circiter solis inclinantis sexta sacrae Eucharistiae viatico praemunitus est,
ab euntem vero P. Priorem subito revocans probansque sensim sine sensu se deficere,
extremae unctionis oleo confortari poposuit, quam quidem summam cum animi fortitu-
dine, libertate mentis, devotionis affectu recepit cunctis adstantibus monachis et
ipsemet postulatis semper respondens. Porro in hac extremae salutis hora constitutus,
vota religionis renovavit, veniam petit a confratribus, quos et amplexatus ultimum
eis colloquuntibus valedixit. Acutissimos per totam noctem cum multa pacien-
tia et magna mentis ad Divinam voluntatem resignatione dolorum stimulos pertulit
interdum ven. Priorem alloquens suspirabat: Hec Pater mi quandonam hisce mor-
talibus corporis compediibus soluta liberior anima ad Deum authorem suum et
principium remeabit. Hora vero quasi septima post Primam a Capitulo (erat
quippe dies festus) Prior evocatur ab aegroti ministris qui jam animam egre-
derentur, advolat ille, sed jam loquelam impotem reperit, jubet illis morien-
tium relictas preces, quibus et septem psalmis poenitentialibus superadditis cum
perventum esset ad De Profundis ex intimo cordis recessu longum extrahit spiri-
tum, summaque cum tranquillitate, visque aliquo modo immutatus vultu
pater religiosus expiravit. Calem igitur habuit exitum e vita vir probus et
devotus cellicola, quia parem ante in religionem habuerat ingressum, sicque actum
est divina dispensatione suis quidem cultoribus suavissima, et votis ejus amantibus

Deo, vitam hanc mortalem terminaret in Domino suae professionis, in qua jam dudum mundo et peccatis mortuus erat, cum Christo victurus in aeternum) (le révérend de cette mort-
in- n'est- n'est- à Bonlieu ou Montmbrle dont il a été Prieur)

96- *Præ* subsecutus est fr. Petrus Alard quarto a receptione sua anno donatus valde timoratus qui semper infirmitate detentus quarto solummodo ante obitum suum die, lecto desubivit, Divina suppeditante gratia. Vires et robur debilibus et infirmis qui in hac vita manus ad fortia illius ergo mittere non recusant, cumque nullam aliam quietem quam aeternam, nullam felicitatem quam Divinam, nullam patriam quam caelestem inquirere et causa contendunt.

Hactenus Chronicon Cartusiae Lugdunensis gallice Descriptum
quod nobis anno 1662 ven. P. D. Helou illius domus Prior benevole exhibuit.
Helou

L'auteur de la traduction en latin de cette chronique est, je crois, D. de
Coutault. Elle a été prise dans un ^{ou} deux volumes in-folio servant de 17 ou 18
qui avait composé le même D. de Coutault; d'autres, D. Cyrien [Boutreau] par ex.
disent que c'est D. de Vaner. Ils ont travaillé ensemble, ça pourrait bien être tous les deux.

D. Thomas Cocquebart (11 mai)
Prior Lugdun.

Après avoir rapporté à peu près ce qui se trouve dans la chronique
l'auteur des Ephémérides ajoute: « Hujus religiosissimi Patris elogium scripsit
his verbis Gauderonius noster: « Thomas Cocquebart habuit patriam Disiacum
traque non ignobilis diocesis Laudunensis. Peractis liberalibus studiis ^{Dominicum} Cartusianam
majorem adit, in qua monachus habitus effectus est, qui jam monachi mores
induerat. Prior tandem ad novam S. Spiritus Lugdunensem Bremum amandatus,
quod in utroque valeret, ostendit et praecipue circa spirituales occupationes quibus
ingit

Jugiter occupabatur; in caelum usquequaque oculos mentis et cordis intorquebat.
Unde sibi desideriorum complementum exspectabat et expectabat, nihil nisi pulchram
omnium Religionum a pravitate mundi respiciendam ipsemet respirans, in dies
acrescens ipse et increbens omni virtutum comparatione, quae in solitudine, quae in
congregatione justorum, ita ut qui virum illum intueretur Christo confixum non
ingrue Deum in ipso, et ipsum in Deo residentem fateretur se vidisse. Pallor et macies
in vultu, oculi demissi jugiter, compositio religiosa corporis, verba ejus de Deo crebra
et ignota sine furo, vacua carnali prudentia (nam statim recedebat a colloquiis
quae de Deo non erant) ex penitissimis cordis affectu collecta suspiria, mentis eleva-
tiones assidue, Deo deditam animam indicabat. Strictissimam regularis vitae
observantiam, indefectam animae devotionem, in divinis alacritatem in consorcio
linguae continentiam semper ruminabat, jugem quoque abstinentiam ita betta-
batur, ut ubicunque fuisset Ordinis abstinentias et longe jejunia nunquam fre-
gisset. Nullas fabulas aut audire aut recitari sustinisset, eo quod omnimoda
consolatio ejus emanaret ex puro Dei amore; amor Dei in ore et sub lingua,
amor Dei in corde, timor Domini in omnibus sensibus ejus habebat primitivum!
Sed quid pluribus immoror? Ita Deo intentus fuit, ut pene totum diem jejunus,
nisi quis eam monuisset, durasset in oratione. Sed et ad exteriora ex debito
curanda abreptus, totam pene civitatem ab ortu solis usque ad occasum circumiret
et inde reversus ignoraret, quantum pedes ambulasset itineris, quo tenuisset,
propter quod iter amiquisset, quidque reperisset in via. Nam in ipso lumine domus
Jesum habebat obvium usquequaque fidei crederetur, nec kali unquam arthata con-
tactus tristabatur vel fatigabatur. Tandem cum veterem hominem omnino con-
tinua f. juniorum solemnitate solo pane et aqua contentus, frequentia disciplina-
rum rigore ad effusionem usque sanguinis et extremam sui ipsius exinanitionem
repergasset, cum palma victoriae et laurea juvenitatis sancta caelorum adyta
ingressus est, quidni enim ingredretur locum, ad quem tantopere suspirabat vis
humilis, simplex, prudens et castissimus, sobrius supra modum omnem, mini-
mae ceremoniae, observantissimus, zelator Ordinis, paupertatis amator, sibi ^{parcus} parvus,
langus vero subditis, jugi devotione fervens, valde misericors et laboris patientissimus,
certe

contis usque ad extremum habitum, cum esset omnibus exhaustus et crebris
catharticis morbis, nihil sibi de Ordinis austeritate remisit, ita observantissimus obser-
vantiae ut superiorum monita obvia ulnis amplecteretur, et nullius unquam
amici sperneret consilium. Fuit etiam optimae litteraturae, non enim solum
in latinis sed et in graecis doctus erat, Philosophiae et Theologiae quam positivam
dicunt experientissimus ceteri vitiosae vanitatis gratia nihil effutaret in publicum.
Primum quoque temporalium sibi committarum ita foelix administrator, ut
quod nocte equitando, vigilando noctu, dieque laborando cum penuria tracta-
bant, ipse quietus in oratione commodis omnibus affluebat. Apud eum
conqueri consulerat epus Procurator quod Domi curia supellex, quod omnia
rei familiaris deficerent, jam desumpta munera non refrigere culinarum.
Quid inde! Martha sollicita est et turbatur ergo plurima. Confugit vir
sanctus haud ad charophitacium aut ad aliquandos maridos aliquos redditus,
emungendosque illos debitores, sed ad orationem. Orat igitur et obsecrat qui in
solo Deo confidebat, impetrat illi eo plura quam sibi necessaria, scilicet dec-
mosynas et decima victum et argentum recipit recononnis unde nusquam sperasset,
cum Donatores essent ignoti omnino et alieni.

Am commencement les Ephem. disent: Natus erat in loco
quodam Picardiae dicto Salency. —

Catalogus
Priorum Domus Lugduni.

(Ex chronicon dictae Domus supramemorato et ex Chartis Capitularibus).

Catalogus

Priorum Domus Lugduni.

1585 à 1587. Rector. et 1587. à 1588 1er Prior; Od. Hieronimus Marchand.

« Profertur Cartusiae post aliquot annos transactos in officio Procuratoris Villetose, Scribae et Vicarii Cartusiae institutus est an. 1585 Rector novae plantationis Lugduni, quae per Chartam ejusdem anni fuit incorporata Ordini, et an. 1587 praeficitur in Priorem, et an. 1588 ad regimen totius Ordinis assumptus est, ut videre est in Chronico suprarelato n. 2 et 4. ubi institutio ejus in Generalem uno anno anticipatur, vide etiam seriem et elogium A. Patrum in Tomo Domus Cartusiae » ita catalogus.

Pour la vie de O. Jérôme Marchand, voir l'abbé Lefebvre (Histoire de la Chartreuse d'Abbeville) - Voici quelques faits relatifs au temps qu'il a passé à Lyon, que ne rapporte pas l'abbé Lefebvre.

« Un riche marchand de Lyon nommé ^{monieur} Robivien (c'est Robineau, voir la chronique) quitta le monde et embrassa la vie monastique dans la 9de chartreuse et à sa profession il donna une somme considérable pour être employée à acheter une place dans la même ville, afin d'y bâtir une Chartreuse. O. Jérôme fut destiné pour négocier cette affaire dans laquelle il réussit heureusement. Il acheta une maison située dans un lieu eminent et fort agréable, appelé vulgairement la Giroflee, d'où l'on découvrait toute la ville, et après qu'elle eut été disposée en forme de monastère, il en fut institué 1er Prieur. L'odeur de sa sainteté se répandit en peu de temps dans cette grande ville pour laquelle Dieu lui donna des sentiments de charité semblables à ceux qu'il avait autrefois inspirés aux prophètes pour la ville de Jérusalem. Il pria la divine Bonté de la combler des prospérités spirituelles et temporelles, de détourner les fléaux qui la menaçaient, de ne pas permettre qu'elle tombât dans les malheurs où la rébellion contre l'Eglise et contre le Prince avait réduit ou était prest de réduire d'autres villes des Provinces voisines. Tous les matins, il montait au lieu le plus élevé de son monastère, où étendant les mains vers le ciel, il répétait mille fois ces paroles du prophète royal: *Salvum fac populum tuum Domine et benedic hereditati tuae* » avec un accent

Notes

Carte de 1585 — « Novam plantationem in civitate Lugdunensi quam vocari volumus Domum Liliorum cujus Ecclesiam Spiritui S^{to} communi consensu A^{ti}. Patris et ceterorum Diffinitorum Dedicari visum est, Ordini incorporamus; cujus Rectorem et promotorem Ven. P. Hieronimum Marchant, Dⁿⁱ majoris Cartusiae profensem et Vicarium, instituimus, obsecrantes et obtestantes Ven^{do} Priores, Vicarios Monialium et ceteras personas Ordinis utriusque sexus quatenus ejus incrementum juvent et promoveant ad Dei gloriam et Sanctorum honorem, nostraque Ordinis nitorem et promotionem ac etiam omnium fidelium tam vivorum quam defunctorum consolationem. Volumus eam annumerari inter Doms provinciae Gebennensis et per Visitatores ejus provinciae visitari, In nomine Patris et Filii et Spiritus S^{ti} Amen » Chauvet.

C. de 1586 — « Rectori Dⁿⁱ S^{ti} Spiritus Liliorum in Lugduno non fit m^{ia} quam domum plurimum Patribus Ordinis commendamus. » Chauvet.

C. de 1588 — « ... et proficimus in Priorem dictae Dⁿⁱ majoris Cartusiae Hieronimum Marchant ejusdem Dⁿⁱ 2° profensem propterea a Prioratu Dⁿⁱ Lugdunensis absolutum et unanimis omnium Lib^{er}um Diffinitorum contentu electum. Priori Dⁿⁱ Lugdunensis qui ad totius Ordinis regimen unanimis omnium Diffinitorum voce, consensu et assensu tanquam a Deo vocatus est fit m^{ia}. » Chauvet.

accent si dévot et si fervent qu'il excitait la dévotion dans le cœur d'un grand nombre de personnes qui l'entendaient. Ces oraisons courtes et ferventes que l'on appelle jaculatoires parce qu'elles sont comme des dards enflammés qui pénètrent le cœur de ceux qui les disent et de ceux qui les entendent lui étaient familières. Un de ses serviteurs nommé Jean de l'Amour racontait souvent qu'allant avec lui dans les chemins, il l'entendait prononcer presque incessamment ce verset: *Gloria Patri et Filio et Spiritui S^{ts}* avec un si grand sentiment de piété, qu'il en était extrêmement touché. Il continua la pratique de ces sortes de prières durant toute sa vie comme nous verrons dans la suite de son histoire. Cependant nous remarquerons ici un trait de sa charité envers quelques particuliers pendant qu'il était prieur de la Chartreuse de Lyon. Il passait un jour devant un cabaret, où il y avait quelques débauchés qui faisaient du bruit et qui se querellaient. Le désir de les mettre d'accord et de les empêcher d'offenser Dieu, le porta à entrer dans ce lieu qui ne convenait guères à sa profession et à son humeur. Ces emportés ne le virent pas plutôt vu entrer, sans qu'il leur dit un seul mot, qu'ils sortirent tous par les fenêtres sans rien dire et sans regarder derrière eux, s'enfuyant l'un d'un côté et l'autre de l'autre, comme si le carreau du ciel fut tombé au milieu d'eux. En effet ceux qui ont vu et pratiqué ce bon Père, ont assuré que de même que les gens de bien étaient extrêmement consolés et édifiés en le regardant; aussi les méchants voyaient sortir de ses yeux des rayons qui les éblouissaient et qui jetaient la terreur dans leurs âmes, qui était quelquefois le commencement de leur conversion.

Après que Dieu se fut servi de ce vase d'élection pour établir une maison de retraite et d'oraison dans Lyon et pour inspirer sa crainte et son amour aux habitants de cette ville, il le révoqua dans le principal monastère de son Ordre pour lui en donner la conduite générale quand il s'y attendait le moins.

(Vie d'une vie de S. Jérôme ch. IV petit in 18 imprimée à la fin du 17e siècle -

Une vie manuscrite raconte les mêmes faits.)

(a) Carte de 1589, in Priori Dⁿⁱ Lugdunensis absolute offerimus domum
Cartusiae, sine professionis vel quacumque aliam prout elegerit » (Atqui in
provincia Franciae in D^o vallis profundae fuit Prior D. Ludovicus Basemont prof^{us}
Dⁿⁱ Parisiensis absolutus a D^o Lugdunensi. Ergo debuit paros tempore ibi fuisse
Prior nam D. Ludovicus de Basemont fuit institutus Prior dictae Dⁿⁱ in proce-
denti Capitulo. » Chauvet.

1588 à 1589. 2^m. Gr. D. Ludovicus de Bazemont.

« Professus D^m Parisiensis per chartam 1588 ductus e regimine D^m 5^{tae} Crucis in locum Dⁿⁱ Patris D. Hieronymi successus est, vide n°. 4 » ita catal.

Cart. de 1631. Ob. D. Ludovicus de Bazemont prof.^m et antiquior D^m Parisiensis alias Prior Dom. Vallis profundae, Bassae villae, 5^{tae} Crucis et Lugdunensis nonnon vicarius Soletorum qui ultra 66 an. laudabiliter vixit in ordine -.

Prieur de 5te Croix de ... à 1588. Prieur de Lyon de 1588 à 1589. (a) - Prieur de Vallis profunda de 1589 à 1602. Prieur de Basseville de 1602 à 1604 quo absolutum ad suam magnam instantiam et envoi^z hôte à Appronay.

Je trouve cette notice de lui dans le catal. des profes de Paris: « Ludovicus de Bazemont (que je trouve aussi écrit Bazemont) nobilis adolescens vix 18 aetatis annuum attingeret cum Cartusienti Ordini nomen dedit in Cartusia Vallis viridis, fecit professionem 6 martii anno 1553. Ex hac Domo ad vicarii Soletorum officium assumptus, inde 5^{tae} Crucis in Jareno Prior institutus fuit. Anno 1588 D. P. D. Hieronymus Marchand Cenobiarcha Cartusiae Lugdunensis summus Ordinis Antistes a Capitulo gen. electus huius novellae plantationi praefecit ven. Ludovicum, qui anno 1589 ex hac Domo ad Vallis profundae regimen in comitiis generalibus translatus, ibidem semper pene solus (deserta quippe destructa-que tumultibus bellicis Domus erat) permansit usque ad annum 1602, quo Bassae villae Prior per capitulum gen. ordinatus ad amicum solitudinem anhelans, misericordiam consecutus est circa annum 1604 et ad suae professionis Domum rediit. (d'après le cat. des Prieurs de Basseville c'est bien en 1604 qu'il est absous, mais on le dit allant hôte à Appronay, il ne sera probablement retourné à Paris que plus tard) Ibidem virtutibus omnibus effulsit, in eo siquidem candor admirabilis, morum facilitas, modestia fervor spiritus, observantiae regularis zelus, mira in omnes affabilitas bonitas, que excelluerunt, quibus venerandus senex omnium sibi animos conciliabat, Occidit aliquando ut, dum pergeret ad Ordinis comitia, iter faciens per praeruptos Cartusiae majoris montes, praecipit cum equo in ima resipium delapsus fuerit. Eam miserando casu nunciato Patribus, D. P. Cartusiae Prior (Jeronim Marchand) de Ludovicis

sepultura sollicitus, ipsum etiam extinctum putabat, submisit homines qui corpus
e praecipio extraherent, verum non sine stupore repererunt Patrem illorum et
divini pensum officii persolventem, vident et equum stantem in columaque
tanto lapsu minime offentum. Extractus e praecipio Ludovicus sistit se R^{do}
Patri ceterisque Conventuum gen. Patribus, hominem redivivum omnes mirantur.
Cui summus Ordo Antistes gratulabundus ait, multas divinae Bonitati ipsum
debere gratias pro impertito tali beneficio. Belle subridens Ludovicus respondit:
Numquid durius mecum agere Deus potuit, nam ex altiori loco in profundiorum
me dicit non poterat praecipitem? Ad haec verba R^{dm} Pater vultum ad severi-
tatem componens, corripuit jocularem Ludovici cavillationem, cui in delicti
praecipitium injunxit psalterium recitandum. Postquam autem a molestis rerum
temporalium curis fuit expeditus, redux Parisios, multos annos antiquioris
officium exercuit. Tanto autem mansuetudine praeditus erat, ut de nemine
malum cogitans, omnes novitios facillime admitteret, neminem e religionis
gremio repelleret. Detractionis vitii odor maximus nusquam alienam maledico
dente coepere famam auditus est. Tanto paupertate in cellae austriatibus
apparebat, ut praeter vitas sanctorum et rosarium nihil possideret. Tanto
in rebus agendis venerandus senex judicio pollebat, ut D. Augustinus Joyeus
Cartusiae Parisiensis moderator sapientissimus illum saepissime consulere,
illius consiliis adhereret. Tanto mentis candor, tanta devotio inter sacrifi-
candum, tanta in Ludovico pietas clucebat, ut ob multiplicem illius virtutem
fere omnium monachorum confessiones exciperet. Tandem fidelis servus post-
quam 16 annos in Dei famulatu summo cum spiritus fervore, simplicitate et
innocentia transeisset casu e lectulo deidens extraxit morbum,
quem patienter admodum sustinuit. Die Exaltationis Sanctissimae Crucis
sacerdos hebdomadarius adiit prius senem illius percipiens benedictionem
quem Ven. Pater vitae suae occasum divinitus praesentens, rogavit, ut dum
sacra perageret vivorumque memoriam faceret sui non oblivisceretur, quia
in illo temporis momento in summis versaturus erat angustis, dedit sacerdos
missamque conventualem celebrat, vixque inter Canones conventus ad verba

Benedictus qui venit in nomine Domini. perseverat, immo fr. Covelus qui Ludovici
unam habebat adolens, pulsat sacristiae fores molitusque venerandum senem in
extremis positum renuntiavit, rediit in cubiculum ipsum animam sanctissime
exhalantem reperit an. 1630, 14 Septembris aetatis anno 86. Sequenti nocte Ludo-
vicus amico cuidam suo juxta Cartusiam Vallis profundae habitanti se visendum
in somnis praebuit, illum admonuit se jam calidam gloria donatum, Divino
conspectu potiri, postquam paucis admodum horis purgatoris ignibus demoratus
fuisset. Haec verba Apostoli ad Corinthios subiungens, sic tamen quasi per ignem.
Vir ille expergefactus diluculo accurrit ad Cartusiam Vallis profundae ut inquire-
ret de ven. Patre Ludovico, visionemque firmiter animo suo impressam, illaque
Divi Pauli verba: « sic tamen quasi per ignem » litterarum quamvis nescius,
patribus manifestat. Illi vero quid Ludovico acciderat ignorantes, quid
responsi darent non habuerunt. Verum paucis post diebus morte illius denuncia-
ta, quid sibi vellet visio docti huius piissimum Patrem, sanctorum coetus, quorum
perfectus in terris imitator fuerat, aggregatum intellexerunt v.

3^m P^o 1589 à 1590. D. Joannes Curvin.

« Professus Cartusiae ex Vicario D^m Salutarum 1589 fit per Ch. Prior
D^m Lugduni in qua uno tantum anno remansit et postea missus ad presla-
tionem D^m Portarum. Vide n° 4 dicti chronici ubi nomen dicti Prioris videtur
male interpretatum Cussanus » ita est.

Profes de Chartreuse, il avait fait profession sous le A. P. D. Pierre
Sardes avant 1566. Il était Prieur du Val St. Hugon en 1566 et 1568. En 1569 et
1570, le Prieur de St. Hugon est coexistent, c'est D. Jean. Après le chap. gen. de
1570 il a du être rappelé à la 9e Chartreuse pour être prouvé à l'obédience de
Painas, car en 1572 étant prouvé de cette obédience, il est désigné pour résider
la nouvelle collection des Statuts. Vers 1575 il fut nommé Prieur D^m Astensis
dans

(a) C. de 1590 « Priori Dⁿⁱ Lugdunensis fit m^{ia} et proficiamus in Priorem dictae Dⁿⁱ
R. P. D. Guillelmum Chisolmum prof.^{um} Cartusiae, uti maximis se dignitatibus et honoribus
propter amorem solitudinis observantiaeque regularis alias privatam, ita nunc minima
officia pro Dei reverentia et Ordinis obedientia non recusantem sicque imitantem O. N. J. X^{um}
qui cum in forma Dei esset exinanivit semetipsum factus Patri obediens usque ad mortem
mortem autem crucis 77 Chauvel -

C. de 1592 . R^o P. Episcopo Trivari Dⁿⁱ Lugdⁿⁱ ad majora assumpto hoc est ad Prio-
ratum Cartusiae Romanae fit m^{ia} et proficiamus in Priorem dictae Dⁿⁱ O. Antonium a
S^{to} Paulo propterea a Prioratu Dⁿⁱ S^{to} Crucis absolutum 77 Chauvel.

Dans la province de Lombardie, ensuite Prieur Vallis Pisii en 1577 d'où il revint en Chartreuse. Par Ch. 1582 Prieur de Durbon jusqu'à 1585 quo per Ch. fil. Prior ^{tarum} Portensium 1585 à 1586, vicarie de Salettes 1586 à 1589 - Prieur de Lyon 1589 à 1590 - 2° Prieur de Portes de 1590 à 1594. quo tandem annis fractus et laboribus et de Ordine bene meritus pro sua consolatione depositus est ut loquitur Ch. 1594, sed vicarius Avenionis pro aedificatione conventus multis temporibus refecti factus, in eodem officio paulo post obiit habens plen. monach. ex Ch. 1595, dit le Catal. des Prieurs de St Hugon.

Le catalogue des profes de Chartreuse dit de lui : « Joannes Curinus brianconensis obiit 1595 vicarius Avenionis, alias Prior St Hugonis, Vallis Pisii, Durbonis, Ardensis, Portensium, vicarius Saletarum, hab. plen. mon. depositus pro sui leuamine et optata consolatione ubique sapienter profuerat. » Le Catal. donne pas la date de sa profession -

Carte de 1595: Ob. D. Joannes Curinus Vicarius Dⁱ Avenionis prof^{us} Cantuarie, alias Prior Dom. St Hugonis, Vallis Pisii, Durbonis, Ardensis et Portensium (bis) ac vicarius Saletarum hab. plen. mon. et nris. de 15ta per tot. Ordine. Quoique l'obit ne le dise pas Prieur de Lyon, il l'a cependant été comme il conste ex Chartis, suivant D. Le Cousturier.

4e P^r 1590 à 1592 - R^{dm} D. Guillelmus Chesolmius (a)

« Natione Scotus, alias episcopus Dunblanensis et Vasionensis postea profectus Cantuarie, huic domui Lugdunensi anno 1590 fuit profectus usque ad an. 1592. Vids 2° 4, §. 9° 10 » ita catal. lugduni.

« D. Guillelmus Chesolmius (amiu est. il scriu) episcopus Dunblantii Scotus (fit professionem le 6 oct. 1587 avant que D. Pierre Marchand fut R.P. par consequent) obiit 26 sept. 1593 Prior Romae et promotor generalis, alias Prior Lugduni, verus imitator D. Hieronimi Marchand cui succederat et cui coadjutor etiam novitius astabat, alias episcopus Vasionensis quem Nepoti Vimodit

(A) C. de 1592. Priori D^{no} S^{tae} Crucis fit n^{ra} assumpto ad Prioratum Dⁿⁱ
Lugdⁿⁱ cui nihilominus relinquimus curam et administrationem dictae Dⁿⁱ S^{tae}
Crucis tam in spiritualibus quam in temporalibus, cuique omnes personae Ordinis
dictae Dⁿⁱ tenebuntur obedire sicut antea, et officiales nihil attentabunt sine
illius scitu et consensu, quos item poterit conservare vel mutare pro Dⁿⁱ
utilitate vel necessitate, cui demum relinquimus curam provinciae sub nomine
et officio commissarii ut antea. Chawet.

dimisit, vir a Papa, qui ejus exequiis assistit, vocatus beatissimus hab. plen. mona.
vide Catal. S. Romae 77.

Je ne comprends point ce « ^{coadjutor} ~~coadjutor~~ ^{coadjutor} diano novitius estabal » car s'il a fait
profession le 6 oct. 1587. M. Jérôme Warchaud n'était pas à la 9° Chartreuse pendant
son novitiat mais à Lyon. Ce n'est qu'au Chap. Gen. de 1588 que M. Jérôme a été
nommé Général. Il faudrait avoir ce que disent les Esphémérides de ce saint
Evêque au 26 sept.

Carte de 1594 Ob. R^{mo} D. Guillelmus Cheisolinus episcopus Dubla-
nensis - prof. ^m Cartusiae, Prior Romae et procurator Gen. Ordinis apud suam Sanc-
tatem, alias Prior D^o Lugduni hab. plen. mon. miss. de B^o et univ. perpet. ob. 26 sept.

S^o P^o 1592 à 1593.. D. Antonius a S^o Paulo! ⁽²⁾

Le Professeur Cartusiae et Priore D^o S^o Crucis institutus est Prior Lugduni per
ch. 1592 ilique uno tantum anno remansit et remissus est ad dictam domum
S^o Crucis. Hic ordo n° 9 et 10 instituitur per errorem vide Chartas ann. 1592 et
1593. 77. ita Catal Lugduni.

C. de 1613 Ob. D. Antonius a S^o Paulo Prior D^o Colosae visit^o aquita-
niae, prof. ^m Cartusiae, alias Prior dom. Ruthenae, villae franchae, S^o Crucis et
Lugdunensis, hab. plen. mon. miss. de B^o et agendam, qui obiit in itinere missus a
Capitulo Gen. pro negotiis Ordinis. ob. 4 sept.

« Antonius a S^o Paulo Colosanus (fili prof. le 20 août 1579) ob. 4 sept. 1612
protoprior et quasi fundator Colosae ht. plen. m. m. B^o etc. obiit in domo
Fontis B. Mariae redeundo a visitatione Montis Dei, vere homo natus ad labores
maximos quos omnes failline superavit, ex nobili prosapia et ipse consiliarius
in parlamento Colosae cui Cartusiae adventanti, praedixit D. H. Warchaud vicarius
Cartusiae quae postea evererunt, visit^o prov^o aquitaniae alias Conventus Cartusiae
Prior

(A) Carte de 1602. a Domini de Castis profectus in Priorem D.
Antonium a S^{to} Paulo propterea a prioratu Dⁿⁱ S^{tae} Crucis absolutum, cui
plurimum commendamus promotionem, aedificationem novae plantationis
Colobanae et institimus in Vicarium dictae Dⁿⁱ D. Thomam Coquebart
professum Cartusiae (qui erat hoc anno diffinitor.) Chauvet.

Prior de ^{l'abb.} Causis de Lugduni in ca. cat. des profs de Chartre

Catal. des profs de Chartreuse qui ne mentionne pas Rodez et Villefranche
où il a été cependant Prieur d'après l'Obit. - Il faut voir les Exepteimides au 4 Sept.

Je ne pourrais dire au juste quand il a été Prieur de Rodez et de Villefranche.
En 1592 il est absent de 1re Croix où il a peut-être succédé à M. Louis de Bazemont -
en 1588 et en 1602 (a) il est absent du Prieuré de 1re Croix pour aller à Toulouse.
En le disant 1er Prieur de Toulouse, le catalogue des profs de Chartreuse doit
vouloir dire 1er Prieur depuis la restauration, car Toulouse fut fondée avant lui.

6e P^r 1593 à 1595. — M. Gilbertus de Lannay.

« Professus et Vicarius Cartusiae per ch. 1593 M. Antonio subrogatus et ad
suam maximam instantiam absolutus fuit. » ita Catal. Lugduni -

Ch. de 1610: Ob. M. Gilbertus de Lannay, prof^{us} Cartusiae hospes in Sono
Caturii, alias Prior Lugduni, Beluae et Montis Divii hab. miss. de B. p. 1. v. ord.

« Gilbertus de Lannay molinensis (fit prof. le 30 nov. 1579) ob. 2 maii 1609, hospes
Caturii, alias Prior Lugduni, Beluae et Montis Divii h. m. de B. p. 1. v. ord. Nulla
doctrina salutari scripta edidit, vide catal. Beluae 5° v. ubi vir religiosissimus
cognoscitur et abstinenciae & ditissimi et mortificationis » Cat. des profs de Chart.

La chronique de Lyon dit qu'en sortant du prieuré de cette maison,
il fut envoyé vicarie à Cologne. En quelle année fut-il nommé Prieur de Besune,
je ne sais. C'est au chap. gen. de 1601 qu'il en est absent et institué Prieur de
Montisieu jusqu'à 1604. Alors on l'envoie au Sisteur d'Aquitaine qui est chargé
de le placer dans une maison, qui a probablement été Cahors.

Le tome des Exepteimides que j'ai au 2 mai renvoie à la vie de M. Jérôme
Marchand au 26 Sept. pour M. Gilbert de Lannay.

(a) Cette date est aussi donnée par les éphémérides au 11 mai -

(b) D. Cyprien le dit aussi parent de St Bruno.

7^m P^r 1595 à 1600 - D. Thomas Cocquebart -

« Prof^m Cartusiae et Vicarius D^m Lugduni ibidem 1598 proficitur in Priorem et hoc munus exercuit per sexennium, anno enim 1600 D. Petrus Serval erat adhuc scriba Capituli Gen. vide n° 29 et Chartas » ita Catal. Lugduni.

C. de 1618 ob. D. Thomas Cocquebart prof^m Cartusiae, alias Prior D^m Lugduni hab. no. de 13^a per tot. Ord.

« D. Thomas Cogbart (arisi scrib) Picardus (fit prof. le 1er nov. 1588)^(a) ob. maii 1617 curiae, alias Prior Lugduni, vir vere religiosus ac timens Deum, cultu, voce et moribus vere Cartusianus, S. P. Brunonis non degenerans nepos.^(b) fuit Vicarius Eboracae cum Antonio a 3to Paulo ubi multos Ordini peperit non degeneres filios » Catal. des profs de Chart.

L'auteur des Ephémérides parle de lui au 11 mai ce qui fait supposer qu'il est mort ce jour là.

8^m P^r 1600 à 1601 - D. Petrus Serval -

« Prof^m Cartusiae et scriba Capituli Gen. a R^{2o} Patre post capit. anni 1600 institutus est Prior D^m Lugduni in qua anno integro non profuit, licet chronicon n° 13 mendose per biennium eum profuisse asseveret. vide Ch. an. 1601 per quam translatus fuit ad regimen D^m Montis Dei. » ita Catal. Lugduni. (voir plus bas)

9^m P^r 1601 à 1607 - D. Bernardus Barriol -

« Prof^m Cartusiae et procurator D^m Lugduni proficitur Prior per ch. 1601. (in quo adhuc apparet error in dicto n° 13) hic obiit Romae 22 Julii 1607 post executionem commissionis sibi a R^{2o} Patre demandatae (vide n° 16. 17. 18 » ita Catal. Lugduni.

(A) Carte de 1611. « N. Claudio de Hee Cartusiae professo et D^{no} S^{ti} Spiritus
in civitate Lugdunensi rectori et administratori D^{no} Pollekenis a R^{do} Patre
super annum instituto non fit m^{ia} » Chauset.

C. de 1619. « Rectori D^{no} Pollekenis (N. Claudio de Hee) alibi necessario
fit m^{ia} (fuit institutus corrector Cartusiae) » Chauset.

C. de 1623 - « Priori Dⁿⁱ Petrus Castri N. Claudio de Petra alibi collocato
(in Dⁿⁱ Portiarum sua professione) fit m^{ia} et profecimus in Priorem dictae Dⁿⁱ N.
Claudium de Hee profectum et correctorem Cartusiae » Chauset...

1608. Ob. D. Bernardus Bariot prof.^m Cartusiae, Prior D^m Lugduni qui obiter Romae missus a R^{do} Patre pro negotiis Ordinis hab. plen. mon. et. N. B. per tot. ord. Ob. 21 Julii.

Le catalogue des profes de Chartreuse dit seulement : « D. Bernardus Bariot parisiensis (f. it prof. le 2 Janvier 1597 ».

1607 à 1616 - D. Claudius de Hée - Rector

« Profetus Cartusiae post obitum D. Bernardi Bariot missus fuit a R^{do} Patre ad domum Lugdunensem quam gubernavit sub titulo Rectoris usque ad an. 1616. Vide n° 17 et sequentes » ita catal. Lugduni.

C. De 1661. Ob. D. Claudius de Hée profetus Cartusiae Prior Octavae Castri ac visitator Burgundiae alias Rector D^m Lugdunensis hab. plen. mon. miss. de B. et univers. perp. sub die obitus sui qui fuit 8 Januarii.

La Carte de 1611^(a) le confirme dans la charge d'administrateur de Poitiers que lui a confiée le R. P. pendant l'année - En 1616 cessant d'être recteur de Lyon, il reste recteur de Poitiers jusqu'à 1619, qu'il est nommé Courier de Chartreuse. Nommé Prieur de Pierre Chatel au Chap. de 1623 il y est resté jusqu'à sa mort. Il a dû être covisitateur de Bourgogne de 1639 à 1644, et visitateur ensuite jusqu'à sa mort. Par les lettres du R. P. D. Juste Perrot je sais qu'il était certainement covisitateur en 1640. Et D. Nicolas Molin Prieur de Sylve et visitateur de Bourgogne étant mort en ch. 1639, D. Léon Lixier a été visitateur après lui jusqu'à son élection au généralat 1643 avec D. Claude comme covisitateur, à moins que ce ne fut D. François de Besset. Il aura probablement été visitateur après D. François de Besset, Prieur de Sylve mort visitateur en ch. 1645.

« D. Claudius de Hée comparus vertvensis (f. it prof. le 9. oct. 1595). ob. 8 Jan. 1661. - Prior Octavae castri, visitat^{or} Burgundiae alter hujus D^m fundator quam visitat^{or} »

(A) C. de 1613. - « Priori D^m Montis Dei (D. Petro Serval) ad hanc magnam instantiam fit nra propter suas frequentes infirmitates et relinquatur electio Chartr. »
Le Scribe D. Joan. B^t. Perrean est nommé Prior de Gaillon. Par conséquent la place était vide pour D. Serval. D'ailleurs son nom figure comme scribe sur la carte de 1614 à 1616 inclusivement.

« Remis orkus et in Ecclesia cathedrali canonicus et archidiaconus, interfuit nomine cleri remensis comitis Blesensibus et bis Romanus pro negotiis sui Capituli perrexit. Professionem fecit (si D^m Genzon credamus) anno 1594 die Omnium Sanctorum et sic fuit alumnus R^t. P. D. Joannis Michel qui electus fuit eodem anno in octobri »
Voyez une note de la chronique de Lyon. La date de profession est le 6 oct. d'après le catalogue des profès de Chartreuse. D. Jean Michel qui était à la 9te chartraise était élu général pour le 6 oct. puisque D. Jérôme Marchand est mort le 26 Sept.

divitem reliquit pauperem assumptam cum praefecta auctoritate immense in
haec domo laboravit, alias vicerius Cartusiae, Rector Lugduni et Polletensis,
annos natus 99 obiit plenus virium usque ad mortem vocabatur joose Pater
eternus 77 Cat. des profs de Chartreux. Sa vie viendrait mieux à l'histoire de Pierre Châtelain

---

10^{pr} - 1616 à 1619. 2° D. Petrus Serval

« Remonto ad Cartusiam D. Claudio de Hee (ce n'est pas vrai, il est resté Rector
de Polletensis jusqu'à 1619) 4^{dm} P. D. Bruno d'Asprey, D. Petrum Serval quem
a Prioratu dⁿⁱ Montis Dei sibi assumpterat. in scribam remisit ad domum
Lugdunensem 1616 cum pluribus suis alumnis et quibusdam aliis ad efforman-
dum conventum. Vide n° 24, 25 et seq. Hic ven^{dm} Pater obiit an. 1620 in d^o
Polletensi ad quam translatus fuerat ob senium et infirmitates 77 sa cat. Lugduni

« D. Petrus Serval Remensis (fil. prof. le 6 oct. 1574) ob. 14 augusti in
domo Polletensi alias Prior Lugduni, Montis Dei, scriba Ordinis. Visit. Picardiae,
olim canonicus Ecclesiae Remensis celeberrimus, ob rerum agendarum peritiam
statim ad munia Ordinis assumptis, in eis multum laboravit, totum Ordinem
propter Allemoianam visitaverat, tandem sicut vixerat sanctissime obiit
plenus dierum et meritorum. 77 Cat. des profs de Chart.

C^o. de 1621 Ob. D. Petrus Serval prof^{dm} Cartusiae hospes in d^o Lugdunensi
alias Prior ejusdem dⁿⁱ necnon Montis Dei ac Visitator Picardiae et scriba Capitu-
li gener. heb^o plen. mon. Miss. de 15° et ann. perp. etc. sub 11 augusti.

Il a été scribe de 1599 à 1600. après le Chap. gen. de 1600 il est nommé Prieur de
Lyon. au Chap. de 1601. Prieur du Mont Orien jusqu'au Chap. de 1613. Visitateur de Picardie
de 1603 à 1613. (a) quoiqu'en dise l'abbé Lefebvre dans sa Chartreuse d'Albienville et
probablement co-visiteur de 1601 à 1603. En 1613 il est de nouveau scribe jusqu'en 1616.
Puis Prieur de Lyon jusqu'à 1619.

11^m J^{re} 1619 à 1643.

D. Leo Exier

Le Professeur Cartusiae ex-provocatione Dⁿⁱ Divionensis an. 1619 in Priorem Dⁿⁱ Lugdunensis commutatus. Vnde 42. 32 et seq. quomodo hanc domum amplavit usque dum an. 1643 electus fuit Generalis. 77 Catal. Lugduni -

« D. Leo Exier fellektus in marchia Lemovicensi professor Cartusiae l^{no} 1600 obiit 13 nov. 1649 praefuit 8 ann. singulari prudentia et gravi auctoritate raro solidae virtutis exemplo, hab. tripl. mon. etc. 77 Catal. des profs de Chart. »

C. de 1619 « Priore Dⁿⁱ Divionensis alibi instituto fih m^{ra} et proficiens in Priorem dictae Dⁿⁱ O. Leonem Exier prof. Cartusiae Vicarium Provae (Bonae) 77 Chauvet. »

C. de 1650. Ob. R^{mo} P. O. Leo Exier prof^{us} du Prior Cartusiae alias Prior Dom. Divionis et Lugdunensis hab. p. r. ord. triplicem monach. m^{ra} de 15te et annis perpét. Cui raro solidae virtutis exemplo praesertim singulari prudentia et gravitate praefuit per totos sex annos et menses 4 usque ad diem obitus sui qui fuit 13 nov.

« Il n'y a pas seulement quelquefois des personnes en particulier, mais encore des familles entières pour lesquelles il semble que Dieu veuille éprouver ses trésors, pour les combler de bénédiction. C'est ce que nous pouvons dire en quelque façon de celle d'où sortit le très V. P. S. Antoine Exier natif de Guéret ville capitale de la Marche. Puisque de quatre enfants que son père eut, trois se firent Chauxiens et furent tous de grands personnages, le plus aîné appelé D. Paifique qui prit l'habit de l'ordre dans la Chartreuse de Port St^e Marie fut prévenu de si bonne heure de grâces si extraordinaires que dès l'âge de six ans Jésus Christ lui apparut pour le défendre du démon, qui sous la figure d'un dragon voulait le dévorer. Lorsqu'il fut visité de la province d'Aquitaine et Prieur de Toulouse, il était souvent ravi en extase et entendait la musique des anges. »

Le second appelé D. Léon, profs de la 7de chartreuse, de Prieur de Lyon fut élu général de notre ordre, et le troisième appelé D. Antoine avait des qualités si extraordinaires qu'il fut reçu dans la Chartreuse de Toulouse à l'âge de 16 ans. — « Histoire manuscrite de la Chartreuse de Cahors par D. Bruno Malvesius et non Malvegen comme l'écrit D. Cyrien dans sa Chartreuse de Glandier. »

C. de 1646 - Ob. D. Joannes Pacificus Cixier' prof. D^m Portus B. Wm Prior
D^m Coloniae alias Prior dictae domus et domor. Villafranchae et Burdigalensis ac
Visit. Aquitaniae' hab. pl. m. M. B. et ann. perp. ob. 27 oct. — En 1603 D^m procureur
de Port. 1er W. il en est fait vicair, Prieur de Villefranche de 1614 à 1618. Prieur du
Port de 1618 à 1620 à la fin ou au commencement de 1621 - 1er Prieur de Bordeaux
1620 à 1627. Prieur de Toulouse et Visiteur de 1627 à 1648. -

C. de 1656 . Ob. D. Antonius Cixier' prof. et Prior D^m Coloniae Visit. Aquitaniae'
alias Prior dom. Ruthenae, Caturci et Burdigalae' hab. pl. mon. 1er m. de B. et ann.
perp. ob. 12 decem. — Prieur de Rodzy de 1617 à 1627; de Cahors de 1627 à 1642,
de Bordeaux de 1642 à 1643, 2e de Cahors de 1643 à 1648. enfin de Toulouse de
1648 à 1656. Il succéda à son frère comme Visiteur, de sorte qu'ils ont été ensemble
Visiteur et Co-visiteur.

« D. Léon Cixier. L'an 1643 après la mort du R. P. D. Bernot les
religieux de Chartreuse élurent pour leur Prieur D. Léon Cixier' profès de leur
maison et alors Prieur à la Chartreuse de Lyon. Il était limousin de la Marche.
Il était le second de trois frères qu'ils étaient, tous Chartreux. Il avait beaucoup
de vertu, de sagesse et de prudence. Tout cela le rendait capable de bien gouverner.
Il réussit très bien dans ce ministère, où il faut bien de la force pour se pouvoir
commander le premier, pour faire obéir les autres. « Optimus gubernator et
prudens, doctor docet quod facit et celeriter perficit quae docuit, quia ipse prior
fuit » S^t. Augustin — C'est dans les choses spirituelles qu'il faut que les maîtres
soient les premiers à faire ce qu'ils ordonnent. Les rois se font obéir par autorité,
mais les Directeurs doivent user de douceur et ne rien négliger pour attirer les
âmes à Dieu. Le salut des hommes leur doit être cher et précieux. Ils ne se
doivent point rebuter aux difficultés. C'est donc dans les occasions où paraît le
génie des Supérieurs, leur affection et leur charité. Un général d'Ordre comme
celui des Chartreux a bien plus à souffrir que ceux des autres Ordres. Il ne voit
que très peu de ses sujets, il les entend parler par des écrits, il ne connaît point
leur visage, ce qui lui donnerait des lumières pour les conduire. Ainsi il n'y a
qu'une grâce particulière de Dieu qui le pousse et s'éclaire dans ce haut
degré

Degré de dignité. Il disait avec St. Paul « Charitas Dei unget nos », de sorte que cet esprit divin le conduisait dans tous ses ouvrages. Il n'avait point de préférence; il travaillait pour le petit comme pour le plus grand, pour celui qui était dans la grandeur comme pour celui qui était dans l'humilité. Une si sage conduite le faisait aimer. Un chacun lui donnait des bénédictions, personne ne se plaignait de lui, ceux-mêmes qui recevaient des peines à leurs dérégléments n'en étaient point inquiétés; rentrant en eux-mêmes ils se convertissaient et faisaient pénitence rendant grâce à Dieu d'avoir trouvé le moyen de rentrer en faveur auprès du tout Puissant qu'ils avaient méprisé. On voyait donc tout faire ce Fr. Père animé d'un esprit divin qui le soumettait aux volontés de son Maître et qui le faisait travailler pour le bien de tout le monde. Il se méprisait si fort que pour sauver une âme il aurait donné son sang. Il n'avait aucun respect pour le monde, tout était animé en lui d'un feu divin, cela lui brûlait le cœur et les entrailles. Il aurait souhaité d'être anathème pour les frères pour leur salut. Il aurait bien voulu perdre la vie pour leur donner le moyen de se sauver et de trouver la vie éternelle. Après six ans de prièture il rendit l'esprit à Dieu le 13 novembre 1649 (père tartine:).

(Antiquités ou annales manuscrites) de la Chartreuse de Paris Tome 2 page 143)

12e P^{re} 1643 à 1646. - D. Christophorus Doultreleau

« Anno 1643 d^{no} Patre D. Leo ad supremum regimen Ordinis assumptus profectus in Priorem Dⁿⁱ Lugduni D. Christophorum Doultreleau prof^{um} Dⁿⁱ Rothomagensis alias Priorem Dⁿⁱ Belnac et dictae Dⁿⁱ Rothomagensis, qui post triennium ibidem vicum claudit extremum. » etc. catalog. Lugduni -

C. de 1646. Ob D. Christophorus Doultreleau. prof^{um} Dⁿⁱ Rothomagi, Prior Dⁿⁱ Lugduni, alias Prior Dⁿⁱ Belnac et dictae Dⁿⁱ Rothomagensis hab. Min. de 13e per vol. ord.

Il n'a pu être Prieur de Rouen qu'après 1633, car en Ch. 1634 meurt à Rouen
un Prieur qui y était depuis 30 ans -

13me P^{re} 1647. à 1659. D. Gabriel Petitjean.

« Professus D^m ab anno 1647 profuit usque ad obitum qui contigit an. 1659
vel 1660 hab. monach. simplicem et Miss. de 15° per tot. Ord. » ita Catalog. Lugduni.

C. de 1660. Ob. D. Gabriel Petitjean professus et Prior D^m Lugdunensis
hab. tricennarium singulare et Miss. de 15° p. tot. Ord.

14me P^{re} 1660 à 1664 .. D. Ludovicus Hedon.

« Professus Cartusiae institutus fuit a D^{no} Patre et confirmatus per
Ch. 1662. Absolutus autem circa an. 1664 vel 1665 obiit anno 1667 hospes
Selliensis. Praerat alias Prior D^m Bonne fidei et Caturci necnon conuicator
Provinciae Aquitaniae » ita Act. Lugd.

« Ludovicus Hedon, Brothomagensis (fit prof. le 6 oct. 1639) ob. 1667
hospes Selliensis, alias Prior Bonne fidei, Caturci et Lugduni conuicator
Aquitaniae hab. Miss. de 15° per tot. Ord. » Cat. de prof. de Chartreuse

C. de 1667 Ob. D. Ludovicus Hedon, prof^m Cart^{ae} hospes in D^o
Selliensis, alias Prior Bonne fidei, Caturci et Lugduni ac conuict. Aquitaniae
hab. M. de 15. per tot. Ord.

« D. Louis Hedon prof. de la G^oe Ch^{te} et natif de Normandie fut
fait prisonnier de Cahors par le Chup. gen. de 1658. A grand peine eut-il mis
le pied dans la maison qu'il se rendit odieux aux séculiers et aux religieux.
Pères et frères incrimaient fortement contre lui au Général qui fut obligé de
le leur

(2) C. de 1670. Ob. O. Joann Baptista Bissalard prof. et antiquior D^m Lugdu-
nensis qui 49 annos in prima sui novitiatus cella laudabiliter vixit.

11 Joann B^{is} Bissalard profemus et antiquior D^m Lugduni. 1345
annos in prima sui novitiatus cella laudabiliter vixit. Ejus animas ex corpore
secretus est an. 1669 vel sequenti 77. (acta monachorum et monialium S.
Ordinis Cartⁱ pietate illustrium et auctore O. Gregorio Parisiensi Cartusiae
Mediolanensis monacho professo. 1793.) manuscript —

de le leur ôter dans moins de deux ans. Il quitta la maison sans dire adieu à
personne. Catal. Des Prieurs de Cahors. -

15me J^{me} 1664 à 1676 - D. Leo de Franqueville -

et Professeur Cartusiac' a Prioratus D^m. Vallis bonae absolutus per R. Patrem
ac institutus in Priorem D^m Lugduni, confirmatus per Ch. 1665 ibidem praesuit
undecim circiter annis, postea revocatum ad Cartusiam R^m. Pater D. Innocentius
assumpsit sibi in scribam. Eandem missus ad domum Montis merulae Coadjutor
ibidem obiit 19to novem. 1684. Vir iste Deo et hominibus dilectus et ita Cat. Lugduni.

Le D. Leo de Franqueville Cameracensis (fit prof. le 23 avril 1665) ob. 19 nov.
1684 coadjutor montis merulae, alias Prior majori Vallis bonae et Lugduni, coadjutor
Provinciae scriba R^m. Patris, dilectus Deo et hominibus, vir humanissimus, candidis-
simus et religiosissimus quasi alter Elias zelo flagrabat hab. plen. m. etc. et Cat.
de prof. de Chartreuse.

C. de 1685 Ob. D. Leo de Franqueville prof^m Cartusiac' Coadjutor
Montis merulae alias Prior Dom. Majori Vallis bonae et Lugdunensis, ac coadjutor
provin. Burgundiae et Provinciae necnon scriba Ordinis habens plen. m. M. de P.
ac. ann. perp. ob. 19 nov.

Oni de D. Le Moignon qui apprenant qu'on pensait à l'élire général
consulta D. Léon alors Prieur de Lyon - étant devenu son scribe peu après
il lui confia bien des commissions importantes. D. Léon a été Prieur de Moignia
de à 1652. Prieur de Valbonne de 1652 à 1664 après le Chap. qu'il fut
envoyé Prieur de Lyon. C'est en 1684 quelques mois seulement avant sa mort
qu'il a été envoyé à Montmerle. J'ai vu la date quelque part, mais elle
m'échappe en ce moment (a)

16e P² 1676. à 1686. — D. Bruno Jayr.

« Professus hujus D^m Lugduni a regimine D^m Montis merulae per R. Patrem ad domum suae professionis translatus est et confirmatus Prior per Ch. 1677. Deinde anno 1686 factus est Prior Portarum, ac tandem post biennium absolutus cursum suum explevit in domo Ripariae ubi erat 2^m Coadjutor ut videre est in Carta an. 1705. » ita Catal. Lugduni.

C. de 1705. Ob. D. Bruno Jayr prof.^m D^m Lugduni 2^m Coadjutor D^m Ripariae alias Prior dom. Montis merulae, Lugduni et Portarum et Rector D^m Ripariae hab. miss. de P^s. per coh. ord. — Je ne sais pas au juste l'année qu'il a commencé à être Prior de Montmerle. Il a été Rector de Ripaille de 1694 à 1705.

17e P² 1686 à 1704 — D. Guillelmus Bergoin

« Professus et Prior D^m Portus P^s. No^{ae} per Ch. 1686 permutatur et profectus in Priorem D^m Lugduni, Deinde an. 1704 remissus est Prior ad domum suae professionis. » — ita Catal. Lugduni —

C. de 1712 — Ob. D. Guillelmus Bergoin prof.^m antiquior et Corarius D^m Portus P^s. No^{ae} alias Prior ejusdem et D^m Lugduni necnon visitator provin^{rum} Cantabriae et Aquitaniae qui ultra 60 an. laud. vixit in ord. hab. plen. mon. P^s. et ann. p. t. ord. Ob. 11 octobris.

Avant de venir à Lyon, il était co-visiteur d'Aquitaine et probablement déjà depuis longtemps Prior de Port. En 1684 il est envoyé comme 1er commissaire faire la visite au Mont-Oien.

Je crois que c'est en 1708 qu'il a cessé d'être Prior. —

(A) Ch. de 1722. Ob. D. Anthelmus Pinet, prof.^m et antiquior D^m Lugduni qui ultra 57 an. laud. vixit in ordine semper in eadem domo et in eadem cella et officium Cantoris chori sine intermissione exercuit per 55 annos heb^d. miss. de 14^a et annis per. sub. 10 martii obitus sui.

« D. Anthelmus Pinet prof.^m D^m Lugduni perspicuus qui cursus rerum, qui exitus futurus sit, pietate deditus, toto animo ad normam Cartusiana disciplinae vitam moreque suos diligenter exegit, nec unquam ad animi remissionem delapsus est. Avidus solitudinis et humilitatis in una eademque domo et cella permansit annis 57 et laudabiliter vixit: officium Cantoris chori sine intermissione exercuit annis 55, obit am. 1722. die 26 martii 77

(Acta monachorum et monialium ordinis Cart. pietate illustri, etc. per D. Gregoire Parravicini prof. de milan, manuscr. 1773)

Une autre Carte d'auel aussi le 10 mars comme date de sa mort -.

18e P^o. 1704 à 1715 - D. Claudius Guichenon.

« Professus Cartusiae eodem anno 1704 de regimine Dⁿⁱ Laurientis revocatus institutus est Prior Dⁿⁱ Lugduni usque ad an. 1715 quo per Ch. Cap. gen. Praelatio Dⁿⁱ Aurelianensis fuit illi commissum cum officio Visitatoris prov^{nc} Franciae ad Ligerim » ita catal. Lugduni

Carta de 1740. Ob. D. Claudius Guichenon prof. et antiquior Dⁿⁱ Cartusiae, Prior Dⁿⁱ Aurelianensis visitator Franciae ad Ligerim alias Prior Domorum Delignac, Ripaliae, Laurientis et Lugduni hab. plen. mon. Miss. de B. et aliam Miss. de S^{ct}o Angelis et. am. perp. p^o 1. ord. in quo 50 an. officium Prioris exercuit et ultra 60 an. laud. vixit in ordine ob. 4 maii

Prior de Delignac de 1691 à 1695 à la fin ou au commencement de 1696. de Ripaille de 1695 à 1699 - de Curin 1699 à 1704. de Lyon de 1704 à 1705, de Orléans de 1715 à 1740.

« D. Claudius Guichenon Burgensis (fit prof. le 6. oct. 1680) promotus die 30 nov. 1680 ad cont. 4 min. et ad subdiacon. - 7 Decem 1680 ad diacon. 6 aug. 1681 ad sacerdot. Ob. aprilis 1741 » Catal. Des profesi de Chartreuse. — Cette date de 1741 comme sa mort est fautive jusqu'à la carte de 1740 contient son obit - En 1740 le chaps gen n'a eu lieu que le 15 mai

19e P^o. 1715 à 1730 - D. Joannes Angelus Columby (ca)

« Professus Dⁿⁱ Villae-francae, alias Prior ejusdem Dⁿⁱ Coturci et Castrensis. mutatus fuit per Ch. 1715 et profectus ad Prioratum Dⁿⁱ Lugdunensis ch. officio Visitatoris prov^{nc} Cartusiae decoratus; obiit 12 Januarii 1730 » ita catal. Lugduni.

C. de 1730 Ob. D. Joan. Angelus Columby prof. Dⁿⁱ Villae-francae. Prior Dⁿⁱ Lugdⁿⁱ Visitator prov. Cartusiae, alias Prior Dom. Villae-francae; S^{ct}ae Crucis, Coturci et Castrensis hab. plen. m. m. de B. et aliam miss. de 5 subtribus X^{ti}.

et amicus.

(A) C. de 1723 . D. Antonius Cretin vadat ad D^m Vallis S^{luc} et ibi exerceat officium Coadjutoris.

D. Bonaventure de Pelichet vadat ad D^m Pomerii et ibi exerceat officium Coadjutoris
D. Hugo Wisneroy et D. Petrus Michard vadent ad D^m Ripariae.

C. de 1725 . D. Alexius Muprat vadet ad domum Selhionis ibique exerceat officium Vicarii. Il est renvoyé à Lyon per Ch. 1727 - C'est D. Arsenius Savin exerceat officium Vicarii.

C. de 1727 - D. Anthonius Chanet vorenus exerceat officium procuratoris.

(B) C. de 1730 - D. Claudis Guinch prof.^o Cartusiae et Priore Pomerii a D^o Patre in Priorem D^m Lugduni super annum instituto non fit n^{ra}

C. de 1731 . D. Franciscus Blanchard vadat ad D^m Portarum ibique exerceat officium Coadjutoris.

C. de 1732 - D^m Lugd^m non fit n^{ra} et D. Bernardus Brard vadat ad domum Allionis ibique exerceat officium Vicarii.

C. de 1734 . - Priori D^m Lugduni alibi instituto fit n^{ra} et dispositionem dictae D^m relinquimus D^o Patri. ~

et amicus perp. ob. 12 Januarii.

D'abord Prieur de Villefranche par l'ist. en 1684 ou un autre cessa de l'être, ensuite Prieur de 3e Croix jusqu'à 1701. Prieur de Cahors de 1701. à 1709. et un mois après le Chap. gen. de 1709 Prieur de Cahors jusqu'à 1715. (A)

20me P^r 1730 à 1734. D. Claudius Guinet (B)

« Prof^{us} Cantual^{is} ductus est de praedicatione Pomerii a R^{mo} Patre et translatus ad regimen Dⁿⁱ Lugduni 19to Januarii praedicti anni 1730, quem Cap. gen. eodem anno (B) confirmavit et Visitatorem prov^{inciae} Cantual^{is} nominavit. Deinde per Ch. 1734 institutus Prior Dⁿⁱ Romae et Procurator gen. ordinis, ibidem obiit 28 martii 1747.

Vir valde religiosus et ^{creditus} ac etiam apud Italos nominatissimus. de cat. Lugduni

« Prof^{us} Cantual^{is} a conventu Dⁿⁱ Lugduni per dispositionem R^{mi} Patris 27 Julii 1718 institutus in Priorem hujus Dⁿⁱ (Pomerii) illam optine rexit usque ad ann. 1730 quo ad D^{nm} Lugduni meruit duplici officio Prioris et Visitatoris prov^{inciae} decorari. Cat. Des Prieurs de Pomerii.

« Claudius Guinet sabaudus natus 1678 prof^{us} Cantual^{is} 6 oct. 1703 sedente Capitulo generali (il avait été retardé à cause de la mort de M. Le Matton) promotus die 21 Dec. 1703 ad tons. 4 min. et ad subdiacon. 17 mai 1704 ad diacon. 20 sept. 1704 ad sacerdot. Obiit 28 martii 1747 ~ Prior Romae et Visitator h. pl. m. et duas missas de 13° et de 3° nomine Jesu. Cat. de prof^{is} de Chart.

Carte de 1747. Ob. D. Claudius Guinet prof^{us} Cantual^{is}, Prior Dⁿⁱ Romae et Visitator prov^{inciae} 3^{ae} Brunonis et Procur. gen^{er}. Ordinis, alias Prior dom. Pomerii et Lugduni necnon visitat. prov^{inciae} Cantual^{is} h. pl. m. m. missa de 13° et alteram de 3° nomine Jesu et amicus perp. sub die obitus sui qui fuit 28 martii.

Uxor. D. Charles Guinet sabaudus prof^{us} de Chart. 6 octob. 1711 est mort. le 29 aoust 1743 2° coadjuteur de Orpaille. Est. ce un frère de D. Claude ou un parent. ? probable la date de sa mort 1743 doit être fautive, car ce n'est que dans

(A) C. de 1735 - D.^m Gabrieli Breuel prof.^o Cartusiae et Priori Silignaci a R.^o C.^o super annum in Priorem lugduni instituto non fit m^{ia}.

D. Jacobus Gaillard vadat ad Domum Mancei ibique exerceat officium Coadjutoris.
Et D. Andreas Bruios revertatur ad D.^m Cartusiae suae professionis.

C. de 1738 - Priori lug.^d non fit m^{ia} et D. Laurentius Berthois vadat ad Domum Silignaci ibique exerceat officium sacristae.

C. de 1740 - Priori lug.^d non fit m^{ia} et visitatur dicta D.^m in descensu Capituli per Patres visitatores provinciae Lombardiae.

C. de 1743 - Priori lug.^d non fit m^{ia} et D. Josephus Arestan vadat ad Domum Preparentorii ibique exerceat officium Procuratoris.

C. de 1745 - Priori lug.^d non fit m^{ia}. Et D. Benedictus Guichet vicarius vadat ad D.^m Mellani ibique exerceat officium coadjutoris - D. Barthol. Chabert exerceat officium vicarii. D. Bonav. Piest vadat ad Domum Silignaci.

C. de 1752 - Priori lugduni non fit m^{ia} et D. Ludovicus Martin vadat ad Domum Montis Merulae ibique exerceat officium vicarii.

(B) C. de 1759 - D.^m Antonio Callas prof.^o Villanovae et Priori D.^o Fontis B. m.^{ae} in priorem D.^m lugduni a R.^o Patre super annum instituto non fit m^{ia}.

C. de 1761 - Priori lug.^d non fit m^{ia} et visitatur dicta in descensu Capituli per D. Visitatorem aquitaniae cum socio Priore.

C. de 1768 - D.^m lugd. non fit m^{ia} et D. Bernardus Grandjeu coadjutor vadat ad Dom. Majorani ibique exerceat officium Coadj.^{is}

D. Franciscus Melos Vicarius exerceat officium Coadj.^{is} et D. Andreas Blanc exerceat officium vicarii. (D. André Blanc dernier Recteur de Luicère, martyr de la Révolution.)

dans la carte de 1743 qu'on trouve son obit.

C. de 1745. Ob. D. Carolus Guinet prof.^m Cant^a 2°. Coadj. D^o Bipalac.

21e Pr^o 1734 à 1758. D. Gabriel Prenel (a)

« Prof^{us} Cartusiae post 27 annos in prolatione et reparatione D^o Silignaci
transactor 13° nov. 1734 assumptus est ad regimen D^o Lugduni, ibique monifice
perfectum templum sanctum Domini. Fuit etiam ab. an. 1735 visitator provinciae
Cartusiae usque ad obitum suum qui contigit 19 maii 1758. » ita catal. Lugduni.

C. de 1759. Ob. D. Gabriel Prenel prof.^{us} et antiquior Cartusiae Prior
D^o Lugduni et visitator provinciae Cartusiae, alias Prior D^o Silignaci ac visitat.
provinciae Burgundiae, antiquior Priorum, Visitatorum Ordinis hab^s plen. m.
m. de 13° et alteram miss. de S^m Angelis per tot. ord. in quo 66 an. laudabiliter
vixit, et annis. perp. sub. 19 maii.

« D. Gabriel Prenel Lugdunensis (fit prof. le 14 septe. 1693) promotus die
5 aprilis 1695 ad tons. 4 min. — 4 juin 1696 ad subdiae. — 30 juin 1697 ad diae.
20 Dec. 1698 ad sacerdot. obiit 19 maii 1758. Prior Lugduni et visitator Cartusiae
etc. » Catal. des prof^{es} de Ch^{re}

Les dates de ses ordinations portent à croire qu'il est entré dans l'Ordre
tout jeune, car ordinairement on les recevait à de plus courts intervalles. —

22e Pr^o 1758 à 1779. D. Antonius Callas (b)

« Prof^{us} D^o Villenovae alias Prior Bonipassus et Fontis 13° M^o non
convulsus prov^{us} Franciae ad sequanam, institutus a D^o Patrie 21 maii 1758
Prior hujus D^o Lugduni et 4° junii ejusdem anni visitator prov^{us} Cartusiae profuit
jusque

(A) C. de 1779 - Domino Gabrieli Charvati professo Cart^{ae} ac Priori Dⁿⁱ
Sylvae ben. in Priorem Dⁿⁱ Lugduni a R^o Patre super annum initiati. b. non fit n^{ra}.

D. Andreas Blanc vicarius revertatur ad Dⁿⁱ Cartusiae sua professione
ibique exerceat officium Rectoris Curriae - D. Dionysius Chastelus exerceat
officium Vicarii - D. Gasparus Renaud sacrista vadat ad Dⁿⁱ Petrae Castri ibique
exerceat officium Vicarii - D. Ludovicus Trigolier exerceat officium Sacristae
et D. Leo Chamond vadat ad Domum Pomerii ibique exerceat officium Sacristae.

C. de 1785 - Priori ^{Dⁿⁱ Lugd.} non fit n^{ra} et dicta Dⁿⁱ visitetur in descensu
Capituli per Pr. Domo. Rothomagensis et Fontis. B^{ae}. Mo^{ae} -

usque ad . 77 (sic finit le catal. de Prieur de Lyon.) - J'achève la priure: usque ad
obitum suum qui fuit 9 martii 1779 ex ch. 1779: Ob. D. Antonis Callos prof^{us} Dⁿⁱ
Villanovae Prior Dⁿⁱ Lugduni et Visit. prov^{ae} Cartusiae alias Prior Dⁿⁱ Bonipapus et
Fontis 13^{ae} m^{ae} necnon comunitator prov^{ae} Franciae ad sequanam hab. plen. m. et
M. B. per tot. ord. in quo 50 ann. laud. vixit et annis. perp. etc. sub. 9° martii.

« Prof^{us} Villanovae a Prioratu Dⁿⁱ Bonipapus translatus per diploma R^{di}
Patris die 15 Januarii 1746 ad regimen hujus Dⁿⁱ (Bourg fontaine) profuit usque ad
21 maii 1758. quò ex pari mandato transiit ad prebationem Dⁿⁱ Lugduni 77
Catal. des Prieurs de Bourgfontaine.

23° et ultimus P^r 1779 à la fin - D. Gabriel Charvet. (ca)

« Lugdunensis natus 21 nov. 1724 prof^{us} Cartusiae 6 oct. 1744 - 10 Julii
1751 hospes Lugduni - 27 maii Vic. Sylvae - 16 nov. 1757. Prov. Sylvae -
1768. Prior Bellionis - 16 martii 1771 Prior Sylvae - 10 Aprilis 1779 Prior
Lugduni et Visit^{us} mort. à la Port Dieu le 6 mai 1793 77 (Catal. de prof^{us} de Ch. 22.)

Liris

C. Du Ch. G. de 1794. Rem à Bologne: Ob. D. Gabriel Charvet prof^{us}
Cartusiae. Prior Dⁿⁱ Lugduni Visit. prov^{ae} Cartusiae alias Prior Dom Sylvae ben
et Bellionis necnon Visit. prov^{ae} Breveundiae hab. plen. m. M. B. et ann. perp.
per t. ord. in quo 50 ann. laudab. vixit ob. 6 maii 1793 ~

Liris

R. R. P. P. Généraux sortis du Diocèse de Lyon (ceci a été ajouté par D. Ambroise)

I - R. P. D. François Dupuy né à St-Bonnet le Château (Loire) Voir l'histoire de St-Bonnet le Château par deux prêtres du Diocèse de Lyon.

II. R. P. D. Ambroise Crollet, originaire de Bourg en Bresse.

1732. Obiit R. P. D. Ambrosius Crollet, prof. ex Brno Cart^{ae} Viri spectabilissimi integritatis qui 8 duntaxat mensibus 29 d. vixit profuit, hab. tripl. m. 21 Januarii. (Voir la Chartreuse de Seillon, par D. Ambroise Bulliat.

III. R. P. D. Etienne Richard né à Lyon et profès de la 9de C^{re} Général de 1732 à 1737. - 301.

IV - R. P. D. Etienne Biclet né à Lyon le 5 mars 1703, profès de la 9de C^{re} Général de 1758 à 1778. - 304.

Alphonse Louis Duplessis de Richelieu. Ce vénérable prélat gouverna son diocèse pendant vingt quatre ans avec la plus grande distinction. Ami des pauvres, protecteur des ouvriers, il faisait beaucoup de bien et était fort aimé. Le Conseil d'Etat requit de lui au prix d'une somme de cent mille livres la possession définitive du château de Pierre. Seize dont le gouvernement royal s'était emparé sous Louis XI. Alphonse de Richelieu montra un grand dévouement lorsque la peste reparut à Lyon en 1638, il allait visiter les malades à domicile et veillait lui-même à ce que tous les secours dont ils avaient besoin leur fussent donnés. (Histoire monumentale de la ville de Lyon par J. B. Monfalcon. Paris, Fumin Didot 1886) I II. p. 183). Voir sur le même Cardinal la vie de D. Louis de Sangueray p. 34, 81, 100, 152.

Lorsqu'Alphonse de Richelieu était archevêque d'Aix il contribua puissamment par ses exhortations au testament du Seigneur d'Arman qui fonda la Chartreuse d'Aix. (Schwenkel. I. 353 G. Gallia Christ. I. 337. - Voir Schwenkel I. 126, 129 sur le même Cardinal Chartreux.

Guil. Chesolme, Ep. -

(Schwengel, Propago cart. ord. 1° seu app. ad t. 1. p. 120)

Biblioth. Cart. p. 307 - Guillelmus Chesolme Dumbfrenensis in Scotia Episcopus, magno natu Vir, utpote genere Baro, sub Scotiae defectionem Romanam se conferens, atque episcopali dignitate se abdicans, impetrato a Summo Pontifice, qui eum ad altiora procedere studebat, consensu, ad majorem contendit Cartusiam, in qua monachum profusus ad annos aliquot, quam humillime vixit, conferens subinde Ordines sacros suis Fratribus. Postmodum vero (anno 1588) Lugdunensi ac Romanæ Cartusiae (anno 1591) successive profectus, Generalis fuit Ordinis Procurator apud S. S. O. N. Quin et Legatus quoque ad Jacobum Scotiae Regem tunc, nunc vero Angliæ, missus, prudenter rem gessit: quippe quem ex sacro fonte olim susceperat. Obiit vero anno 1593, 26 Sept. - Eadem Beierlinck Tomo VI p. 109. Biblioth. S. Sixti Senen secundæ editionis Viri hinc Illustrissimo, qua Priori Lugdunensi, a Joanne Heagy S. J. dedicata est, ejus epistola præliminaria per compendium sonat sic:

In^{no} in X^o p. ac O. D. Guillelmo Chesolme Episcopo, magno Cartusiae profuso domusque S. Spiritus Lugduni Priori Religiosissimo. Quod aliquot annis vehementer optabam, ut meam erga Te observantiam apud omnes testatam facerem, nunc primum perficiendi data est occasio Sixti Senen. Bibliothecam S. scholis anni . . . . et cum Dei præsidio res ad exitum perducta sit, tibi hunc meum laborem dicendum proferri. Tu namque is es, qui Societatem nostram quibus potuisti beneficiis auxisti, qui in Scotia, communionis mihi tecum patria, abjecta heresi ad avitam Religionem rediret, nihil non tentatum reliquisti, quique me, cum adolescens in nobilissima Lovaniensi Academia, viris doctissimis in philologis operam darem, et postea Romæ, postquam me ad Societatem adfuissesem, singulari benevolentia et amore, nullo meo merito, prosequi non cessasti . . . Quo amore nostros propter protestantiam Avenione abire coactos, in arcem tuam Crestali hospitio accepisti, quamque familiariter toto eo tempore quo morbi vis in mortales passim reviebat, eorum consuetudine usus fuisti. Memoriam tam insignis tuæ humanitatis deponere non poterunt, qui tibi acceptum referunt, quod nunc vivunt. . . Qua vero cura et sollicitudine contenderis, ut Calviniana

confidia

perfidia, quae nostra memoria in Scotiam irrepit, Scotis imperetur, probe sciunt,
non solum Cives nostri, verum et nationes exterae ignorare non poterunt, cum a
suae mem. Mariae Serenissima Scotiae Regina (quae quinque abhinc annis pro religione
Catholica in Anglia servata dedit) ad Summos Pontifices, re et nomine Pios IV et V atque
ad Christianissimum Galliarum Regem Carolum IX legationibus acceptis, omnes undecim
-trix tuae nervos intenderis, ut ante abortas haereseos quas patrum nostrorum memoria
paucorum improbitas peperit, florentissimum regnum quod totis 1200 et amplius annis,
in fide catholica constans perstitit, Principum saltem Victorum auctoritate moveretur,
ut erratum agnosceret. -- Sed quid? Nunquid quon ex solitudine Cartusiana,
nuper ad Serenissimum Jacobum IV Scotorum Regem legatione perfunctus, quae a
Summo Pont. Sixto V in mandatis habebas, libere exposuisti, adolescentique Regi,
quantum in te fuit persuadere conatus es, ut non ita prudens nota Calvinii su-
-perstitione deposita, salutari de Catholicae fidei doctrina umbra praeferretur -
Gentiles mei, quid tibi debeant, aperte palam praedicaret, si in vivis esset, Robertus Hayus,
Baron^{is} de Vri, filius, ac Vasionis archidiaconus, quem multis tuis beneficiis adeo tibi
obligavisti, ut quod te Episcopatu, ad Sanctissimam Cartusiae solitudinem abeuntem,
propter valetudinem sequi non posset, dolore pene conficeretur. -- Res vero a te
praedare gestas praedicabunt alii, ego certe tuam in Deum pietatem suspicio, quod
his miseris temporibus, te ipse Deo in religiosissimo Cartusianorum Ordine con-
-secraris, qui praeceteris antiquam a majoribus acceptam vitae monasticae disci-
-plinam retinet. -- Vale Lugduni in collegio S. J. die 14 Julii 1591.

Obsequentissimus in Christo servus Joannes Hayus.

Propago, 1. 274 - De eo ait Joannes Columbi p. 410 - Anno 1570,
Guillelmus, nobilissimae Chastelmorum gente in Scotia natus, Ecclesia Dun-
-blanensi patriaque cum Catholica fide pulvis Vasionem regendam accepit -
Sed antiquae pietatis Artistes, cum in ea curanda posuisset annos 14, honorum
opumque pertectus, Cartusianorum instituta magno in omnem partem exemplo
amplexus est. Concessit tamen Mariae Sanctissimae Scotorum Reginae, quod
regiae nosse poterat, ut pro ea ad Pontificem orator praeter ordinem esset -

Obiit Romae 1593, Cartusianorum Prior, quem in sanctissimo ordine magis-
tratum jam Lugduni sapientissime gesserat. Eo ad Cartusianos (1584) profecto
Pontifex tradidit Episcopatum Vasionensem Guillelmo ipsius ex fratre nepoti
anno 1584..

Neovotius p. 59 de eodem ferme eadem.

Hay Jean, de Dalgaliz en Bretagne entra dans la Compagnie en
1566 et se rendit célèbre par ses disputes avec les hérétiques : il enseigna la
philosophie, les mathématiques et la théologie en Pologne, en Belgique, en
France. Il mourut à Pont-à-Mousson en 1607 - Bibliothèque des Écrivains
de la Compagnie de Jésus - Liège 1853 T. I. p. 387.

Sicut Senensis . . . . Bibliotheca sancta . . . nunc vero a Joanne Hay,
Soc. Jesu plurimis in locis a mendis expurgata, atque scholis illustrata.
Lugduni Sybilla a Porta, 1598 in fol. . . — Ibid. p. 387. —

Tabula defunctorum (ex Chartis Cap. Gen. Schweingel. 1. 219.)

- 1594 - R^{mus} in X^o P. O. Guill. Chesolme, epis. prof. Cart^{ae}, Prior Romae, et Proc. Gen. Ord. alias Prior II D^o Lugduni hab. plen. m. 26 sept.
- 1595 - R^{mus} in X^o P. O. Hieronymus Warchaud prof. et Prior Cart^{ae}, alias Prior I D^o Lugduni hab. tripl. m. 26 sept.
- 1608 - O. Bernardus Barriot, prof. C^{ae} Prior D^o Lugduni qui obiit Romae missus a R^o Patre pro negotiis Ordinis. hab. pl. m. 21 Julii.
- 1608 - O. Cegidius Pataut, prof. Cart^{ae} proc. D^o Lugduni.
- 1610 - O. Gilbertus de Lamay, prof. Cart^{ae}, hospes in D^o Caturci, alias Prior de Lugd^o Beluae et Montis Rivii hab. missam.
- 1613 - O. Antonius a S^o Paulo, Prior D^o Boloniae Vint. Prov. Aquitaniae prof. Cartusiae, alias Prior Autheuae, Villae francae, S^{ae} Crucis et Lugduni hab. plen. m. 4 Sept.
- 1618 - O. Thomas Coqueburt, prof. Cart^{ae} alias Prior Lugduni, hab. miss.
- 1620 - F. Natalis L. Huchon, cons. prof. de Lugd. hosp. S. Crucis.
- 1621 - O. Petrus Serval, prof. Cart^{ae} hospes in D^o Lugduni, alias Prior ejusdem et D^o Montis Dei, ac Vint. pro^{ae} Picardiae, hab. pl. m. 18 aug.
- 1623 - F. Guillelmus cons. pr. D^o.
- 1623 - F. Claudius Warba Don. D^o.
- 1631 - O. Ludovicus de Bayemont prof. et antiquor. D^o Parisiensis, al. Prior de Vallis Profundae, Bassae, Villae, S. Crucis et Lugduni. ac Vic. d. monial. Salutarum qui 66 ann. laud^{ter} vixit in Ordine.
- 1631 - F. Guillelmus Don. D^o.
- 1632 - O. Jacobus de la Riviere, prof. D^o.
- 1635 - G. Petrus Alard Don. D^o.
- 1636 - O. Joann. Fittequin, prof. de Lugd. Prior D^o Boni loci et alias Prior D^o Montis Merulae.
- 1636 - F. Franciscus Laurent cons. pr. D^o hab. plen. m.
- 1638 - F. Petrus Gnoira, Don. D^o.
- 1640 - O. Wict. Casela, pro. D^o.
- 1647 - O. Christoph. Douthrelean, pr. de Rotomagi. Prior D^o Lugd, alias Prior D^o Beluae et Rotomagi hab. Miss.
- 1648 - O. Gabriel du Pie pr. Cart^{ae} coadj. D^o Lugduni alias rector D^o Solensis.
- 1648 - F. Bruno de Champs. cons. pr. D^o hab. miss.
- 1649 - F. Sebastian Chustaret Don. D^o.
- 1650 - R. O. O. Leo Exier pr. et Prior Cartusiae al. Prior D^o Divisionis et Lugduni hab. tripl. m. 13 nov.
- 1654 - F. Nic. Landier, Don. D^o.
- 1654 - F. Jacob Gausin d.
- 1655 - F. Andreas Perroquet d.
- 1657 - O. Andr. Chaston pr. D^o Lugduni hospes Vallis Clarae.
- 1658 - O. Paulus Forquet pr. D^o.
- 1660 - O. Gabriel Petitjean pr. et Prior D^o hab. miss.

1660 - D. Antonius Perrin, pr. d. lugd. Prior
d. Piliquinii, al. P. d. d. Sallionis.

1660 - D. Guill. Jobert pr. d. lugd. hosp. Sallionis.

1660 - D. Joann. Bapt. Grullat, pr. d.

1661 - D. Claudius de Hea, pr. Cant. Prior d.

Petræ Castri, et Vic. Gros. Burgundiae alia Rect.
d. lugd. hab. plen. m. - 8 Jan.

1661 - D. Anthelmus Blanchery pr. d. lugd.
hosp. d. Piliquinii

1662 - D. Antonius Goumet pr. d.

1664 - D. Petrus Guilot pr. et antiq. d. hab. miss.

1664 - D. Joann. Meing. Berthone pr. et Proc. d.

1665 - D. Benedict. de Barcos pr. d.

1665 - D. Claudius Leuret, pr. d.

1665 - D. Joann. Guichard d.

1666 - D. Simon de la Fosse, d.

1667 - D. Ludov. Hédore pr. Cant. hosp. in d.

Sallionis, al. Prior de Boucafidei, Catursi et lug. Montis merulae, al. Prior S. Majoravi Valli bouse
d. uni et courit P. Aquitanice hab. miss.

1669 - D. Petr. Bonnat pr. et antiq. d. hab. miss.

1669 - D. Philipp. de P. Isle pr. d. d. d.

1670 - D. Joann. Bapt. Bissalard pr. et antiq. d.

qui 45 ann. in prima sua novitatus calla
lata^{er} vixit in ordine.

1671 - F. Petr. Philippus Couv. pr. d. hab. miss.

1672 - F. Antonius Gay (ou Guy) couv. pr. d. qui
53 ann. lata^{er} vixit in ordine, hab. miss.

1672 - F. Jacob. Prost. Non. d.

1672 - F. Lazar. Prebonis d.

1672 - F. Carolus la Baye d.

1676 - D. Petr. Moenard pro. d.

1676 - F. Joann. Bapt. Vernet couv. pr. d.

1676 - F. Joann. Antonius Fenner d.

1676 - F. Anton. Cadin Non. S. lugd. hosp. S. P. d.

1676 - F. Jacob. Jasle Non. S.

1676 - F. Joann. Mancey. d.

1676 - F. Honorat. Cuyard d.

1677 - F. Bernardinus Jaugy. d.

1678 - D. Joseph. Mumeret pr. d.

1678 - F. Claudius Wollet Non. S.

1679 - D. Nicolaus le Franc pr. et antiq. d.
lugd. alia Prior de Comerii qui ultra 55 ann.
lata^{er} vixit in ordine.

1679 - D. Petr. le Noix prof. d. lugd. hosp. in S. Majoravi

1679 - F. Georgius Chautre Non. C. hosp. lugd.

1680 - F. Petr. L'endrevet, Non. S.

1685 - D. Leo de Franqueville pr. d. d. d.

et lugd. uni Couv. Gros. Provenise ac scriba R. d. P. d.

et Cap. Gen. hab. plen. m. 15 Nov.

1685 - D. Petr. Benedict. Chaitoy pr. d. lugd.

Procur. S. Polatens hab. miss.

1686 - F. Guill. Berthole Non. S. lugd. hosp. Montis merulae

1688 - F. Benedictus Colin Non. S.

1689 - D. Hugo Boyer. pr. d.

1689 - D. Mich. du Fournel pr. d. lugd.
hosp. Montis. merulae.

1690 - F. Joseph. Barbier Non. S. lugd. hosp. Montis merulae

1691 - D. Jacob. Gaillat, pr. d.

1694 - D. Raphaël Douette, pr. et antiq. d.

- 1694 - D. Anton. Broche pr. S. lug. hosp. Petrus Castri.
 1694 - F. Joann. Jacquetaux, couv. pr. D.
 1695 - D. Guill. Gigant pr. et aut. et Broc. D.
 1695 - D. Ludov. de S. pr. D.
 1695 - D. Joseph Bernard pr. S. lug. hosp. Pombin.
 x 1696 - D. Franc. Le Camus pr. et aut. S. lug. coadj. D. montis merulae, alius Prior S. Crucis.
 1699 - F. Bruno Satre couv. pr. S. hab. miss.
 1703 - D. Humbert Meungerson pr. S.
 1704 - D. Joann. Goyne. D.
 + 1705 - D. Bruno Japy, pr. S. lug. 2. coadj. S. Orpialine, alius Prior S. montis merulae, hugduni et Portarum ac Rector S. Orpialine.
 1707 - D. Andrea Ferrus pr. et 2. coadj. S. hab. miss.
 1707 - D. Joann. Bapt. Borthon pr. S.
 1707 - D. Franc. Perrette prof. S. hab. miss.
 1707 - F. Clemens Godin, Don. D.
 x 1708 - D. Franc. de Bauguemare pr. S. lug. Prior S. Siligniaci, alius Prior S. Montaroli et Sylvaeb. hab. miss.
 x 1709 - D. Leo Brouard, prof. S. lug. Prior S. Petrus Castri, Vic. Prov. Burgundiae, al. Prior S. montis merulae hab. plen. m. 23 Aug.
 x 1709 - D. Bernard de la Roche pr. S. lug. Prior S. Majorevi, al. Prior S. Arvinsae.
 x 1709 - D. Bonavent. Dederets, pr. S. lug. Prior S. Vallis Clarae, al. Prior S. Majorevi, S. Crucis et Nolesans, ac Vic. monial. Prati. molli.
 1709 - D. Paul Garat. pr. S.
 1709 - F. Franc. Bertet couv. pr. S. lug. hosp. Petrus Castri.

- 1709 - F. Franc. Le Beille Don. S.
 1710 - D. Blarius Blanchet pr. S.
 1711 - D. Nic. de la Salle pr. et coadj. S. hab. miss.
 1711 - D. Barthol. Chamoray, pr. et lug. Broc. D. Castri. hab. miss.
 1711 - D. Jacob. Bastero, pr. S.
 1712 - D. Guill. Bergain, pr. Aut. et Curerius + S. Portu 14^{ae} 16^{ae} alius Prior ejusd. S. et hugduni nec non Vic. Prov. Cartusiae et Aquitaniae, qui ultra 57 ann. laud^o vixit in ord. hab. plen. m. 23 oct.
 1712 - D. Franc. Bayelle, pr. S. lug. Coadj. S. monial. x Sabet. alius Prior S. Vallis Sanctae et Vallis S. Mariae.
 1712 - D. Claudius Burson pr. S. lug. hosp. S. Majorevi.
 1713 - D. Joseph Fales pr. S. lug. hosp. S. S. Mariae.
 1713 - F. Julian. de Ville Don. S. Siligniaci hosp. lug.
 1714 - D. Joan. B. de la Mare pr. et coadj. S.
 1716 - F. Jacob. Cochot couv. pr. S.
 1718 - D. Leo Montaillet, pr. et Couv. S. hugduni x al. Rector de Castri. hab. miss.
 1718 - D. Bruno de Châuffrey, pr. et coadj. S.
 1718 - F. Joan. B. Gille couv. pr. S. lug. hosp. Vallis Clarae.
 1718 - F. Claudius Marin, Don. S.
 1719 - D. Claudius Menier, pr. et 2. Coadj. S. lug. x alius Prior S. Vallis Clarae et Vic. mon. Sabet. hab. miss.
 1719 - D. Carolus Brouard, pr. C. Coadj. S. lug.
 1720 - F. Philippe de Lean couv. pr. S.
 1721 - D. Stephannus Ballampelle pr. S. hab. miss.
 1722 - D. Anthelme Pinet, pr. et aut. S. lug. qui ultra 57 ann. l. vixit in Ordine semper in eadem Domu et in eadem cella et officium Cantoris sine

intermissione exercuit per 33 ann. hab. miss. et
annis. 10 martii.

1722 - O. Joam. Jacob Vialis, pr. S. qui 56
ann. vixit 1er in Ord. hab. miss.

1723 - O. Anton. Du Noay, pr. D. lugd. hosp.
D. Bonae fidei.

1723 - F. Claudius Villet, couv. pr. S. S. Bae
francise, hosp. S. lugd.

+ 1725 - O. Alexius de Langeron, pr. et aut. S. lugd
Prior S. S. Anton. Cartai, Visit. Prov. Burgundiae, alii Prior
D. Maurini, Ruthenae, Pomerii, et Sylva^{na} qui ultra
60 ann. 1er vixit in Ord. hab. plen. m. 2 Apr.

1725 - F. Mathieu !. Hoste couv. pr. S. hab. miss.

1729 - F. Claudius Flechon, couv. pr. S. qui
59 ann. laud^{er} vixit in Ordine hab. missam.

+ 1730 - O. Joam. Angel. Columby, pr. S. S. Bae
francise, Prior S. lugd. Visit. Prov. Cart^{ae} al. Prior S.
Villae Franciae, S. Crucis Caturci et Cartran. hab. plen. m. 12 Jan

1734 - O. Petr. Bruget pr. et aut. et coadj. S. hab. miss.

+ 1740 - O. Claudius Guichenon, pr. et aut. Cart^{ae}
Prior S. Aurelianensis, Visit. Prov. Francise ad higerim
al. Prior S. Siligniaci, Ripaliae Baurini et lugduni
qui ultra 60 ann. 1er vixit in Ord. et 50 ann.
extremis offic. Prioris hab. plen. m. 4 maii.

1743 - O. Joam. Lavois. Gayot pr. aut. et lone.
rim D. qui 59 ann. 1er vixit in Ordine hab. miss.

1744 - F. Petr. Brigithon couv. pr. S. lugduni
hospes Vall. S. Hungoris

1745 - F. Jacob. Blondel, Don. S.

1746 - O. Basilis Fremiot pr. Cart^{ae} hosp. ind. lugd.

1747 - O. Claudius Guinet, pr. Cart^{ae} Prior S. Francise +
Visit. Prov. S. Brumoni et Prov. gen. Ord. alii Prior
D. Pomerii et lugduni necnon Visit. Prov. Cart^{ae} hab.
plen. m. 28 Martii.

1748 - F. Joam. Claudius Hebut, Don. S.

1749 - F. Anton. Brandet couv. pr. D. hab. missam.

1750 - F. Brunon. Chossay, Don. S. lugdun.
hosp. S. Crucis.

1753 - O. Alexius Duprea prof. Cart^{ae} hosp. lugd.

1754 - O. Hugo Moreau, pr. Cart^{ae} Prov. S. lugd. x
alii Prior S. Valli S. Bae qui 52 ann. 1er vixit in Ord. hab. miss.

1754 - F. Stephan. Genieus, couv. prof. C. hosp. lugd.

1759 - O. Bruno Dolin, prof. et aut. D. qui 50
ann. 1er vixit in Ord. hab. miss.

1756 - O. Joam. Salvator Spontoni pr. C. hosp. lugd.

1756 - Philippus Chevalier, Oblatus D.

1757 - F. Ludov. Prost, m. S. lugd. hosp. S. Crucis

1757 - F. Claudius Coitavot Don. D. Siligniaci
hospes lugd.

1759 - O. Gabriel Branel pr. et aut. Cart^{ae}
Prior D. lugd. et Visitat. Prov. Cart^{ae}, alii
Prior S. Siligniaci et Visit. Prov. Burgundiae.
Autiq. Prior et Visit. Ordinis habam plen.
m. 19 maii et 2 miss. qui 66 ann. 1er
vixit in Ordine -

Relique de S^t. Erhard sauvee du pillage de la Chartreuse de Lyon.

Cette relique a été envoyée à la 4de chose par M. l'abbé Sautard curé de
Belbambie, qui en découvre ainsi la provenance dans une lettre adressée au M. P.
Général et datée du 19 août 1869. : « C'était dans la tourmente révolutionnaire
de 1793. Des bandits qui venaient de saccager la Chartreuse de Lyon descendait
de la Croix Rousse porteurs de différents objets enlevés dans ce couvent. L'homme qui
portait le reliquaire en question l'offrit à ce Monsieur appelé Dervieu, qui le
paya peu de chose et l'emporta religieusement. Il l'a conservé longtemps dans
sa chambre, et comme il était venu ensuite demeurer chez sa fille établie à
Grenoble, il l'avait apporté avec lui. C'est quelques années après que ce bon
vieillard qui m'affectionnait, offrit de me le donner. Je l'acceptai avec empresse-
ment et reconnaissance. Je l'ai gardé plusieurs années avant de le donner à
votre M. P. D. Jean Baptiste qui me fit faire en échange un grand tableau
du Sacré Cœur.

Notes diverses :

En 1582 le roi Henri III de passage à Lyon, à son retour de Meims se
fit affilier publiquement à la confrérie des pénitents blancs de Confalon ; il
en prit le sac et le capuchon, assista aux exercices et fit don à la chapelle
d'un magnifique calice en vermeil. Il voulut que deux couronnes, rappelant
celles qu'il avait portées (celle de Bologne et celle de France) fussent suspendues
à la voûte. La confrérie reconnaissante prit l'engagement d'adresser à Dieu,
dans chacune de ses assemblées, des prières spéciales pour la conservation de la
santé du roi et de la famille royale. La confrérie prit alors le titre de
Compagnie royale des Pénitents blancs de Confalon. Nombre de seigneurs
suivirent l'exemple que le roi de France leur avait donné : c'étaient Charles
de Neuville, seigneur d'Alincourt et gouverneur du Lyonnais, Balthazar de Villars
depuis Archevêque de Vienne et plusieurs autres personnages de distinction.

Montfalcon, Histoire monumentale de la ville de Lyon T. V. p. 174

« L'église du deuxième couvent de la Visitation à Lyon (couvent de l'An^{an} Astignaille), fut bâtie au dessus du cachot dans lequel avait été enfermé St Dostin, par les soins des filles de la Visitation Sainte Marie et du Cardinal archevêque de Lyon Alphonse Louis de Mirebeau. » Hed. p. 196.

« Ferdinand Delamonce né à Munich en 1678, établi en 1731 à Lyon où on lui confia d'importants travaux, entre autres le portail de l'église de Saint Just, la porte d'entrée du Grand Hôtel-Dieu avec les ailes la coupole et une des façades, le plan du quai du Rhône, la chaire de l'église du Collège de la Trinité, les plans et dessins des différentes parties de l'église des Chartreux ainsi que la voûte. Obligé d'abandonner l'architecture à cause de ses infirmités, il composa des dessins pour la gravure. Il a aussi écrit un manuscrit de remarques critiques sur huit églises modernes bâties à Lyon de 1747 à 1749. Il mourut à Lyon le 13 sept. 1753.

(Voir Permetti T. 2. p. 362.)

M. l'abbé Sacht à qui nous empruntons cette note dit aussi en parlant du 4e jubilé séculaire de Saint Jean de Lyon célébré en 1734: « Comme en 1666, on eut l'idée de graver une image, mais celle-là fort belle, non plus populaire, mais tout artistique. C'est le seul monument de notre quatrième jubilé au cours du XVIIIe siècle se soit montré supérieur à celui du XVIIe. Nous sommes redevables de cette composition à Delamonce, l'architecte du Prétoire des Changes. Elle fut gravée par Wandet, célèbre imprimeur et graveur lyonnais » - de l'abbé Sacht. Le Grand Jubilé séculaire de Saint Jean de Lyon - Lyon 1886 p. 420. - (La gravure dont il vient d'être question est en tête de cet ouvrage - sur le repositoir des Changes qui figure dans les fêtes populaires, voir ibid. p. 400.)

Copie faite par D. Yves de
Rosencrat, revue par moi
p. P. B. ch^e de P. se 2 Juin
1907.